

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚକ୍ରପାଣୀ'

ସମ୍ପାଳକ : ନାଗି ରେଡ୍ଡୀ

ଆଜି ପୁଣି ଆମେ ଜନନୀ ଦେବୀ ଦୁର୍ଗାଙ୍କ ପୂଜା ସକାଶେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛୁ । ଏ ପୂଜାକୁ କେବଳ ଉତ୍ସବ ଭାବରେ ଦେଖିବା ଭୁଲ୍ ହେବ । ଦିବ୍ୟ ଜନନୀଙ୍କ ଆଶୀର୍ଷ ନେଇ ଆମେ ଯେପରି ପୁପଥରେ ସୁକୁଞ୍ଚି ଦ୍ଵାରା ଗୁଳିତ ହୋଇ ପାରୁ, ଆମ ମନରେ ଏହି ଅବସରରେ ସେ ସ୍ଵର୍ଗଲ୍ଲଭ ସମ୍ପାଦକ ହେବା ଦରକାର ।

ଅମରବାଣୀ

ପ୍ରାଜ୍ଞସ୍ତୁ ଲଭତେ ଜ୍ଞାନଂ, ନ ଜଡ଼ୋ ଗୁରୁ ବୋଧନାତ୍ ।
ମୁକୁରେ ଦୃଶ୍ୟତେ ବିଂଦଂ, ନ କଦାପି ମୃତ୍ୟୁତୟେ ॥
[ଯାହାର ଜ୍ଞାନ ପ୍ରତି ଆଶ୍ରୟ ଥାଏ, ସେହି ଜ୍ଞାନ ଲଭି କରେ ।
ଯିଏ ଜଡ଼ବସ୍ତୁ ଯିଏ ଗୁରୁ ପେଟେ ବୁଝାଇଲେ ବି ବୁଝେ ନାହିଁ ।
ଦର୍ପଣ ସିନା କୌଣସି ବସ୍ତୁର ପ୍ରତିଫଳିତ କରିପାରେ, ମାତ୍ର
କରିପାରେ କି ?]

ବର୍ଷ : ୯୮

ଅକ୍ଟୋବର ୧୯୮୪

ଅଙ୍କ : ୪

ପ୍ରତିସଂଖ୍ୟା : ଟ. ୨-୦୦ :: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୨୪-୦୦

ଜହମାମୁଁ ସମ୍ବାଦ

ପକ୍ଷପୂର୍ଣ୍ଣ ଜଳପ୍ରପାତ

ଆମେରିକାର ଉଦୟକୋନ୍ସନ ଶ୍ରେୟଦ୍ୟାଳୟ ଗୋଟିଏ ନୂଆ ଧରଣର ଜାହାଜର ପୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି । ଏହା ମାତ୍ର ଭଲ ପକ୍ଷ ଗୁଳନା କରି ସମୁଦ୍ରରେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ପାରିବ ।

କଣ୍ଠସ୍ୱରରୁ ରୋଗ ନିରୂପଣ

ଭୂଷ ଗବେଷକମାନେ ରୋଗୀର କଣ୍ଠସ୍ୱରରୁ ତା'ର ରୋଗ କ'ଣ ତାହା ଠିକ୍‌ସରକାର ପ୍ରଣାଳୀ ଆବିଷ୍କାର କରିଛନ୍ତି ।

ଭିଡ଼ିଓ ଖେଳ ପ୍ରତି ସାବଧାନ !

ଭିଡ଼ିଓ ଖେଳ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟଧିକ ଆସକ୍ତ ହେବା ଅନୁଚିତ । ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଭିତରେ ମୂଢ଼ା ରୋଗର ସମ୍ଭାବନା ଗୁପ୍ତି ହୋଇ ରହିଥିବ, ଭିଡ଼ିଓ ଖେଳ ସେଥିରେ ଲକ୍ଷ୍ମିନ ପୋଗାଇ ଦେବ । ଏହା ଛଡ଼ା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କେତେକ ମାନସିକ ବିକଳତା ମଧ୍ୟ ଏହା ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହୋଇପାରେ ।

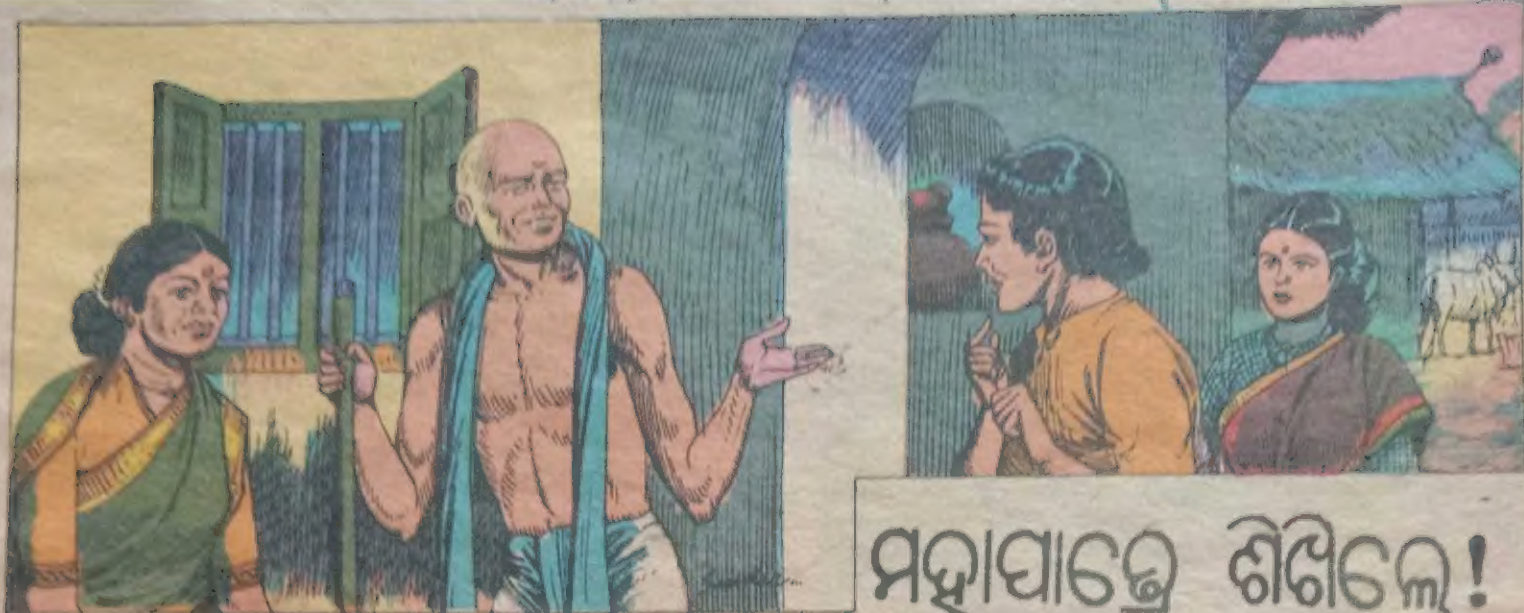

ଜାଣନ୍ତୁ କି ?

୧. ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ଉଚ୍ଚ ଜଳପ୍ରପାତ କେଉଁଠାରେ ?
୨. ହିମାଳୟ ସନ୍ଧିକଟରେ ଅବସ୍ଥିତ ଗର୍ବସ୍ଥାନର ନାମ ?
୩. ଅହମ୍‌ମଦାବାଦ ନିକଟରେ ବହୁମାନ ନଦୀର ନାମ କ'ଣ ?

୪. କ୍ଷେତ୍ରଫଳ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଭାରତର ବୃହତ୍ତମ ରାଜ୍ୟ କିଏ ?
୫. ଭାରତରେ ରାଣୀ ଉକ୍ତୋରାଆଙ୍କ ସ୍ମୃତିରେ ସ୍ଥାପିତ ପାଦୁଘର କେଉଁଠାରେ ?

(୨୪ ପୃଷ୍ଠାରେ ଉତ୍ତର ଦେଖନ୍ତୁ)

ମହାପାତ୍ରେ ଶିଖିଲେ!

ଆମର ଗାଁ କଥା । ବୈଷ୍ଣବ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଭଳି ଗପୁଡ଼ ଖାଲି ଆମ ଗାଁରେ କାହିଁକି, ଶତ୍ରୁମଣ୍ଡଳରେ ନଥିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ଗପ କହିଜାଣିଲେ ତା'ଠୁଁ ବେଶି ଚିତ୍ତକର୍ଷକ ଆଉ କ'ଣ ହୁଅନ୍ତା? କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଗପିବାର କଳା କୌଶଳ ଜଣା ନଥିଲା କି ଭଲ ଗପ ବି ଜଣା ନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଗପିବାର ନିଶା ପ୍ରବଳ ।

ଏ ନିଶାର ଶୀକାର ହେଉଥିଲା ତାଙ୍କ ସାନ ନାତି ପ୍ରବୀର । ସଞ୍ଜ ହେଲେ ସାହୁ ପିଲାଙ୍କ ସହ ଖେଳିବାକୁ ଯିବା ପାଇଁ ତା' ମନ ଆକୁଳିବକୁଳି ହୁଏ । କିନ୍ତୁ ଜେଜେଙ୍କ ଗପ ସରିଲେ ତ ?

ଯେତେବେଳେ ପ୍ରବୀର ସୁଯୋଗ ପାଇ ବାହାରକୁ ପଲାଇଯାଏ, ସେତେବେଳେ ମହାପାତ୍ର ତାଙ୍କ ବଡ଼ ବୋହୂ ନ ହେଲେ ସାନ ବୋହୂ ଆଗରେ ଗପ କହି ବସନ୍ତି ।

ସେମାନଙ୍କର କେତେ କାମ । ଗପ ଶୁଣିବାକୁ ପୁରୁଷର କାହିଁ? ସେମାନେ କେଣୁ ପ୍ରବୀର ଯେଉଁଠି ଥିଲେ ତାକୁ ଖୋଜି ଆଣି ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଆଗରେ ହାଜର କରାଇ ଦିଅନ୍ତି ।

ଦୀର୍ଘ ଗ୍ରୀଷ୍ମ ଛୁଟିରେ ପ୍ରବୀରର ଆଉ ସ୍ବାଧୀନ ଭାବରେ କିଛି କରିବାର ବା ଖେଳିବାର ସୁଯୋଗ ନଥାଏ ।

ଥରେ ଥରେ ପ୍ରବୀର ତା'ର କୌଶଳି ସାଥୁକୁ ଆଣି ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ଆଗରେ ବସାଇ ଦେଇ ନିଜେ ଶୁଣିଯାଏ । କିଛି ସମୟ ଭିତରେ ସେ ପିଲାମାନେ ବରକ୍ର ହୋଇଯା'ନ୍ତି । ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ କହନ୍ତି, “ଆପଣଙ୍କର ଏଡ଼େସୁନ୍ଦର ଗପ ଶୁଣିବା ପ୍ରବୀର ଭାଗ୍ୟରେ ଯାହା ଜୁଟିଲା ନାହିଁ । ଆମେ ଯାଇ ତାକୁ ଖୋଜି ଆଣିବା ।”

“ନା, ନା । ବ୍ୟସ୍ତ ହେବା ଦରକାର ନାହିଁ । ପ୍ରବୀର ଏ ଗଲା ଶୁଣିଛି । ତମେମାନେ

ଶୁଣି ନଥା ।” ମହାପାତ୍ର ସେମାନଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ିକାରୁ ନାମକ ହୋଇ କହନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ବା ପ୍ରବାର ଭଳି କାହିଁକି ସଙ୍କୋଚ କରିବାକୁ ଯିବେ ? ଉଠିପଡ଼ି ସେମାନେ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇବା ଅବସରରେ କହନ୍ତି, “ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କ ମୁହଁରୁ ଥରେ କାହିଁକି ଦଶଧର ଶୁଣିଲେ ବି ପୁରୁଣା କଥା ନୂଆ ଭଳି ଲଗୁଥିବ । ପ୍ରବାର ଯିବା ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ, ଆମେ କ’ଣ ବୁଝୁନାହିଁ ? ତାକୁ ବୁଝାଇଦେବା ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।”

ସେମାନେ ପଳାଇ ଯିବା ପରେ ମହାପାତ୍ର ପୁଣି ପ୍ରବାରଙ୍କୁ ଖୋଜିବାକୁ ଲାଗିପଡ଼ନ୍ତି । ପ୍ରବାର ତ ଆଉ ଗାଁ ବାହାରକୁ ଯାଏ ନାହିଁ !

ସାହୁ ପଡ଼ିଶା ଯାହାଘରେ ହେଲେ ଥାଏ ! ବାଡ଼ି ଠୁ ଠୁ କର ମହାପାତ୍ର ଯାଇ ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଯା’ନ୍ତି । “ଆରେ ପ୍ରବାର, ତୁ ଆସି ଏଠି ବସି ଖେଳରେ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରୁଛୁ ? କୁଟି ଥରେ ଗଲେ ଆଉ ଆସିବ ? ଆ । ଗପ ଶୁଣିବୁ ଆ । ଆଜି କୋତେ ଜମୁକୁମାରୀ ଗଲୁଟି କହୁବ ।”

“ଜେଜେ, ଜମୁକୁମାରୀ ଗଲୁ ବି ମୋତେ ଆଗରୁ ଗପି ସାରିଛ !” କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ ପ୍ରବାର କହେ ।

“ସେଉଁ କ’ଣ ହେଲା ? ରସଗୋଲ୍ଲା ଥରେ ଖାଇଥିଲେ କ’ଣ ଆଉ ଥରେ ଖାଉନା ? ଭଲ ଗଲୁ ଦୁଇଥର ଶୁଣିଲେ କି କ’ଣ ?” ଜେଜେ ଉତ୍ତର ଦିଅନ୍ତି ।

ପ୍ରବାର ସକାଳେ ଜଳଖିଆ ଖାଇବା ବେଳକୁ ମହାପାତ୍ର ତା’ ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇ କହନ୍ତି, “ଶାନ୍ତ ଖାଇସାରି ଆ । କୁଟି ଶେଷ ହେଲେ ଆଉ ମୋଠୁଁ କିଛି ଶୁଣିବାର ସୁଯୋଗ କେଉଁଠୁ ପାଇବୁ ?”

ପ୍ରବାରର ମୁହଁ କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇଯାଏ । ସେ ବୋଉଙ୍କୁ କହେ, “ବୋଉ, ମୁଁ ପଢ଼ି ଆଜି ଦେଉଳ ଆଡ଼େ ବୁଲିଯିବା କଥା ?”

“ଆଉ ଦିନେ ଯିବୁ । ଗୁରୁଜନଙ୍କ ଅବାଧ ହେବା ଭଲ ନୁହେଁ ।” ବୋଉ ତାକୁ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି ।

ପ୍ରବାର ଆଉ କରବ କ’ଣ !

ଦିନେ ପ୍ରବାର ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ କହିଲା, “ଜେଜେ, ମୁଁ ସବୁଦିନେ ଗୋଟାଏ ଗପ ଶୁଣିବି । ତା’ଠାରୁ ଦେଖି ଶୁଣିଲେ ମୋ ମନରେ କିଛି ରହୁନାହିଁ ।”

“ହଉ ହେଲା । ତୋତେ ଗୋଟାଏ ଗପ କହିବି ।” କିନ୍ତୁ ମହାପାତ୍ରେ ଗୋଟାଏ ଗପକୁହିଁ ଲମ୍ବାଇ ବୁଲନ୍ତି କିମ୍ବା ସେ ଗପ ସହ ଆଉ ଗୋଟାଏ ଗପ ଯୋଡ଼ି ଦିଅନ୍ତି । ପ୍ରବାର ଖସିଯାଇ ପାରେ ନାହିଁ ।

ପଡ଼ିଶା ଘରକୁ ଆସିଥାଏ ରବି । ସେ ସହରରେ ରହେ । ପ୍ରବାର ସହ ରବର ଭାରି ଗାଢ଼ ବନ୍ଧୁତା । ରବି କହିଲା, “ପ୍ରବାର, ତୋର ଦେଖା ମିଳୁନାହିଁ କାହିଁକି?”

ପ୍ରବାର ନିଜର ହାଲ୍ କହିଲା ।

“ତୋ ଜେଜେ ଗପ କହନ୍ତି? ମୋର ଗପ ଶୁଣିବାକୁ ବଡ଼ ଆଗ୍ରହ ।” ରବି ଜଣାଇଲା । ପ୍ରବାର ଆନନ୍ଦରେ ରବିକୁ ନେଇ ମହାପାତ୍ରଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲା । ମହାପାତ୍ରେ ଆନନ୍ଦରେ ଗପ କହି ବୁଲିଲେ ।

ଜଣେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ସହ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ବଦାଡ଼ ଦେବାର ଥାଏ । ଅସୁରଟାଏ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ହରଣବୁଲ କରି ନେଇଗଲା । କେତେ କଷ୍ଟ କରି ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କଲା, ମହାପାତ୍ରେ ସେହି ଗଳ୍ପ ଗପିଲେ ।

ଗଳ୍ପ ଶେଷ ହେବା ମାତ୍ରେ ରବି ପଚାରିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ପୁଣି ଯଦି ଗୋଟାଏ ଚାଲିକ ସେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ନେଇ ପଳାଇବ?”

“ହଁ ହଁ, ପଲାଇଲ ତ ! ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ସେଉଁଠୁ ନିଜେ ଚଳା ବିଦ୍ୟା ଶିଖି ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ନେଇ ଆସିଲେ ।”

“ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଚଳା ବିଦ୍ୟା କାହାଠାରୁ ଶିଖିଲେ?”

ଜେଜେ ଟିକିଏ ଭାବିଲେ ।

“ମୁଁ ଜାଣେ । ବଣ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଜଣେ ବୁଢ଼ୀ ଥାଏ । ସେ ଅନେକ ଚଳା ଜାଣିଥାଏ...” ପ୍ରବାର ଅଧ-ଘଣ୍ଟାଏ ସେଇଥା ଗପିଲା ।

“ହେଲା, ହେଲା । ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ସେଉଁଠୁ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ନେଇ ଆସିଲେ ।” ଜେଜେ କହିଲେ ।

“କେତେ ବର୍ଷ ଲାଗିଲା?” ରବି ଉତ୍ତର ଦେଇ ପଚାରିଲା ।

“ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷ ।”

“ସେ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ କାଳ ସଜକୁମାର କିପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ?” ରବି ପଚାରିଲା ।

ଜେଜେ ଏ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥିଲେ । ରବି କହିଲା, “ମୁଁ ଜାଣେ!” ଏହା କହି ସେ ଗପିନୀକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା । ତା’ ନିଜ କଲ୍ୟାଣ ଅନୁସାରେ ସେ ଘଟଣା ପରେ ଘଟଣା ଉଦ୍‌ଭବନେ କରି ଯାଉଥାଏ । ସଞ୍ଜ ଯାଇ ରବି ହୋଇ ଆସିଲା । ମହାପାତ୍ରଙ୍କୁ ନିଦ ଲାଗି ଆସିଲା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରବଳ ଉତ୍ସାହରେ ତାଙ୍କୁ ଠେଲି ଦେଇ ବାରମ୍ବାର ନିଦ ଭଙ୍ଗାଇ ରବି ଗପି ଚାଲିଥାଏ ।

“ଏଥର ଥାଉ । କାଲିକି ଶୁଣିବି ।” ମହାପାତ୍ର କହିଲେ ।

“ନା, ନା, ତମେ କୁହ । ଯେତେବେଳେ ସଜକୁମାର ଓ ସଜକୁମାରୀ ତାଙ୍କିକକୁ ନେଇ

ବ୍ୟସ୍ତ, ସତ୍ୟରେ ସଜାସଜୀ କ’ଣ କରୁଥିଲେ ? କୁହ, କୁହ...”

ମହାପାତ୍ର ପୁଣି ଗପିଲେ । ଗପି ଗପି ସେ କ୍ଳାନ୍ତ ହେଲେ । କହିଲେ, “ବାପା, ଝିକିଏ ପାଣି ଆଣିଲୁ!”

ରବି ଯେମିତି ପାଣି ଆଣିବାକୁ ଯାଉଛି, ସେ ଭୂମି ପଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ । ପ୍ରବାର କୁଆଡ଼େ ଗଲା, ସେ ଖୋଜୁଥାନ୍ତି । ତାକୁ ଖୋଜା ଚାଲିଛି ଜାଣି ପ୍ରବାର ଲାଗିଲା । ବୁଢ଼ାଙ୍କୁ ସେତେ ସତରେ ବହୁତ ଚାଲିବାକୁ ହେଲା । ଅବଶେଷରେ ସେ ପ୍ରବାରକୁ ଦେଖି କହିଲେ, “ଶୁଣ, ତୁ ତୋ ସେ ସାଙ୍ଗ ସହୃଦ ଗପ କର । ମୋ ପାଖକୁ କେହି ଆସିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।”

“ନା, ନା, ତମକୁ ସବୁବେଳେ କାହିଁକି ବରକ୍ର କରୁ?” ପ୍ରବାର ଆନନ୍ଦରେ କହିଲା ।

ବୁଢ଼ାକାଳେ ମହାପାତ୍ର ବୁଝିଲେ ଜଣକ ଇଚ୍ଛା ବିରୁଦ୍ଧରେ ତାକୁ ବସାଇ କଥା କହିଲେ ବା କୁହାଇଲେ ତାକୁ କେତେ କଷ୍ଟ ହୁଏ!

Mikedisa

[୧୭]

[ହସନ୍ ସର୍ଦାର ସହୃଦ ପିଙ୍ଗଳ ମରୁକିଛି ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି କିଛି ଦୂର ଖୋଲିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ମାତ୍ରେ ପ୍ରବଳ ଉଷ୍ମୋରଣ ହେଲା । ହସନ୍ ସର୍ଦାରଙ୍କ କିଛି ସୈନିକ ମଲେ । ଯେଉଁ ତାକୁ ଦଳ କିଛିରେ ଥିବା ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରିଥିଲା, ସେ ତାକୁଦଳ ସନ୍ଧାନରେ ଯାଇ ହସନ୍ ଓ ପିଙ୍ଗଳ ଗୋଟିଏ ପାହାଡ଼ିଆ ମୁଲକରେ ତାକୁ ସାମ୍ନା କଲେ । ଶ୍ରେଣୀ ଲଢ଼େଇ ହେଲା । ସେଇଠି ପିଙ୍ଗଳ ସହ ଆକସ୍ମିକ ଭାବରେ ପଦ୍ମପାଦଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଗଲା । ତା'ପରେ...]

▽ ଜନ୍ମରେ ପଦ୍ମପାଦ ସହୃଦ ପୁଣି ସନ୍ଦେହରେ ପରିଣତ ହେଲା । ପଦ୍ମପାଦଙ୍କ ଦେଖା ହେବ, ପିଙ୍ଗଳ ଏହା ମୋତେ ସହ ଅନେକ ଦିନରୁ ଦେଖା ହୋଇନାହିଁ । କଳ୍ପନା କରି ନଥିଲା । କାହିଁ ଅବନ୍ତୀ ନଗର ପଦ୍ମପାଦର ନାମ ନେଇ କେହି ତାକୁ ଦଗା ଓ କାହିଁ ଏ ସୁଦୂର ମରୁଭୂମି ! ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁନାହିଁ ତ ?

ପ୍ରଥମେ ପିଙ୍ଗଳ ମନରେ ଯେଉଁ ବିସ୍ମୟ ସେ ହସନ୍ ଆଡ଼େ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କଲା । ଓ ଆନନ୍ଦ ଆସିଲା, ପରେ ପରେ ତାହା ଦେଖିଲା, ହସନ୍ ମୁହଁରେ ମଧ୍ୟ ସନ୍ଦେହର

“କଳ୍ପମାୟ”

ଆରମ୍ଭ । ହସନ୍ ପିଙ୍ଗଳରୁ ଅତି ମୃଦୁ କଣ୍ଠରେ ପଚାରିଲା, “ପଦ୍ମପାଦ କିଏ କହେ?”

ପିଙ୍ଗଳ ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ପଦ୍ମପାଦ ତା’ ପାଖକୁ ଘୁଞ୍ଚି ଆସିଲେ ଓ ହସନ୍ ଆଡ଼େ ଆଙ୍ଗୁଳ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରି ପଚାରିଲେ, “ପିଙ୍ଗଳ, ଇଏ କିଏ?”

ପିଙ୍ଗଳ ହଠାତ୍ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଦେଇ ନାହିଁ । ସେ ଇଚ୍ଛୁକତା କରୁଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ପଦ୍ମପାଦ ପଚାରିଲେ, “କହୋ ପିଙ୍ଗଳ, ତମେ ମୋତେ ସନ୍ଦେହ କରୁଛ କି?”

ପିଙ୍ଗଳ କହିବ କ’ଣ? ସେ ସତରେ ସନ୍ଦେହ କରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେକଥା ତ କହୁ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ହସନ୍ ସର୍ବାର ପଦ୍ମପାଦ ଆଡ଼େ ପାଦେ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ କହିଲା, “ମହାଦେବ, ଆପଣ କିଏ ମୁଁ ଜାଣେ ନା । ତେବେ ମନେହୁଏ ଆପଣ ମୋର ଏ ସାଧୁଟିକି ଚିହ୍ନି ।”

ପଦ୍ମପାଦ ହସି ଉଠିଲେ । ତା’ପରେ ପିଙ୍ଗଳର ପିଠି ଆଘାତାଇ ଦେଇ କହିଲେ, “ପିଙ୍ଗଳ, ତମେ ତମର ଏ ସାଧୁକୁ ଭୁବ୍ଧ, ଭୟ ବା ସନ୍ଦେହ କରିବାର କାରଣ ନାହିଁ । ମୁଁ ଏଠାକୁ କପରି ଓ କାହିଁକି ଆସିଲି, ଯଥା ସମୟରେ ସେକଥା କହିବି । ଭାବନାହିଁ ଯେ ଏଠାରେ ଡାକୁମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱ ଦେବାପାଇଁ ମୁଁ ରହିଛି । ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଜୀବନ ଗୋଟାଏ ଗୋଟାଏ ରଙ୍ଗମଞ୍ଚ ଭଳି । ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରେ

ଦୃଶ୍ୟପଟ ଯେପରି ବଦଳୁଥାଏ, ଜୀବନରେ ବି ସେହିପରି ନାନା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଉଥାଏ । ସେ ଯାହାହେଉ, ତମ ସାହାଯ୍ୟରେ ମୁଁ ଯେଉଁ ସିଦ୍ଧି ହାସଲ କରିଥିଲି, ସେକଥା କ’ଣ କେବେ ବୁଲିପାରିବି? ତେଣୁ ତମ ପ୍ରତି ମୁଁ ବହୁତ କୃତଜ୍ଞ । ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜ ଜୀବନରେ ଯାହା ପାଇବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହା ପାଇପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ପାଇଛୁ । ଏହା କ’ଣ ତମ ଭାଗ୍ୟର କଥା? ତେବେ ଏତେଦିନ ପରେ ମୋତେ ଏଠାରେ ହଠାତ୍ ଦେଖି ତମେ ସନ୍ଦେହ କରିବାରେ କିଛି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ ।”

ପିଙ୍ଗଳ ମନରେ ଆଉ ସନ୍ଦେହ ରହିଲା ନାହିଁ । ସେ ତପ୍ତ ହୋଇ କହିଲା,

“ଛାଡ଼, ଛାଡ଼, ପଦ୍ମପାଦ, ସନ୍ଦେହର ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ମୋର ଏ ସାଥୁଡେଲେ ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର । ନବାବଙ୍କର ଜଣେ ସେନାପତି । ଏ ମରୁ ପ୍ରଦେଶରେ ଶାନ୍ତି ରକ୍ଷାର ଦାୟିତ୍ବ ଏହାଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ । ଆମେ ଭୈରବ ନାମରେ କୁଖ୍ୟାତ ଜଣେ ଡାକ୍ତର ସର୍ଦ୍ଦାରକୁ ଖୋଜୁଛୁ ।”

“ତା’ର ସନ୍ଧାନ ପାଇଛ ?” ପଦ୍ମପାଦ ପଚାରିଲେ ।

“ନା । ବରଂ ତା’ ପାଇଁ ନବାବଙ୍କର ଅଶେଷ ଷଡ଼ ଫୋଇଛି । ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ନବାବଙ୍କର ଗୋଟିଏ କଲ୍ଲୀ ଥାଏ । ସେ କଲ୍ଲୀରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ପ୍ରହରୀଙ୍କୁ ଭୈରବ ହତ୍ୟା କରିଛି । ଏପରିକି ଆମେ ସମସ୍ତେ ମଧ୍ୟ ମରିଥାନ୍ତୁ । ଦୈବକୁ ଆମ ଉତ୍ତରୁ ଥୋକେମାତ୍ର ମଲେ; ଆମେମାନେ କୌଣସି ମତେ ବଞ୍ଚି ଯାଇଛୁ ।” ପିଙ୍ଗଳ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ପଦ୍ମପାଦ ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ଆଡ଼େ ଅନାଇ କହିଲେ, “ଯଦି ଆପଣ ଏ ମରୁପ୍ରଦେଶ ଦାୟିତ୍ବରେ ଅଛନ୍ତି, ତେବେ ସାମ୍ନାରେ ଥିବା ଏ ଗୁଂଫା ଉତ୍ତରେ ବନ୍ଦୀ ଭାବରେ ରହିଥିବା ବିରୁଦ୍ଧ ବଞ୍ଚିକମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତି ଦେଉ ନାହାନ୍ତି କାହିଁକି ? ଦୟା ନେତା ଭୈରବଙ୍କୁ ଏମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରିଛି । ନିଜ ନିଜ ମାଲ୍ ପତ୍ର ତ ହରେଇଛନ୍ତି, ବଞ୍ଚିମାନ ପ୍ରାଣ ବି ଯିବ, ଏମିତି ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛନ୍ତି ।”

ପଦ୍ମପାଦ ଏତେ କଥା କହିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ତାଙ୍କୁ ପୁରସ୍କାର ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁ ନଥିଲା । ସେକଥା ବୁଝିପାର ପିଙ୍ଗଳ କହିଲା, “ସର୍ଦ୍ଦାର ! ଆପଣ ମୋତେ ପଦ୍ମପାଦ ସହିତ କିଛି ସମୟ ସକାଶେ ଛାଡ଼ି ଯାଆନ୍ତୁ । ଦ୍ୱିଧାର କାରଣ ନାହିଁ । ଯଦି ଲଏ ଦୟାନେତା ଭୈରବ ହୋଇଥିବେ, ତେବେ ଏହାକୁ କାରୁ କରି ଆପଣଙ୍କ ଆଗରେ ନେଇ ହାଜର କରିବ—ଏ ଜବାବ୍ ଦେଉଛି ।”

ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ଏଥିରେ ଗତି ଦେଲା । ସେ କିଛି ସୈନ୍ୟ ଧରି ଯେଉଁ ଗୁଂଫାରେ ବଞ୍ଚିକମାନେ ବନ୍ଦୀ ଥିବା କଥା, ସେହି ଗୁଂଫା ଆଡ଼େ ଚାଲିଲା ।

ଆସିବ ? ତାହା ହୋଇଥିଲେ ଯୁକ୍ତି ମୁଁ ତମ ସହାୟକ ଭାବରେ କାମ କରିବି । ତମେ ମୋର ଅଶେଷ ଉପକାର କରିଛ । ତୁମକୁ ଭେଟି ଆଜି ମୋର କି ଆନନ୍ଦ, ସେକଥା ସଦୃଶରେ କହିପାରିବି ନାହିଁ ।” ପିଙ୍ଗଳ କହିଲା ।

ପିଙ୍ଗଳ ସେ ରତ୍ନଥଳ ହସାଇଥିବା ଓ ଅନେକ କଷ୍ଟ ପାଇଥିବା କଥା ଶୁଣି ପଦ୍ମପାଦ ବହୁତ ଦୁଃଖିତ ହେଲେ । ଭଲ୍ଲିକ ପବ୍ବ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅସୀମ ପୈର୍ଯ୍ୟ ଓ ସାହସ ସଦୃଶରେ ଦୁହେଁ ଯେଉଁ ଦୁଃସାହସିକ କାମ କରିଥିଲେ, ସେକଥା ପଦ୍ମପାଦ କେବେ ବି ଭୁଲିପାରି ନଥିଲେ । ତେଣୁ ପିଙ୍ଗଳର ଦୁଃଖରେ ସେ ଦୁଃଖିତ ହେବା ସ୍ବାଭାବିକ ଥିଲା ।

ସେ କହିଲେ, “ପିଙ୍ଗଳ, କୌଣସି ଚାଲିକର ଅନ୍ଦେଷଣରେ ମୁଁ ଏଠାକୁ ଆସିନାହିଁ । ମହାମାୟୁକ ସମାଧିରୁ ଯେଉଁ ଅପୂର୍ବ ବସ୍ତୁମାନ ମୁଁ ପାଇଛି, ସେସବୁ ପାଇବା ପରେ ମୋର ଆଉ କ’ଣ ପ୍ରୟୋଜନ ? ବୈଭବର ଅଧିକାରୀ ହେବା ପରେ ଅନେକ ଲୋକ ବିଲମ୍ବ ବ୍ୟସନରେ ବା ଅଳସୁଆ ଭାବରେ ଜୀବନ ବିତାଇ ଦିଅନ୍ତି । ମୁଁ ସେପରି ଲୋକ ନୁହେଁ । ଜୀବନରେ କ୍ଷମତା ବା ଅଲୌକିକ ଶକ୍ତି ସବୁ ନୁହେଁ, ମଣିଷ ସଜାଣ ରହିଲେ ସବୁଦିନ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରି ଚାଲିଥିବ । ମୁଁ ସେହିପରି ଜଣେ ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ । କିଛିଦିନ ପାଇଁ

“ପିଙ୍ଗଳ, ଏ ମରୁପ୍ରଦେଶ ହଠାତ୍ ତମ ସହ ଭେଟ ହେବ, ଏକଥା ମୁଁ କପରି ଭାବ ପାରିଥାନ୍ତି ? ତମେ ଅବନ୍ତୀ ନଗରରେ ନିଜ ଘର ଛାଡ଼ି ଏତେ ଦୂର ଆସିଲ କାହିଁକି ?” ପଦ୍ମପାଦ ପଚାରିଲେ ।

“ପଦ୍ମପାଦ ! ମୋ କାହାଣୀ ଶୁଣିଲେ ତୁମେ ଦୁଃଖିତ ହେବ । ମୋତେ ଯେଉଁ ରତ୍ନଭଣ୍ଡ ଥିଲା ଦେଇଥିଲା, ତାହା ହସାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭଲ୍ଲିକକେତୁର ସହାୟତା ମଧ୍ୟ ହସାଇଛି । ଏସବୁର କାରଣ ମୋର ଦୁଇଜଣ ଦୁଷ୍ଟ ବଡ଼ଭାଇ । ସେସବୁ ଘଟଣା ଗପିଲେ ବହୁତ ସମୟ ଯିବ । ତମେ କ’ଣ ଏଠାକୁ କୌଣସି ଚାଲିକକୁ ପସରାଇ କରିବା ନିମନ୍ତେ

ପରିଭ୍ରମଣକୁ ବୃତ୍ତ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଛି ।
ଦଲେ ବଣିକ ସହଚ ଏ ମରୁଭୂମିରେ ଅବହମ
କରୁଥିଲି । ବଣିକଦଳ ଡାକୁଦଳ ହାତୁଡ଼ରେ
ପଡ଼ି ସବୁସ୍ତ୍ର ହରାଇଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ସେ
ଗୁଂଘା ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ କରିଛନ୍ତି ଡାକୁମାନେ ।
ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ କେତେଜଣ ଅବନ୍ତ୍ରୀ
ନଗରର ଲୋକ ବି ରହିଛନ୍ତି । ତମର ଚାନ୍ଦା
ଲୋକ ବି ଥିବେ ।”

ପଦ୍ମପାଦଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ପିଙ୍ଗଳ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
ହୋଇ କହିଲା, “ପଦ୍ମପାଦ ! ତମେ ମହା-
ତାଳିକ । ଡାକୁଦଳ ଯଦି ବଣିକମାନଙ୍କୁ
ଆହମଣ କରି, ତମେ କ’ଣ ସେଥିରୁ
ବଣିକମାନଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିପାରିବ ନାହିଁ ?
ତମେ ଇଚ୍ଛା କରିଥିଲେ ତ ସହଜରେ ଡାକୁ-
ମାନଙ୍କୁ ଧ୍ବଂସ କରିଦେଇ ପାରିଥାନ୍ତି ।”

ପଦ୍ମପାଦ ସ୍ମୃତିହାସ୍ୟ କରି କହିଲେ,
“ପିଙ୍ଗଳ, ମୁଁ ଜଣେ ସାଧାରଣ ଯାତ୍ରୀ ଭାବରେ
ବଣିକଦଳରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲି । ମୁଁ ଜଣେ
ତାଳିକ, ଏକଥା ସେମାନଙ୍କୁ ଜାଣିବାର
ସୁଯୋଗ ଦେଇ ନଥିଲି । ହଠାତ୍ କିପରି
ତଳବଦ୍ୟା ଦେଖାଇବ ? ସବୁ ପରିସ୍ଥିତିରେ
ତଳବଦ୍ୟାର ଉପଯୋଗ କ’ଣ ଭଲ ? ତେଣୁ
ଡାକୁଦଳ ବଣିକମାନଙ୍କୁ ଆହମଣ କରିବାମାତ୍ରେ
ମୁଁ ଗୋଟିଏ ଶିଳ ଆତୁଆଳରେ ଲାଗିଗଲି ।”

ପିଙ୍ଗଳ ଏ କୈଟିୟୁବ୍ରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲା
ନାହିଁ । ସେ ପୁଣି ପଚାରିଲା, “ପଦ୍ମପାଦ !

ତମ ପାଖରେ ଏପରି ଯାଦୁ ଓ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟକର
ପଦାର୍ଥ ଅଛି, ଯାହା କରମତରେ ତମେ ଆଖି
ପଲକରେ ଛାନୁଛୁ ଛାନାନ୍ତର ଯାଇ ପାରିବ ।
ତମେ ପାଦରେ ଚାଲି ଚାଲି ବୁଲିବା କ’ଣ
ଦରକାର ? ଏତେ ଶ୍ରମ ସ୍ୱୀକାର କରି
ଯେଉଁସବୁ ଚିଜ ଆୟତ୍ତ କଲ, ତା’ର
ବ୍ୟବହାର କରି ଆଜନ୍ତରେ ଚିଜ ଅଭିଳଷ
ପୂର୍ଣ୍ଣ କରୁନାହିଁ କାହିଁକି ?”

ପଦ୍ମପାଦ କିଛି ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡାକୁଦଳରେ
ପିଙ୍ଗଳକୁ ଅନାଇ କହିଲେ, “ବୁଝୁଛି, ଏବେ
ମଧ୍ୟ ମୋ ବିଷୟରେ ତମ ମନରୁ ସନ୍ଦେହ
ଦୂର ହୋଇନାହିଁ । ମୁଁ ଯେ ବିଳମ୍ବ ପାଇଁ
ଭ୍ରମଣ କରୁଛି, ତାହା ନୁହେଁ । ଖର୍ଚ୍ଚ ଭ୍ରମଣର

ପୁଣ୍ୟଲତା ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ଯାହୁ
ସାହାଯ୍ୟରେ ଆଖି ପଲକରେ ସ୍ଥାନରୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର
ଗଲେ ସେ ପୁଣ୍ୟ ମିଳିବ ନାହିଁ । ପାଦରେ
ଗୁଲି ଗୁଲି ଜାଣି ତୁମଣ କରିବାରୁ ହେବ ।
ଚାହାଣ୍ଟି ବଧୂ ।”

ସେମାନେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରୁଛନ୍ତି, ସେତକ-
ବେଳେ ଅତୁରରୁ ସୈନିକମାନଙ୍କର କୋଳହଳ
ଏବଂ ବନ୍ଦୀ ବର୍ଷିକମାନଙ୍କ ହଇନ ଓ ହାହୁତାଣ
ଶୁଭଲ । ଜଣେ ସୈନିକ ଦୌଡ଼ି ଆସି
ସେମାନଙ୍କ ଆଗରେ ପହଞ୍ଚି କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା,
ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ଦୟାମୋହୀ ଭୈରବକୁ ଧରିବା
ନିମନ୍ତେ ଆପଣମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ରହୁଛି ।”

ପିଙ୍ଗଳ ପଦ୍ମପାଦଙ୍କ ଆଡ଼େ ମିନତିଭର
ଦୃଷ୍ଟିରେ ଅନାଇ କହିଲା, “ପଦ୍ମପାଦ,
ରହିବେ ।”

ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାରଙ୍କ ବନ୍ଦୀ ଏ ମହାପୁରୁଷଙ୍କୁ
ଭୋଗଶୋଷରେ ମୋ ପ୍ରାଣ ଯାଉଥିଲା ।
ନିର୍ମମ ଦୟାମାନଙ୍କ କବଳରୁ ଏ ମହାପୁରୁଷଙ୍କୁ
ମୁକ୍ତ କରି ନିଶ୍ଚିତ ଲୋକଙ୍କ ଗମନାଗମନ
ସୁଗମ କରିବା ନିମନ୍ତେ ସେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ।
ତାଙ୍କୁ ତୁମର ଆଲୌକିକ ଶକ୍ତି ଦ୍ଵାରା ସହାୟ
କର । ଭୈରବଦୟାଙ୍କ ଧରିବା ହେଉ
କଥା ନୁହେଁ । ସେ ଭାଷଣ ନିଷ୍ଠୁର । ତଳେ
କପଟ ଦ୍ଵାରା ଏଠାରେ କିଛି କରାଯିବାର
ସୁଲତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସେ ହତ୍ୟା
କରିଛନ୍ତି । ତୁମେ ଯଦି ଏ ଅଞ୍ଚଳକୁ ତା’
ଦୌରାମ୍ୟରୁ ମୁକ୍ତ କରି ପାରିବ, ତେବେ
ଜନସାଧାରଣ ଓ ସୁଲତାଙ୍କ ଚମ ପ୍ରତି କୃତଜ୍ଞ
ରହିବେ ।”

ପଦ୍ମପାଦ ଟିକିଏ ଚିନ୍ତା କରି କହିଲେ,
 “ତମେ କହୁଛ, ସାଧାରଣ ସାଧାରଣ ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ
 ଜାତି କରି ବୈଜ୍ଞାନିକ ମୋତେ ପୁଣି ତାଙ୍କ
 ଭୂମିକାରେ ଅବତରଣ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ, ନା
 କ’ଣ? ହଉ, ତାହାହିଁ ହେଉ ।”

ଏହା କହି ସେ ଶକ୍ତି ଏ ପଥର ଉଠାଇ
 ନେଇ ତାକୁ ନିଜ ହୃଦୟ ସାହାଯ୍ୟରେ ଶକ୍ତି
 ଶକ୍ତି କରି କାଟିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଅନ୍ୟେକ
 ହୋଇ ପିଙ୍ଗଳ କହିଲା, “ପଦ୍ମପାଦ, ତମେ
 କ’ଣ କ’ଣ କରୁଛ? ଦୟାଦଳ ପଲଙ୍କରେ
 ତାଙ୍କୁ ଧରିବା ସାଧାରଣ ସୈନିକମାନଙ୍କ
 ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ । କାରଣ ଏ ମରୁଦ୍ୱୀପ
 ଭିତର ଦେଇ ଚିତ୍କୁଳ ବେଗରେ ଗତିକରି
 ପାରନ୍ତି ଏ ଦୟାଦଳ ।”

“ସୈନିକମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ତାଙ୍କୁ ଧରିବା
 ଅସମ୍ଭବ ବୋଲି ତୁ କହୁଛ, କିନ୍ତୁ ଆମ
 କରୁଛ । ଦେଖ, ଏ ବଡ଼ ପଥର ଧରିବା
 ହେଲେ ବାଦ; ସାନଗୁଡ଼ିକ ଦେଖିବା ଲାଗିଲା ।
 ଏମାନେ ଯାଇ ଦୟାଦଳକୁ ଧରିବା
 ଗୋଟାଏ ପ୍ରାଣକୁ ନେଇ ଅସମ୍ଭବ ।”
 କହି ପଦ୍ମପାଦ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେସବୁ ଧରିବା
 ପଥରଶକ୍ତି ଉପରେ ମଲ ମଲ ହେଉଛି
 ଯୋପାଡ଼ି ଦେଲେ । ଚତୁଷଶାତ ବାଦ ଓ
 ହେତାରେ ପରିଣତ ହୋଇ ସେମାନେ
 ପାହାଡ଼ରୁ ବୁଦ୍ଧପଦ ରୁଣିଆଡ଼କୁ
 ଗଲେ ।

ସେ ଅଭୂତ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ପିଙ୍ଗଳର
 ବିସ୍ମୟର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ ।

ସେତକବେଳେ ହସନ୍ ଦ୍ଵାରା ମୁକ୍ତ ପାଇଥିବା ବଣିକମାନେ ଆସି ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବଣିକମାନେ ପ୍ରାଣର ଆଶା ଛାଡ଼ି ଦେଇଥିଲେ । ଥରେ ନିର୍ମମ ଭୈରବଦୟ୍ୟ କବଳରେ ପଡ଼ିଲେ କାହାକୁ ନିସ୍ତାର ମିଳେ ନାହିଁ ବୋଲି ସେମାନେ ଶୁଣିଥିଲେ । ଗୁଂଫା ଭିତରୁ ମୁକ୍ତ ପାଇ ସେମାନେ ନିଜ ଭାଗ୍ୟକୁ ବିଶ୍ଵାସ କରିପାରୁ ନଥିଲେ ।

ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ପିତାଳ ପାଖକୁ ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ ଆସି କହିଲା, “ପିତାଳ! ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା । ଏ ମୂଲକରେ ବାଘ ହେଉ କେହି କେବେ ଦେଖି ନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଆଜି ଏ ବାଘ ହେଉ ଆସିଲେ କେଉଁଠାରୁ?” ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପାହାଡ଼ ଚଳି ଦେଇ ଦୌଡ଼ୁଥିବା ବାଘ ହେଉଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅନାଇ ରହିଲା ।

“ପଦ୍ମପାଦ, ତମ ଅସଲ ଆଉ ଗୋପନ ରଖିବା ସମ୍ଭବପର ନୁହେଁ । ମୁଁ ଏମାନଙ୍କୁ

କହି ଦେଉଛି । ଗଣିବ ନାହିଁ ।” ପିତାଳ କହିଲା । ପଦ୍ମପାଦ ଅଳ୍ପ ହସିଲେ ।

ପିତାଳ ସେଉଁ ହସନ୍ ସର୍ଦ୍ଦାରକୁ କହିଲା, “ଏ ପଦ୍ମପାଦ ଜଣେ ସାଧାରଣ ବ୍ୟକ୍ତି ନୁହେଁ, ମହାତାନ୍ତ୍ରିକ । ଆମର ସୌଭାଗ୍ୟ, ତାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିଗଲା । ତାଙ୍କର ଯାଦୁକଳରେ ବାଘ ହେଉ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଡାକୁମାନଙ୍କୁ ଘଉଡ଼ାଇ କରି ଆମର ପାଖକୁ ନେଇ ଆସିବେ ।”

ଇତିମଧ୍ୟରେ ପଦ୍ମପାଦ ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗୁଳ ଖୋଲି ଶଶ୍ଵ ଏ ପଥର ଉପରେ ରଖିଦେଲେ । ସେଥିରୁ ଅସୁବ ଆଲେକ ବାହାରି ଗୁରୁଦିଗକୁ ଆଲେକିତ କଲା । ଗୁଡୁଁ ଗୁଡୁଁ ପାହାଡ଼ର ଭିତରୁ ଭଲ ଅଞ୍ଚଳରୁ ମଣିଷଙ୍କ ଆର୍ତ୍ତନାଦ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାଘ ଓ ହେଉଙ୍କ ଭାଷଣ ଗର୍ଜନ ଶୁଣିଲା । ଦୟାମାନେ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଦୌଡ଼ି ଆସୁଥିବାର ଓ ବାଘ ହେଉମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ଖୋଜି ଆଶୁଥିବାର ଦେଖାଗଲା । (୫ମ ଶଃ)

ଖିଆଲ ରାଜା ?

କିଛି କିଛି ଆହାର ଗଢ । ତୁହାକୁ ତୁହା
ଥଣ୍ଡା ପବନ ସାଙ୍ଗକୁ ଅସରାଏ ଲେଖାଏ
ବର୍ଷା ମାଡ଼ ଆସୁଥାଏ । ଅନବରତ ଘଡ଼ଘଡ଼
ମଝିରେ ଶୁଭୁଥାଏ ଶୂନଶୂନପଦକ ରଜି ।
ଘନ ଘନ ବଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ଦିଶିଯାଉଥାଏ
ଭୟାବହ ମୁହଁଟିମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରାଜା ବିହମାଳ ତଳେ ବି ବିଚଳିତ
ନ ହୋଇ ପୁନଃବାର ସେ ପ୍ରାଚୀନ ବୃକ୍ଷଟି
ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ବୃକ୍ଷାବେହରା
କରି ଶବ୍ଦଟିକୁ ଉତ୍ତାର ଆଣିଲେ । ତା'ପରେ
ଶବ୍ଦଟିକୁ କାନ୍ଦରେ ପକାଇ ଶୁନ୍‌ଶୁନ୍ ଶୁନ୍‌ଶୁନ୍
ଅତ୍ୟନ୍ତ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ମାତ୍ରେ
ଶବ୍ଦଟିଟି ବେତାଳ କହିଲା, “ରାଜା! ତୁମେ
ଏ ଅସମୟରେ ଯେପରି ପୈର୍ବୀର ପରିତ୍ୟକ୍ତ
ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶ୍ରମ ସ୍ତ୍ରୀକାର କରୁଛ,
ଏହା ଯେ ତୁମ ଭିତରେ ଥିବା ବିଶେଷ ଗୁଣର

ବେତାଳ କଥା

ପରିଚୟ ଦେଉଛି, ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ । ତେବେ
ରାଜାମାନେ ସାଧାରଣତଃ ଶାମ୍ଭାଷିଆଲି
ହୋଇଥାନ୍ତି । ଥରେ ଯେଉଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନିଅନ୍ତି,
ପରେ ପୁଣି ସେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ବିରୋଧରେ କାମ
କରନ୍ତି । ତମ ଶେଷରେ ଏଭଳି ହେବ
ନାହିଁ ତ ? ମୋ ବକ୍ତବ୍ୟ ବୁଝାଇବା ନିମନ୍ତେ
ତମକୁ ଗୋଟାଏ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଉଛି । ମନଦେଇ
ଶୁଣ; ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମସ୍ଥର ଲଭବ ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଗପିଲ : ପ୍ରାଚୀନ କାଳର
କଥା । ଗିରିଦୁର୍ଗ ନାମକ ରାଜ୍ୟରେ ରାଜୁତି
କରୁଥିଲେ ରାଜା ଭ୍ରମସିଂହ । ସେ ପ୍ରତି
ଗାଁରେ ଜଣେ ଜଣେ ମୁଖ୍ୟ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ।
ବର୍ଷ ଶେଷରେ ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କର ବୈଠକ

ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରତି ଗ୍ରାମର ସୁବିଧା ଅସୁବିଧା କଥା
ବୁଝୁଥିଲେ । ଗ୍ରାମର ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ ସାହାଯ୍ୟ
ଯେପରି ଅର୍ଥ ଆବଶ୍ୟକ, ତାହା ସେ ମୁଖ୍ୟ-
ମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିଲେ ।

ରାଜ୍ୟର ଗୋଟିଏ ପ୍ରାନ୍ତରେ ରାମପୁର ଓ
ମଙ୍ଗଳପୁର ନାମକ ଦୁଇଟି ଗାଁ ଥିଲା । ରାମପୁର
ଗାଁରେ ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ ଭରତ ଦାସ । ମଙ୍ଗଳ-
ପୁରର ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ ରବି ଚୌଧୁରୀ ।

ରାମପୁର ଗାଁର ଅବସ୍ଥିତି ଟିକିଏ ଚଳିଆ
ସ୍ଥାନରେ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ବର୍ଷାଦିନେ
ଗାଁରେ ପାଣି ଜମି ଯାଉଥାଏ । ଗାଁର କିପରି
ଭଲ ହେବ, ଏ ଚିନ୍ତାହିଁ ଭରତ ଦାସଙ୍କ
ମନରେ ସବଦା ଥାଏ । ଜଳ ବହୁଳତାରୁ
କିପରି ଗାଁକୁ ରକ୍ଷା କରିବେ, ଅନେକ ଦିନ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଏଇ କଥା ଚିନ୍ତା କରୁଥାନ୍ତି ।

ଥରେ ଗାଁରେ ଆସି ଅତିଥି ହେଲେ ଜଣେ
ସାଧୁ । ସେ ସାଧୁ ହେଲେ କ’ଣ ହେବ,
ତାଙ୍କର ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ ଅମାପ ବେଳି ଜଣା-
ପଡିଲା । ଭରତ ଦାସ ଦିନେ ତାଙ୍କୁ ଗାଁର
ସମସ୍ୟା କଥା ଜଣାଇବାରୁ ସାଧୁ ତାଙ୍କ ସହ
ବୁଲିଗାଁର ଅବସ୍ଥିତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ଓ କହିଲେ,
“ଭରତ, ତମ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ସଜାଣେ
ବିଶେଷ କଷ୍ଟ କରିବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ । ଗାଁର
ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ଗୋଟାଏ ନାଲି ଖୋଳ ଦେଲେ
ପାଣିତଳ ସେଥିରେ ଜମା ହୋଇ ରହୁବ ।
ନାଲର ଗୋଟିଏ ଅଞ୍ଚଳକୁ ପ୍ରସ୍ତେ କରିଦେଲେ

ଚାନ୍ଦା ଗୋଟିଏ ସରୋବର ଭଲ ଦେଖାଯିବ ।
 ଗ୍ରୀଷ୍ମଦିନେ ଗାଁର ବାତାବରଣକୁ ଏହା
 ଶୀତଳ ରଖିବ । ଆନ୍ତର ନାନା ପୁରସ୍କାର
 ହେବ ।”

ଭରତ ଦାସକୁ ଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ଶୁଣି ଭଲ
 ଲାଗିଲା । ସେ ଏଥିପାଇଁ କେତେ ଶକ୍ତି ହେବ,
 ସାଧୁଙ୍କ ସହ ବସି ତା’ର ଗୋଟାଏ ଅଞ୍ଚଳ
 କଲେ । ଦେଖାଗଲା, ଯୋଜନାଟି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ
 କରିବା ନିମନ୍ତେ ସମ୍ଭବ୍ୟ ଦେଉଳର ମୃତ୍ୟୁ
 ପ୍ରୟୋଜନ ହେବ ।

“ତମେ ରାଜାକୁ ଭେଟି ଏତକ ଆଶା ।
 ମୁଁ ଜାଣେ, ରାଜା ଏହି ବର୍ଷ ଶେଷ ଥର ପାଇଁ
 ବିନା ସର୍ତ୍ତରେ ଅର୍ଥ ଯୋଗାଇ ଦେବେ ।
 ଆଗାମୀ ବର୍ଷଠାରୁ ନିୟମ ବଦଳିଯିବ । ଯେଉଁ
 ଗାଁ ଟଙ୍କା ଗୃହ୍ୟ ତାକୁ ଦିଆଯିବ, କିନ୍ତୁ ସେ
 ଟଙ୍କା ସେହି ଗାଁର ମୁଖ୍ୟ କେତେ ବର୍ଷ ଭିତରେ
 ରାଜକୋଷକୁ ପରିଶୋଧ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ
 ରହିବେ ।” ସାଧୁ କହିଲେ ।

“ଧନ୍ୟବାଦ । ମୁଁ ରାଜାଙ୍କଠାରୁ ଆଗାମୀ
 ଦିନେ ବେଳେ ଟଙ୍କା ଆଣିବି ।”
 ଭରତ ଦାସ କହିଲେ ।

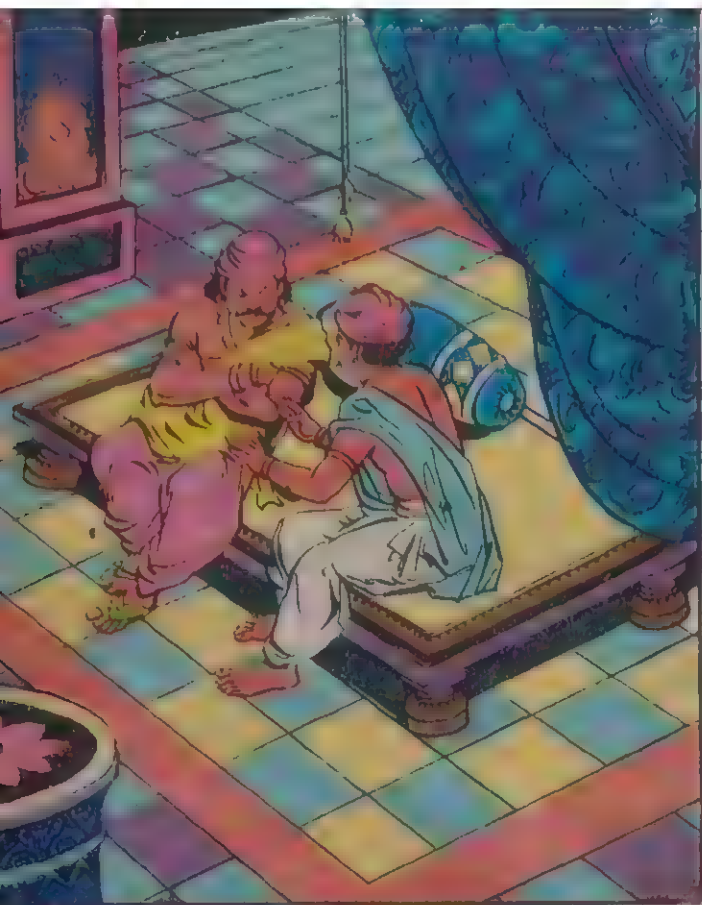
ପଞ୍ଚୋତୀ ମଙ୍ଗଳପୁର ଗାଁର ମୁଖ୍ୟ ରବି
 ଚୌଧୁରୀ ସାଧୁଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କଥା ଶୁଣି ତାକୁ
 ନିଜ ଗାଁକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ । ସେ ସାଧୁଙ୍କୁ
 କହିଲେ, “ମହାଶୟ, ଆମ ଗାଁରେ ଏହି
 ବର୍ଷେ ସମସ୍ୟା କିଛି ନାହିଁ, ତେବେ ଗାଁର

ଉତ୍ତର ପାଇଁ ଆପଣ ଯଦି କୌଣସି ପରାମର୍ଶ
 ଦେବେ, ତେବେ ଆମେ ଶୁଣିବା ହେବୁ ।”

ସାଧୁ ଗାଁର ଅବସ୍ଥିତି ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ ।
 ଗାଁର ମାଟି ମଧ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା କଲେ । ତା’ପରେ
 କହିଲେ, “ବାବୁ, ତମର ମାଟି ନଡ଼ିଆ ଗୃଷ୍ମ
 ସମ୍ଭାଳେ ବଡ଼ ଅନୁକୂଳ । ଖାଲି ନଡ଼ିଆ
 ବନ୍ଧିବୁ ଯେ ଲଭ ହେବ, ତାହା ନୁହେଁ,
 ନଡ଼ିଆ କତାରୁ ନାନାଦି ଚିକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ
 ପାରିବ । ସେଥି ସମ୍ଭାଳେ ଗୋଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ
 ପ୍ରାପନ କରିବାକୁ ହେବ ।”

ବ୍ୟାପକ ନଡ଼ିଆ ଗୃଷ୍ମ ପାଇଁ ଏହା ଗୋଟିଏ
 ନଡ଼ିଆକତା କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ପ୍ରାୟ
 ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ଦରକାର ହେବ କୋଳି ଅଞ୍ଚଳ

ହେଲା । ସାଧୁ ରବି ଗୌଧୁକୁ କହିଦେଲେ,
ଏହି ବର୍ଷ ଟଙ୍କା ନ ଆଣିଲେ ପର ବର୍ଷକୁ
ଆଉ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିବ ନାହିଁ, ମିଳିବ ଋଣ ।

କିଛିଦିନ ପରେ ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କର ବୈଠକ
ସକାଶେ ରାଜଧାନୀରୁ ଡାକିବା ଆସିଲା ।
ଭରତ ଦାସ ଏକ ରବି ଗୌଧୁଙ୍କ ଯାଇ
ବୈଠକର ପୂର୍ବଦିନ ରାଜଧାନୀରେ ପହଞ୍ଚିଲେ ।
ବୈଠକ ଦାୟିତ୍ଵରେ ଥିବା ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରଥମ ଦିନ
ଜଣ ଜଣ କରି ମୁଖ୍ୟଙ୍କୁ ଡକାଇ କଥାବାର୍ତ୍ତା
ହେଉଥାନ୍ତି, ଯଥା ସମୟରେ ସେ ଭରତ
ଦାସଙ୍କୁ ଡକାଇଲେ ଓ କହିଲେ, “ସମୁଦାୟ
ଯେତେ ଟଙ୍କା ଲେଖା, ମୁଁ ଆଗରୁ ସବୁ ବୁଝି
ରାଜାଙ୍କୁ କହି ରଖିଲେ ସେହି ଅନୁସାରେ

କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ ରାଜକୋଷରୁ ଅର୍ଥ ବାହାର
କରିବେ । ତମର ଯୋଜନା କ’ଣ ? କେତେ
ଦରକାର ?”

ଭରତ ଦାସ ତାଙ୍କ ଯୋଜନା କ୍ଷେପ
କହିଲେ ଓ ମୋଟ ଦେଉଳିକା ଟଙ୍କାରେ ତାହା
କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ପାରିବ ବୋଲି ଜଣାଇଲେ ।

“ଶୁଣ ଭରତ ଦାସେ । ରାଜାଙ୍କୁ ଯାହା
ଦରକାର ବୋଲି କହିବ, ସେ ତା’ର ଅଧ୍ୟା
ଦେବେ । ତେଣୁ ଘବିଚନ୍ଦ୍ର ଦେଖ କେତେ
କହିବା ଉଚିତ ।” ମନ୍ତ୍ରୀ ପ୍ରସମର୍ଶ ଦେଲେ ।

“ତେବେ କ’ଣ ତିନିଲକ୍ଷ କହିବା
ଉଚିତ ?” ଭରତ ଦାସ ଚିନ୍ତାତ ଘବରେ
ପଚାରିଲେ ।

“ଓହୋ, ଦେଉଳିକା ଦୁଇଗୁଣ ଯେ
ତିନିଲକ୍ଷ, ଏ ହିସାବ କ’ଣ ତମକୁ ଜଣା
ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଁ ଘବୁଛୁ ? ତେବେ ତମେ
ଗୁରିଲକ୍ଷ କହିପାର ।” ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଳ୍ପ ହସି
ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ଭରତ ଦାସ କିଛି ବୁଝି ନପାରି ପଚାରିଲେ,
“ମୁଁ ଗୁରିଲକ୍ଷ କହିଲେ ରାଜା ଯଦି ଦୁଇଲକ୍ଷ
ଦେବେ, ତେବେ ଆମର ଆବଶ୍ୟକ ଅର୍ଥଠାରୁ
ମୁଁ ପଚାଶ ହଜାର ଅଧିକ ପାଇବି । ସେ
ଅଧିକ ଅର୍ଥ କରିବ କ’ଣ ?”

“ଓହୋ ହୋ ! ପଚାଶ ହଜାର ଟଙ୍କା
କ’ଣ ତମେ ମୁଁ ମିଶି ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଦେଇ
ପାରିବା ନାହିଁ ? ମୋର ତ ଆଗକୁ ହିଁ

ବାହାଘର ଅଛି । ତମର ବି କିଛି ପାଇ-
ପାରେ !” ମନ୍ଦୀ କହିଲେ ।

ଭରତ ଦାସ ଖାଲି କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କ
ପରମଣ୍ଡ ପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ । ଆଉ କିଛି
କହିବେ ?”

“ନା, ନା, ଯିବା ପୁରୁ ମୋ ସାଙ୍ଗରେ
ଦେଖା କରି ଯିବେଟି ?” ମନ୍ଦୀ କହିଲେ ।

“ହଁ, ହଁ । ଆପଣଙ୍କ ସାଥରେ ତ କାଲି
ଦରବାରରେ ବି ସାକ୍ଷାତ ହେବ ।” ଏହା
କହି ଭରତ ଦାସ ବାହାରି ଚାଲିଗଲେ । ସେ
ବାହାଘର ଦେଖିଲେ ରବି ଚୌଧୁରୀ ମନ୍ଦୀଙ୍କ
ଘରଆଡ଼େ ମୁହଁଇଛନ୍ତି ।

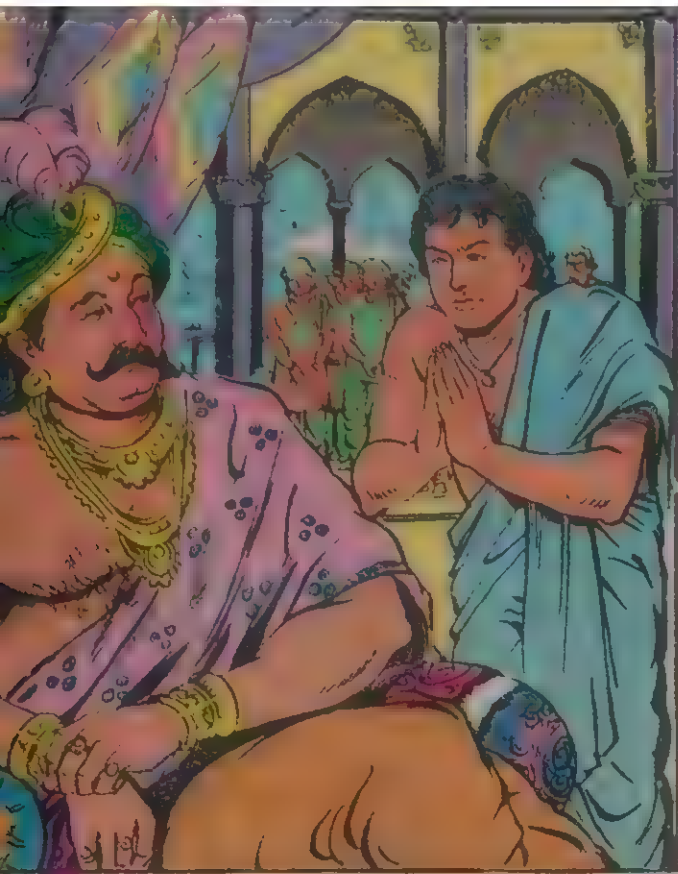
ପରଦିନ ଦରବାରରେ ରାଜା ଜଣକଣ କରି
ପ୍ରାମାଣ୍ୟକୁ ପକାଇ ସେମାନଙ୍କ ଆବଶ୍ୟକତା

କଥା ପଚାରୁଥାନ୍ତି । ଯିଏ ଯାହା କହୁଥାଏ,
ସେ ତାକୁ ମେଜ୍ ପରିମାଣ ଅର୍ଥ ଦେଇ
ଦେଉଥାନ୍ତି । ରବି ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ପାଳି ପଡ଼ିଲା ।
ସେ ନିଜ ଗାଁ ପାଇଁ ଯୋଜନାର ଏକ ଛକ
ଦେଇ କହିଲେ, “ମହାରାଜ, ତିନିଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା
ହେଲେ ଯୋଜନାଟି ସୁରୁଖୁରୁରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ
ହୋଇ ପାରିବ ।”

ଭରତ ଦାସ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । କାରଣ
ଯେ କିଛି ହେଲେ, ମଙ୍ଗଳ ସ୍ଵରୂପେ ଯେ ଯେହେନା
ପାଇଁ ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ଅଟକିଲ ହୋଇଥିଲା ।

ଏହାପରେ ଭରତ ଦାସଙ୍କ ପାଳି ପଡ଼ିଲା ।
ସେ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ନାଲି ଖୋଲି କଥା
କହିସାରି ପଚାରି ହଜାର ମୁଦ୍ରା ପାଇଁ
ନିବେଦନ କଲେ ।

ରାଜା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “ତମେ ଠିକ୍ ହୁସାବ କରିଛ ? ପରୁଣ ହଜାରରେ କାମ ହୋଇଯିବ ?”

“ମହାରାଜ, ପ୍ରକୃତରେ ଆମର ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବା କଥା ଦେଖି ଲକ୍ଷ । କିନ୍ତୁ ଆମ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ସମସ୍ତେ ଶ୍ରମଦାନ କରିବେ । କେହି ପାରିଶ୍ରମିକ ନେବେ ନାହିଁ । ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ପରୁଣ ହଜାର ବଞ୍ଚିଯିବ । ଦ୍ଵିତୀୟରେ ଗ୍ରାମର ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଗୁଆ ଘାବରେ ପରୁଣ ହଜାର ଦେବେ । ତେଣୁ ସ୍ଥମ୍ଭ ପରୁଣ ହଜାର ଦେଲେ କାମ ହୋଇଯିବ ବୋଲି ମୋର ଆଶା ।” ଭରତ ଦାସ ଜଣାଇଲେ ।

ରାଜା କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ଭରତ ଦାସକୁ ଅନାଦି ରହି କହିଲେ, “ହଉ, ଅପେକ୍ଷା କର ।”

ଏହାପରେ ସେ ଯେଉଁ ମୁଖ୍ୟମାନେ ଟଙ୍କା-ଥଳିମାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ସେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସେସବୁ ଥଳି ଫେରାଇ ଦେବାକୁ କହିଲେ, କେବଳ ଅଳ୍ପ କେତେଜଣଙ୍କୁ ବାଦ୍ ଦେଇ । ତା’ପରେ ସେ ଘୋଷଣା କଲେ, “ଯେଉଁ-ମାନଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ଥଳି ଫେରାଇ ଦେବାକୁ ଦିଆ, ସେମାନେ ଏଣିକି ଆଉ ମୁଖ୍ୟ ନୁହନ୍ତି । ନୂତନ ମୁଖ୍ୟମାନେ ଶୀଘ୍ର ଯାଇ ଦାୟିତ୍ଵ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।”

ଏହାପରେ ସେ ଭରତ ଦାସକୁ ଦୁଇଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଦେଇ କହିଲେ, “ଗ୍ରାମର ଉନ୍ନତ ପାଇଁ ଯେପରି ଉଚିତ ମନେ କରିବ, ସେପରି ଖର୍ଚ୍ଚ କରିବ । ମୋତେ ହୁସାବ ଦେବା ଦରକାର ନାହିଁ ।”

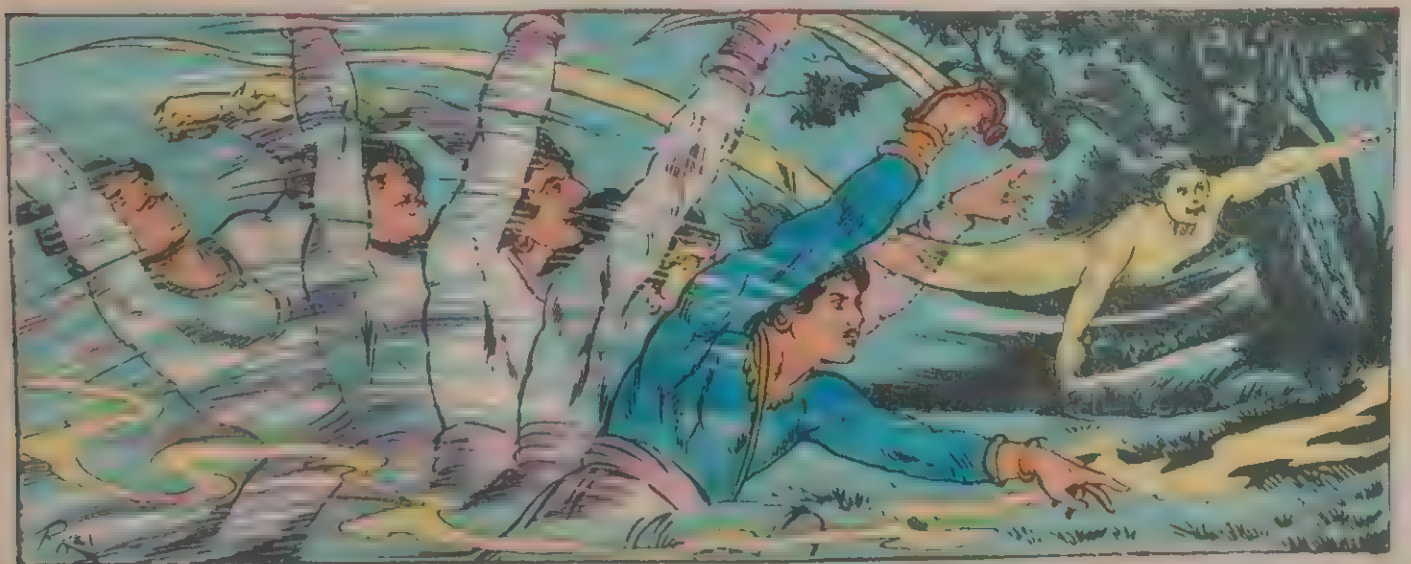
ବେତାଳ ଟିକିଏ ତୁପ୍ ରହି ପ୍ରଶ୍ନ କଲା: “ରାଜା ! ମୋର ଦୁଇଟି ସନ୍ଦେହ ରହିଛି । ରାଜା ଗ୍ରାମ ସିଂହ କାହିଁକି ଅଧିକାର ମୁଖ୍ୟଙ୍କଠାରୁ ଟଙ୍କା ଫେରାଇ ନେଲେ ଅଥଚ କେତେଜଣଙ୍କ ପାଖରୁ ଫେରାଇ ନେବା ଦରକାର ମନେ କଲେ ନାହିଁ ? ଦ୍ଵିତୀୟରେ ଭରତ ଦାସ ପରୁଣ ହଜାର ଗୁହାବା ସତ୍ତ୍ଵେ କାହିଁକି ତାକୁ ଦୁଇଲକ୍ଷ ଦେଇଦେଲେ ? ରାଜା ଗ୍ରାମସିଂହଙ୍କର ଖାମଖିଆଳି ମନୋଭାବ ଛଡ଼ା ଏହା ଆଉ କ’ଣ ? ପାଇଲେ ମୋ

ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ । ଉତ୍ତର ଦେବାର ଶକ୍ତି
ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି ନିରୁତ୍ତର ରହିବ, ତେବେ
ତମ ଶୀର ହେବ ସୁନ୍ଦରୀତ ।”

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ରାଜା
ବନ୍ଧମାଙ୍କ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ସୁମର୍ଯ୍ୟଦ
ଶାମ୍ଭାଶାଳ ନଥିଲେ, ଥିଲେ ବିବେକା ଓ
ଚତୁର । ଯେଉଁ ସାଧୁ ଯାଇ ଭରତ ଦାସ
ଓ ରବି ଗୌଧୁରଙ୍କ ଯୋଜନାମାନ
ବତାଇଥିଲେ, ସମ୍ଭବତଃ ସିଏ ରାଜାଙ୍କରହିଁ
ଜଣେ ସୁଦକ୍ଷ ଅମାତ୍ୟ । ତେଣୁ କାହାର
କେତେ ଆବଶ୍ୟକ, ସେକଥା ରାଜା ଜାଣିଥାନ୍ତି ।
ଯେଉଁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଧିକ ଆଦାୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ
ମୁଖ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଥିଲେ, ସିଏ ବି
ରାଜାଙ୍କ ଜାଣତରେ ତାହା କରୁଥିଲେ । ରବି
ଗୌଧୁରଙ୍କ ଭଳି ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କ କଥାରେ
ପଡ଼ି ଅଧିକ ଟଙ୍କା ଦାବା କଲେ, ସେମାନେ
ଦୁର୍ନୀତି ପରାୟଣ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟ ପଦ
ହରାଇଲେ । ଯେଉଁମାନେ ଯୋଜନାର

ଅଟକଳଠୁଁ ବେଶି କନ୍ଦା ନଥିଲେ, ସେହିମାନଙ୍କୁ
ଟଙ୍କା ରଖିବାକୁ ଦିଆଗଲା । ତେଣୁ ଦାମକ
କଥା ସ୍ୱଚ୍ଛ । ସେ ଦେଶପ୍ରେମୀ ବୋଲି
ଜଣା ପଡ଼ିଗଲା । ଆଗାମୀ ବର୍ଷଠୁଁ ରାଜା
ମାହାତ୍ମ୍ୟ ନଦେଇ ରଖି ଦେବେ ବୋଲି ଶୁଣି
ସେ ବୁଝିଲେ ଯେ ରାଜକୋଷର ଅବସ୍ଥା ସୁଜଳ
ନୁହେଁ । ଅତଏବ ସମସ୍ତେ ଯଥା ସମ୍ଭବ ଅଳ୍ପ
ଶର୍ତ୍ତ କରିବା ଦରକାର । ସେଥିସକାଶେ
ସେ ଗ୍ରାମର କାମ ପାଇଁ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ
ଆଗଭର ହେବେ, ଏ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ।
ତାଙ୍କ ଭଳି ନୀତିପଗଣ୍ଡଣ ଓ ଦେଶପ୍ରେମୀ
ମୁଖ୍ୟଙ୍କ ହାତରେ ଅର୍ଥ ନିରାପଦ ବୋଲି ରାଜା
ତାଙ୍କୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅର୍ଥ ଦେଇ ଶର୍ତ୍ତ ପାଇଁ
ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଲେ ।”

ରାଜାଙ୍କ ମୌନ ଭଙ୍ଗ ହେବା ମାତ୍ରେ ବେ
ସହ ଶବ୍ଦସ୍ଥିତ ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନ୍ଧରୁ
ଖସିଯାଇ ଧୂନବାର ବୃକ୍ଷ ଡାଳରେ ଝୁଲି
ପଡ଼ିଲା ।
(କଲିତ)

ସତର୍କ ରକ୍ଷା

ରାଜାଙ୍କର ଜଣେ ଦେହରକ୍ଷୀ ଦରକାର ହେଲେ । ଅନେକ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କ ଭିତରୁ ସେମାନେ ଗୁରୁଜଣକୁ ମନୋନୀତ କରି ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଦେଲେ ସେନାପତି । ମନ୍ତ୍ରୀ ସେ ଗୁରୁଜଣଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣକୁ ବାଛିବା କଥା ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ଦେଖିଲେ ବଳ, ଅସ୍ତ୍ର ଗୁଳନା ଓ ବ୍ୟବହାରରେ ଗୁରୁଜଣପାକ ବୁଝିଲେ । ସେ କାହାକୁ ବାଛିବେ ? ଗୁରୁଜଣକୁ ସେ ଗୋଟାଏ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ : “ରଜା ବଣ ଭିତରେ କାଟି ଚାରି ଗୋଟାଏ ଗଛ ମୂଳରେ ବସିଛନ୍ତି, ହଠାତ୍ ଜଣେ ଲୋକ ଆସି ତାଙ୍କୁ ପାହାରେ ପିଟି ଦେଲା । ତମେ କରିବ କ’ଣ ?”

“ମୁଁ ସେ ଲୋକ ଉପରକୁ ବୁଦ୍ଧପଡ଼ି ତାକୁ ବନ୍ଦୀ କରିବି ।” ପ୍ରଥମ ଜଣକ କହିଲା ।

“ମୁଁ ତାକୁ ମାରି ଦେବି ।” ଦ୍ଵିତୀୟ ଜଣକ କହିଲା ।

“ମୁଁ ତାକୁ ମାରିବି ନାହିଁ, ବରଫେ ଘେଉଁ ହାତରେ ସେ ପିଟିଥିବ, ସେ ହାତଟି କାଟି ଦେବି ।” ତୃତୀୟ ପ୍ରାର୍ଥୀ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ଚତୁର୍ଥ ପ୍ରାର୍ଥୀ କହିଲା, “ମନ୍ତ୍ରୀବର ! ମୁଁ ଯଦି ପାଖରେ ଥିବି, ତେବେ ସେ ଲୋକ ରଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସିବ କେମିତି ଯେ ପାହାରେ ପିଟିବା ଯାଏ କଥାଯିବ ?”

ଚତୁର୍ଥ ପ୍ରାର୍ଥୀହିଁ ମନୋନୀତ ହେଲା ।

ଅର୍ଥ ଅନର୍ଥ

ଥରେ ଜଣେ ରାଜା ତାଙ୍କ ଦରବାରରେ ଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, “ଏ ସ୍ୱପ୍ନରେ ସବୁ ଅନର୍ଥର ମୂଳ କ’ଣ, ସେକଥା କିଏ କହି ପାରିବ? ଯିଏ ପାରିବ, ସିଏ ଶହେଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ପାଇବ ।”

ସଭାରେ ଥିବା ବୁଦ୍ଧିମାନ ଓ ଜ୍ଞାନୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଭଲ ଭଲ ଉତ୍ତର ଦେଲେ । କିଏ କହିଲା ସବୁ ଅନର୍ଥର ମୂଳ ମଣିଷର ଶବ୍ଦ; ଆଉ କିଏ କହିଲା ଅଜ୍ଞାନଙ୍କୁ ଅନର୍ଥର ମୂଳ । କିନ୍ତୁ ଏସବୁ ଉତ୍ତରରେ ରାଜା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ସେଦିନ ସଭାରେ ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ସେ କହିଲେ, “ମଣିମା ! ଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତର ମୁଁ ଦେଇ ପାରିବି, କିନ୍ତୁ ପୁରସ୍କାରର ପରିମାଣ ଅତ୍ୟନ୍ତ କମ୍ ହେବାରୁ କହିବାକୁ ଉତ୍ସାହ ପାଉନାହିଁ ।”

“ଆଜ୍ଞା, ପରିମାଣ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା କରି ଦିଆଲେ । କୁହ ଏଥର ।” ରାଜା କହିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା, ଅର୍ଥହୀନ ସବୁ ଅନର୍ଥର ମୂଳ !” ଏହା କହି ଶିକ୍ଷକ ଅର୍ଥ ଲୋଭ ଯୋଗୁଁ କେତେଲୋକ କେତେ ପ୍ରକାର ବିପଦରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି, ସେସବୁର କେତୋଟି ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଲେ । ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ହିସାବରେ ସେ ଯେଉଁ ଗଳ୍ପ ଗୁଡ଼ିକ କହିଲେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ହୃଦୟଗ୍ରାସୀ ଥିଲା, ଥିଲା ସେହିପରି ସରସ ।

ରାଜା କହିଲେ, “ତମ ଉତ୍ତରରେ ମୁଁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲି କି ନା, ତାହା ଭଲ କଥା । ତେବେ ତୁମେ ଯେଉଁ ସୁନ୍ଦର ଗପ ଗୁଡ଼ିଏ କହିଲ, ସେପାଇଁ ପୁରସ୍କାର ତମର ପ୍ରାପ୍ୟ ।” ଏହା କହି ରାଜା ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ପାଞ୍ଚଟଙ୍କା ଟଙ୍କା ଦେଲେ ।

ହଠାତ୍ ସଭାରେ ଥିବା ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ପାଟି କରି ହସି ଉଠିଲେ ।

“କହିଁକି ହସିଲେ?” ରଜା ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

“ହସିବି ନାହିଁ ମଣିମା? ଏ ଭଦ୍ରଲୋକ କହୁଛନ୍ତି ଅର୍ଥହୀନ ସବୁ ଅନର୍ଥର ମୂଳ । ଅଥଚ ପୁରସ୍କାର ଅର୍ଥର ପରିମାଣ କମ୍ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ଇଏ ଆପଣ କରୁଥିଲେ! ଯେଉଁ ଅର୍ଥ ପାଇଁ ଏହାଙ୍କର ଏତେ ଆସକ୍ତ, ସେହି ଅର୍ଥକୁ ଇଏ ଅନର୍ଥର ମୂଳ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି । ଏହା ପ୍ରଚାରଣା ଛଡ଼ା ଆଉ କ’ଣ ହୋଇପାରେ?” ପଣ୍ଡିତ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

“ତମର କ’ଣ କହିବାର ଅଛି?” ରଜା ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ ।

“ମହାରଜ! ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଠିକ୍ ଉତ୍ତର ମୁଁ ଦେଇଛି । ଅର୍ଥ ପ୍ରତି ମୋର ଆସକ୍ତ ନାହିଁ ବୋଲି ମୁଁ କହି ନଥିଲି ।” ଶିକ୍ଷକ କହିଲେ ।

“ସାହା ଅନର୍ଥର ମୂଳ, ତାହା ପ୍ରତି ଆସକ୍ତ ହୋଇ ଯିଏ ତାକୁ ଅର୍ଜନ କରେ, ସିଏ ମୂର୍ଖ!” ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ ।

ଶିକ୍ଷକ ନମ୍ର ଭାବରେ ପଚାରିଲେ, “ପଣ୍ଡିତ ମହୋଦୟ, ଆପଣ ଅମର କି?”

“ନା । କେହି ଅମର ନୁହେଁ ।” ପଣ୍ଡିତ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

“ଆପଣ ଆଜି ମରବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କି?”

“ରୋପ୍! ମୁଁ କାହିଁକି ମରବି? ତମେ ମରୁନ?” ପଣ୍ଡିତ ଚାଲିଯିବା ପାଇଁ କହିଲେ ।

ହସି ହସି ଶିକ୍ଷକ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ମୁଁ ତ ମୂର୍ଖ । ତେଣୁ ମୁଁଙ୍କ ଅନିଚ୍ଛାରେ ଜାଣି ମଧ୍ୟ ଜୀବନ ପ୍ରତି ମୋର ଆସକ୍ତ ଅଛି ଓ ମୁଁ କିଛିଦିନ ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହେଁ । ସେପାଇଁ ସାଧୁ ଉପାୟରେ ଉପାର୍ଜନ ବି କରିବାକୁ ଚାହେଁ । କିନ୍ତୁ ଆପଣ ପଣ୍ଡିତ ହୋଇ, ଜୀବନ ଅଧ୍ୟାୟାସ ବୋଲି ଜାଣି ମଧ୍ୟ ଜୀବନ ପ୍ରତି ଏତେ ଆସକ୍ତ କାହିଁକି?”

ସଭାରେ ସମସ୍ତେ ହସିଲେ । ପଣ୍ଡିତ ଚାଲି ଯାଇଗଲେ ।

ରତ୍ନ ବର୍ଷା

ଅନେକ ଯୁଗ ତଳର କଥା । କାଶୀ

ନଗରରେ ଥିଲେ ଜଣେ ବିଦ୍ଵାନ ବ୍ରାହ୍ମଣ ।
ସେ ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଲଭ ମନ୍ତ୍ର ଜାଣିଥିଲେ ।
ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରାତ୍ରେ କେତୋଟି ଗ୍ରହର ଯୋଗା-
ଯୋଗ ବେଳେ ଆକାଶକୁ ଗୁହଁ ସେ ମନ୍ତ୍ରଟି
ପଢ଼ିଲେ ଆକାଶରୁ ରତ୍ନ ବର୍ଷା ହୁଏ । ଅବଶ୍ୟ
ଗ୍ରହ ନକ୍ଷତ୍ରର ସେଥିଲି ଯୋଗାଯୋଗ ବହୁ
ବର୍ଷରେ ଥରେ ଲେଖାଏଁ ହୁଏ ।

ଗୁରୁଦେବ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅଜନ୍ମରେ
ଜଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସନ୍ତାନ ରୂପେ ଏହି ବିଦ୍ଵାନଙ୍କ
ପାଖରେ ଶିକ୍ଷ୍ୟ ରୂପେ ଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ବୋଧସ୍ପଷ୍ଟ
ବୋଲି ଅଭିହିତ କରାଯିବ ।

ଥରେ ଗୁରୁ ଶିକ୍ଷ୍ୟ କୌଣସି ଦୂର ସ୍ଥାନ
ଅଭିଯାନେ ଯାବା କରୁଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କୁ
ଗୋଟିଏ ବଣ ଭିତର ଦେଇ ଯିବାକୁ
ପଡ଼ିଲା ।

“ଗୁରୁଦେବ ! ରାଜପଥ ଛାଡ଼ି ବଣ ଭିତର
ଦେଇ ଯିବା ଉଚିତ ହେବ କି ? ବଣ ଭିତରେ
କେତେ ପ୍ରକାର ବିପଦର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ।
ଆମେ ବଣ ଛାଡ଼ି ରାଜପଥକୁ ବାହାରିଯିବା
ଗୁଲୁକୁ ।” ବୋଧସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରତ୍ନାବ ଦେଲେ ।

ବସ ! ବଣର ଏ ମୂଲକରେ ବାଘଭଲ୍ଲ
ନାହାନ୍ତି । ଅବଶ୍ୟ ତାକୁ ଥାଇପାରନ୍ତି ।
କିନ୍ତୁ ତାକୁ ଆମକୁ ନେଇ କରିବେ କ’ଣ ?
ଆମ ପାଖରେ କ’ଣ ଅଛି ଯେ ନେବେ ?
ରାଜପଥରେ ଗଲେ ଶତ୍ରୁବ୍ୟ ସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ି-
ବାକୁ ଅନେକ ସମୟ ଲାଗିବ । ଭୟ କରିବା
ଦରକାର ନାହିଁ ।” ବ୍ରାହ୍ମଣ କହିଲେ ।
ବୋଧସ୍ପଷ୍ଟ ନୀରବରେ ଗୁରୁକୁ ଅନୁସରଣ
କଲେ ।

ସେତେବେଳେ ସେ ବଣ ଏକାଧିକ ତାକୁ
ଦଳଙ୍କ ଆଡ଼ିଆ ହୋଇଥାଏ । ଗୁରୁ ଶିକ୍ଷ୍ୟ

ବଣ ଅବହମ କରିବା ପୁରୁଷ ସଞ୍ଜ ହୋଇଗଲା ।
ହଠାତ୍ ଦୁହେଁ ଗୋଟାଏ ଡାକୁଦଳ ହାବୁଡ଼ରେ
ପଡ଼ିଲେ ।

ବ୍ରାହ୍ମଣ ଭାତ ନ ହୋଇ ଡାକୁମାନଙ୍କୁ
କହିଲେ, “ତମେ ଆମକୁ ଧରି ପାଇବ
କ’ଣ? ଆମ ପାଖରେ ଖଣ୍ଡିଏ ଖଣ୍ଡିଏ
ଅଧିକା ବସ୍ତୁ ଓ ଗାମୁଛା ଛଡ଼ା ଆଉ
କିଛି ନାହିଁ । ଆମକୁ ଛାଡ଼ିଦିଅ । ଆମର
ଏବଂ ତମ ନିଜର ସମୟ ଅଥବା ନଷ୍ଟ
କରିନାହିଁ ।”

“ତମ ପାଖରେ କିଛି ନାହିଁ ବୋଲି ଆମେ
ଜାଣିଛୁ । ତମ ଡେହେରା ଦେଖି ସେକଥା
ବୁଝି ହେଉଛି । ତଥାପି ଆମେ ତମକୁ ଛାଡ଼ିବୁଁ

ନାହିଁ । ଆମେ ବୋକା, ଏକଥା ଭାବନାହିଁ ।”
ଜଣେ ଡାକୁ କହିଲା ।

“ଯଦି ଆମଠି” କିଛି ନାହିଁ ବୋଲି
ଜାଣିଛ, ତେବେ ଆମକୁ ଅଟକାଉଛ କାହିଁକି?”
ବ୍ରାହ୍ମଣ ପଚାରିଲେ ।

“ଆମ ସର୍ଦ୍ଦାର ଆସୁଛନ୍ତି । ସେ ଆସିଲେ
କହିବେ ।”

କିଛି ସମୟ ପରେ ସର୍ଦ୍ଦାର ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ
ଓ ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଭଲ କରି ନିରୀକ୍ଷଣ କଲା ।
ତା’ପରେ ସେ ନିଜ ଲୋକଙ୍କୁ କ’ଣ
ଇଚ୍ଛିତ ଦେଲା ।

ଡାକୁଦଳ ଗୁରୁଙ୍କୁ ବାନ୍ଧି ପକାଇ ଶିଷ୍ୟ
ବୋଧସପ୍ତକୁ କହିଲେ, “ତମ ଗୁରୁ ଏଇଠି
ରହିବେ । ତମେ ଲୋକାଳୟକୁ ଯାଅ ।
ଏକ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ସହସ୍ର ମୁଦ୍ରା ଧରି
ଆସିବ । ଯଦି ନ ଆସିବ, ତେବେ ତମ
ଗୁରୁଙ୍କ ଶୀରଶ୍ଚେଦ କରାଯିବ ।”

ବୋଧସପ୍ତ ଡାକୁ ସର୍ଦ୍ଦାରକୁ କହିଲେ,
“ମୋର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ ମୁଁ ଏକ ସପ୍ତାହ
ବଢ଼ିଯିବା ପୁରୁଷୁଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଅର୍ଥ ଧରି
ଆସି ପହଞ୍ଚିବି । ଆପଣମାନେ ମୋ ଗୁରୁଙ୍କ
ପ୍ରତି ଦୁର୍ବ୍ୟବହାର କରିବେ ନାହିଁ, ଏତିକି
ଅନୁରୋଧ ।”

“ନା, ନା, ଏକ ସପ୍ତାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କୁ
କେବଳ ବାନ୍ଧି ରଖାଯିବ । ଖାଇବାକୁ
ପିଇବାକୁ ଦେବାରେ ତୁଟି ହେବନାହିଁ ।

ତେବେ ଜାଣିରଖ, ଯେମିତି ସପ୍ତାହ ଶେଷ ହେବ, ତମ ଗୁରୁଙ୍କ ମୁଣ୍ଡଟି ଯିବ ।” ସର୍ଦ୍ଦାର ଜଣାଇ ଦେଲା ।

ବୋଧୁସବୁ ବିଦ୍ୟାୟ ନେବା ପୂର୍ବରୁ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଚୁପ୍ ଚୁପ୍ କହିଲେ, “ଗୁରୁଦେବ, ଆପଣ ଟିକିଏ ଆଖିରୁ କହୁଥିଲେ, ଆଜି ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ରାତ୍ରେ ଗହମାନଙ୍କର ଦୁର୍ଲଭ ଯୋଗ ସମ୍ଭବ ହେବ ଓ ଆପଣ ଇଚ୍ଛା କଲେ ରତ୍ନବର୍ଷା କରିପାରିବେ । ମୋର ଛୋଟ କଥା ମନେ ରଖନ୍ତୁ; ଆପଣ କଦାପି ସେ ବିଦ୍ୟା ଦେଖାଇବେ ନାହିଁ । ସେଥିରେ ହିତ ନ ହୋଇ ଦ୍ଵାଷଣ ଅହିତହିଁ ହେବ ।”

ଏହାପରେ ବୋଧୁସବୁ ଚାଲିଗଲେ ।

ହମେ ରାତି ଘୋଟି ଆସିଲା । ଆକାଶରେ ପୂର୍ଣ୍ଣିଚନ୍ଦ୍ର ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ହୋଇ ବିରାଜମାନ କରୁଥାନ୍ତି । ଗୁରୁ ଶ୍ରବଣେ, “ମୁଁ ଯଦି ରତ୍ନବର୍ଷା କରାଇବି, ତେବେ ଏମାନେ ଅବାକ୍ ହେବେ ଓ ମୋର ସମ୍ମାନ କରିବେ । ବନ୍ଦୀଭୁକ୍ତ ବି ମୋତେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୁକ୍ତି ମିଳିବ । ଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଚାଲିଯିବା ପରେ ମୁଁ କିଛି କରିପାରିବି ନାହିଁ । ଶିଷ୍ୟ ଯଦି ଅର୍ଥ ସଂଗ୍ରହ କରି ନ ପାରେ ବା ଆସିବାକୁ ବିଳମ୍ବ କରେ, ତେବେ ମୋ ପ୍ରାଣ ନାଶ ହେବ !”

ତେଣେ ଶିଷ୍ୟଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ବି ମନେ ପଡ଼ିଲା । ସେ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଦୃଢ଼ରେ ପଡ଼ିଲେ । ତେବେ ଶୀଘ୍ର ମନ ସ୍ଥିର କଲେ ।

ସେ ଡାକୁ ସର୍ଦ୍ଦାରକୁ ପଚାରିଲେ, “ଆରେ ଭାଇ, ତମେମାନେ ମୋତେ ବନ୍ଦୀ କରିଛ କ’ଣ ପାଇଁ?”

“ପଣ୍ଡିତେ ! ସେକଥା କ’ଣ ଆପଣଙ୍କୁ କହିବାକୁ ପଡ଼ିବ ? ହଜାରେ ଟଙ୍କା ପାଇଁ ।” ଡାକୁ ସର୍ଦ୍ଦାର କହିଲା ।

ଗୁରୁ ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ମାତ୍ର ହଜାରେ ଟଙ୍କା ! ମୋତେ ବନ୍ଦନ ମୁକ୍ତ କର । ମୁଁ ଯାହା କହୁଛି ସେହି ଅନୁସାରେ କାମ କର । ତମେମାନେ ସମସ୍ତେ କୋଟିପତି ହୋଇଯିବ ।”

ଡାକୁ ସର୍ଦ୍ଦାର ଦେଖିଲା ପଣ୍ଡିତେ ଶସି ଯାଇପାରିବେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦନ ମୁକ୍ତ କଲା । ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

ଅନୁସାରେ ଯାହା ଫଳ ପୁଷ୍ପ ଆଦ୍ୟାକ ତାହା ଆଣିଦେଲା । ଗୁରୁ ଯଥା ସମୟରେ ସରୋ-
ବରରେ ସ୍ନାନ କରି ପୂଜାପାଠ କଲେ ଓ
ଆକାଶକୁ ଅନାଇ ମଲ ପଡ଼ିଲେ । ଗୁଡ଼ୁ
ଗୁଡ଼ୁ ଆକାଶରୁ ନାନାବିଧ ରତ୍ନ ଖସି ଆସିଲା ।

ଡାକୁମାନଙ୍କ ଆନନ୍ଦ ଓ ବିସ୍ମୟ କହିଲେ
ନ ସରେ । ସେମାନେ ରତ୍ନତଳ ଗୋଷାଲ
ପକାଇଲେ । ଯେତେବେଳେ ବର୍ଷା ବନ୍ଦ
ହେଲା, ସେମାନେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ
ନିଜ ବାଟ ଧରିଲେ ।

ଅଧ ରାତିରେ ବଣ ଭିତରେ ଗୁରୁ
ଏକାନ୍ତରେ କ'ଣ କରନ୍ତେ ? ସେ ଡାକୁମାନଙ୍କୁ
ଅନୁସରଣ କଲେ ।

ସେମାନେ ଅଳ୍ପଦୂର ଯାଇଗଲେ, ହଠାତ୍
ଆଉ ଗୋଟିଏ ଡାକୁଦଳ ଡାକୁମାନଙ୍କୁ
ଆକାଇ ଦେଲେ । ଏ ଦୁଇଟି ଡାକୁଦଳ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ବଳବାନ ଥିଲେ । ସେମାନେ ଡାକୁଦଳ
ପାଖରୁ ଉତ୍ତର ସେମାନେ ଯୁଦ୍ଧ କଲେ ବଳବାନ
ବଞ୍ଚିବାରୁ ତାକୁ ସର୍ବାର କହିଲା, “ମିତ୍ର
ରତ୍ନ ବର୍ଷା କରାଇ ପାରେ, ସେ ଲୋକ ପଛରେ
ଗୁଲିଛି । ତାହାକୁ ଧର; ଯେତେ ଲୋକ
ସେତେ ରତ୍ନ ପାଇବ । ଆମେ ତମ ସମ-
ଗୋଷ୍ଠିୟ । ଆମଠୁଁ ଛଡ଼ାଇବ କାହିଁକି ?”

ଦୁଇଟି ଡାକୁଦଳ ପ୍ରଥମ ଡାକୁଦଳକୁ
ଅନ୍ଧେ ରଖି ବାହାରିବାକୁ ଏହାର ସଙ୍ଗତ
ସମ୍ପର୍କରେ ପଚାରିଲେ । ବାହାରିବା ରତ୍ନ ବର୍ଷା
କରାଇଥିବା ବିଷୟ ସ୍ୱୀକାର କଲେ, କିନ୍ତୁ
ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କହିଲେ କି ଆଉ ଥରେ ବର୍ଷା
କରାଇଲା ଭଳି ଶକ୍ତି ତାଙ୍କର ନାହିଁ । ସେ
ଲଗ୍ନ ଅନ୍ତତ ହୋଇଗଲାଣି ।

ବାହାରିବା ଏ କେଠିପୁର ଡାକୁମାନଙ୍କୁ
ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ସେମାନେ
ରତ୍ନବର୍ଷା କରାଇବା ପାଇଁ ବାରମ୍ବାର କହିଲେ
ଓ ଧମକ ଦେଲେ । ବାହାରିବା ଯେତେବେଳେ
ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ନିଜ ଅସମତା ପ୍ରକାଶ
କଲେ, ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କଲେ ।

ଚା'ପରେ ସେମାନେ ପ୍ରଥମ ଡାକୁଦଳଠୁଁ
ରତ୍ନତଳ ଛଡ଼ାଇ ନେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।
ଦୁଇଦଳ ଭିତରେ ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ଡାକୁଦଳ ଅଧିକ ବଳଶାଳୀ ହୋଇ
ପ୍ରଥମ ଦଳର ସବୁ ଡାକୁକୁ ମରାମତକାର
ସେମାନେ ରହୁତକ ଅଧିକାର କଲେ ।

ବିଜୟୀ ଡାକୁଦଳର ନେତା ଓ ଉପନେତା
ପରସ୍ପର ଗ୍ରାସଣ ଇତ୍ୟାଦି କରୁଥିଲେ । ଦୁର୍ମୁଖ
ରହୁତକର ମାଲିକାନା ନିମନ୍ତେ ଉଭୟଙ୍କ
ଭିତରେ ଝଗଡ଼ା ହେଲା । ସାରା ଡାକୁଦଳ
ଦୁଇଭାଗ ହୋଇଯାଇ ଲଢ଼େଇ କଲେ ।
ନେତା ଉପନେତାଙ୍କ ସମେତ ସେ ଲଢ଼େଇରେ
ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ମଲେ । କୌଣସି ମତେ ବଞ୍ଚି
ରହିଲେ ମାତ୍ର ଦୁଇଜଣ ଡାକୁ ।

“ଗୁଲ, ଆମେ ରହୁତକ ଭାଗ କରିନେବା।”
ଦୁହେଁ ଦୁହେଁ କହିଲେ । ତା’ପରେ ଦୁଇଟି
ବଡ଼ ବଡ଼ ଅଳରେ ରହୁତକ ପ୍ରସ୍ତର ଦୁଇ ଡାକୁ
ଯାଇ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ଗଛମୂଳରେ ବସିଗଲେ ।
ସେତେବେଳକୁ ଦୁହେଁକୁ ଗୋଟି ଲଗୁଆଏ ।
ଜଣେ ଡାକୁ ଗଛ ଉପରେ ବସି ରହୁଅଳ
କରିଲା । ଅନ୍ୟ ଜଣକ କିଛି ଖାଦ୍ୟ ଆଣିବା
ନିମନ୍ତେ ବଣ ବାହାରେ ଥିବା ଗାଁକୁ ଗଲା ।

ଦୁଇଭାଗ ପରେ ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଧରି
ଦ୍ଵିତୀୟ ଡାକୁ ଫେରିଆସି ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ
ପ୍ରଥମ ଡାକୁ ତା’ ଉପରକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ି
ହୁରାକା ଦ୍ଵାରା ତାକୁ ହତ୍ୟା କଲା । କାରଣ
ତାହା ଦ୍ଵାରା ସବୁ ସମୟ ତା’ର ଖୋଜୁଥିବ ।
ଏକାକୀରେ ସେ ମୃତ ଡାକୁ ଆଣିଥିବା ଖାଦ୍ୟ
ଦେଖିବା ଆହାର କଲା ।

ମୃତ ଡାକୁ ମଧ୍ୟ ମୃତ ଡାକୁର ମାଲିକ
ନିଜେ ହେବା ଲକ୍ଷଣରେ ସେ ଖାଦ୍ୟରେ
ବିକଟ ବିଷ ମିଶାଇ ଖାଉଥିଲା । ତାହା
ଆହାର କରି ତା’ର ଦୁଇଭାଗ ମଧ୍ୟ ମରି
ଶୋଇଲା ।

ତେଣେ ବୋଧହୁଏ ଡାକୁଦଳ ଯାଇ
ଗୋଟିଏ ଦିନ ଭିତରେ ମହମ୍ମଦ ମୁଗ୍ଲା ସମ୍ରାଟ
କରି ପାରିଲେ ଓ ବଣକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ ।
ଯେଉଁଠାରେ ସେ ଓ ତାଙ୍କ ଗୁରୁ ଡାକୁଦଳ
ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିଥିଲେ, ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚି ସେ
ଦେଖିଲେ ଯେ ଗୁରୁ ମୃତ ହୋଇଛନ୍ତି । “ହାବୁ
ଗୁରୁହେବ! ଆମେ ତୋ ଉପମର୍ଶ ଗ୍ରହଣ
କରିବାକୁ ବଞ୍ଚିବୁନି କିମ୍ଭୋକ ତ?” ଏହା

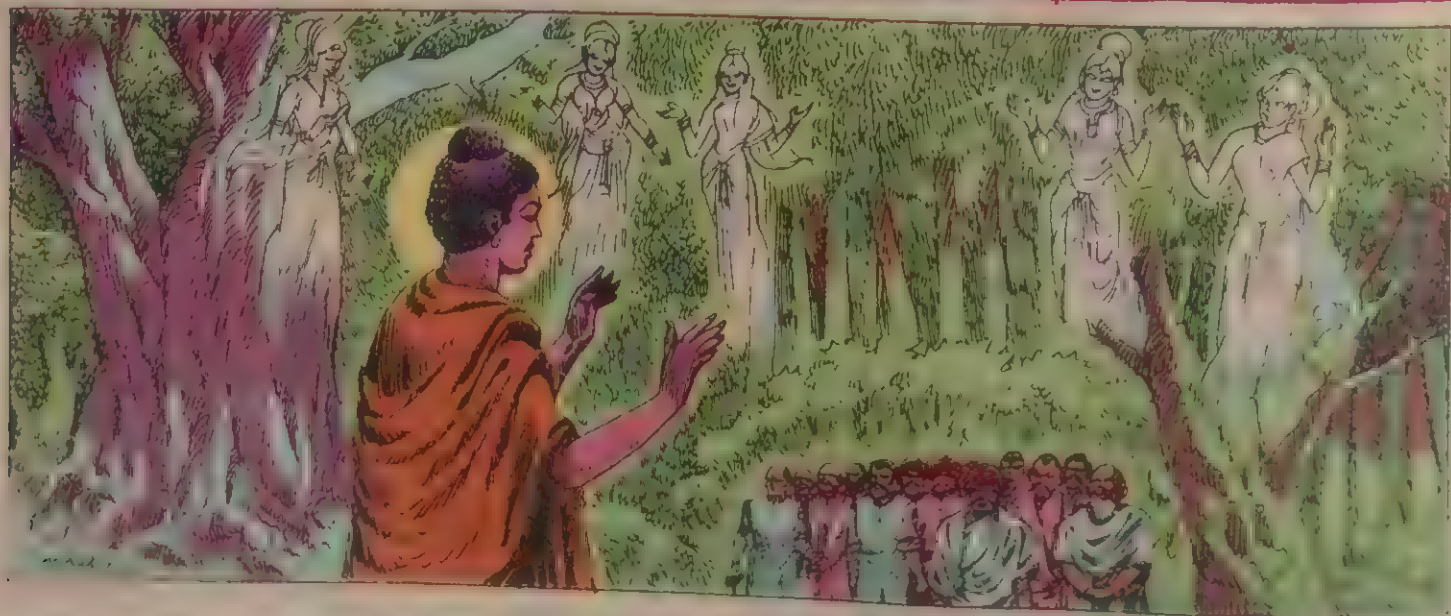
କହି ବୋଧୁସବୁ ବଡ଼ ଦୁଃଖିତ ମନରେ ଶୁଣିଲେ ।
କାଠପତ୍ର ସଂଗ୍ରହ କରି ଗୁରୁଙ୍କ ଶବ ଦାଡ଼
କଲେ ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧାପୂର୍ବକ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ଆତ୍ମା
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପୁଷ୍ପାଞ୍ଜଳି ଦେଲେ ।

ଏହାପରେ କେଇ ପାଦ ମାତ୍ର ଆଗକୁ
ଯାଇ ସେ ଡାକୁ ସର୍ବାର ତଥା ତା'ର
ସବୁ ଅନୁଚର ମରି ପଡ଼ିଥିବାର ଦେଖିଲେ ।
ଆଦୁର କିଛି ଦୂର ଅଗ୍ରସର ହେବା ପରେ
ସେ ଦେଖିଲେ ଆଦୁର ରୁଡ଼ିଏ ଡାକୁ ମରି
ପଡ଼ିଛନ୍ତି । “ରତ୍ନଚକ୍ର ଚେବେ ଶିଳା
କୁଆଡ଼େ ?” ସେ ଏଇଆ ଭାବ ଭାବ
ଗୁଲିଛନ୍ତି, ଶବ୍ଦ ମୂଳରେ ରତ୍ନ ଥଳି ଦୁଇଟି
ଥୁଆ ହୋଇଥିବାର ଦେଖିଲେ । ପାଖରେ
ଶେଷ ଡାକୁ ଦୁଇଜଣ ମରି ପଡ଼ିଥାନ୍ତି ।

ବୋଧୁସବୁ ରତ୍ନଥଳି ଦୁଇଟି ଧରି କିଛି
ଦୂର ଯିବା ପରେ ଦଳେ ଶାର୍ପଯାତ୍ରୀକୁ
ଭେଟିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ତାଙ୍କର
ପରିଚିତ କେତେଜଣ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଥିଲେ ।

ବଣ ଭିତରେ ଘଟିଥିବା ସବୁ କଥା
ବୋଧୁସବୁ ଅନୁମାନ କରି ନେଇଥିଲେ । ସେ
ସେ ଶାର୍ପଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସବୁ କହିଲେ ।
“ବିଦ୍ୟାର ଭୁଲ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥିବାରୁ ମୋ
ଗୁରୁ ଅକାଳ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ । ଲେଉଟ
କବଳରେ ପଡ଼ି ଡାକୁମାନେ ବିନାଶ
ଗଲେ । ଏକ ପକ୍ଷରେ ବିବେକ ଓ ଧୈର୍ଯ୍ୟର
ଅଭାବ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ଲେଉଟ,
ଇର୍ଷା ଏବଂ ହିଂସା ସମସ୍ତଙ୍କ ବିନାଶ ପାଇଁ
ଦାୟୀ ।”

କେବଳ ଯେ ଶାର୍ପଯାତ୍ରୀ ଦଳ ମୁଖ୍ୟ
ଭାବରେ ତାଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଲେ, ତାହା ନୁହେଁ ।
ଅରଣ୍ୟର ଦେବମାନେ ମଧ୍ୟ ଅଦୃଶ୍ୟ ଭାବରେ
ବୋଧୁସବୁଙ୍କ ମହତ୍ତ୍ୱବାଣୀ ଶୁଣି ତାଙ୍କ ପ୍ରତି
ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜ୍ଞାପନ କରୁଥାନ୍ତି । ବୋଧୁସବୁ
ଶାର୍ପଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ରତ୍ନଚକ୍ର
ନଗରକୁ ନେଇଯାଇ ନାନା ପ୍ରକାର କଲ୍ୟାଣ-
କର କାର୍ଯ୍ୟରେ ତାକୁ ନିୟୋଗ କଲେ ।

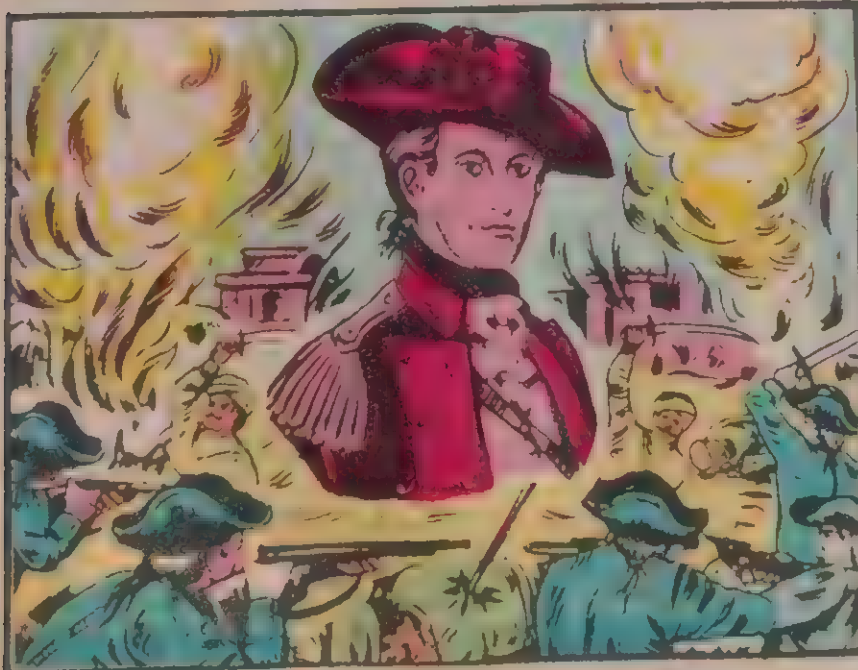

ଭରତ-କାହାଣୀ

ବିଦ୍ରୋହର ଅବସାନ

ବିଦ୍ରୋହମାନଙ୍କ ସେନାପତି ଚିତ୍ତେଇ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଦକ୍ଷତା ଦେଖାଇଥିଲେ ତାନ୍ତ୍ରୀଆଟୋପି । ନିଜ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ସେ ଅସ୍ତ୍ରଧାରଣ କଲେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରଭବରେ ଆସି ଜଣେ ଶୁରୁ ମଧ୍ୟ ସାହସୀ ସୈନିକରେ ପରିଣତ ହୋଇ ପାରୁଥିଲା ।

ଥରେ କାନପୁର ଉପକଣ୍ଠରେ ତାନ୍ତ୍ରୀଆ ଟୋପି ଇଂରେଜ୍ ସୈନିକଙ୍କୁ ମୁକାବିଲା କରି ସେମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦୁ ଦୂରକୁ ଡକ୍ତନେଇ ଗଲେ । ଇତି ହୋଇଯିବାରୁ ଅନ୍ଧାରରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରି ଇଂରେଜମାନେ ସେଥର ବଢ଼ିଗଲେ । ସେ ପରାଜିତ ଇଂରେଜ୍ ବାହନର ସେନାପତି ଉଇନ-ଥାମ୍ ଇଂରେଜ୍ ବାହନର ସବୋଇ ସେନାପତି ସାର୍ କଲିନ୍ କ୍ୟାମ୍-ବେଲ୍ଙ୍କ ପାଖକୁ ଖବର ଦେଲେ ।

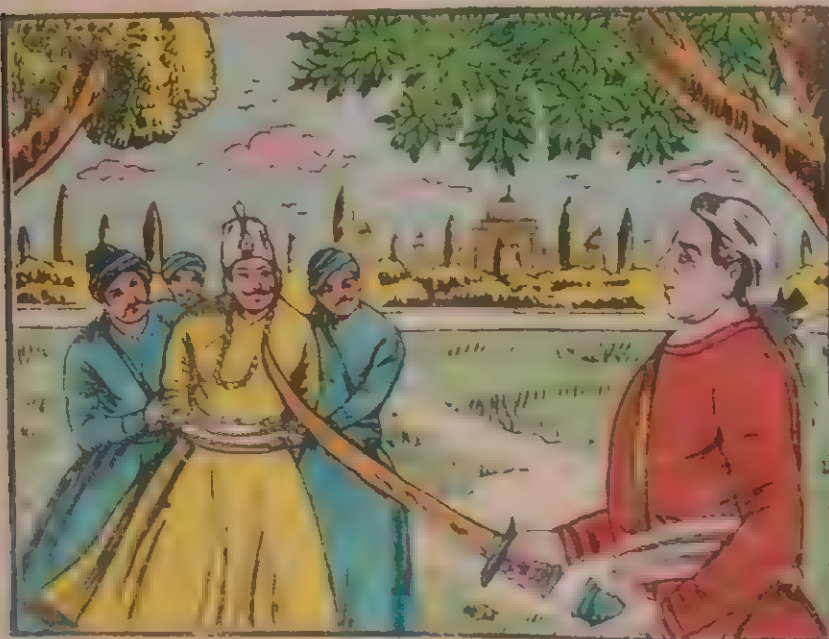

କଲିନ୍ କ୍ୟାମ୍ବେଲ୍ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆସି କାନପୁରରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ନିଜ ସାଙ୍ଗରେ ଆଣିଥିଲେ ଗୋଟିଏ ବଣାଳ ସୈନ୍ୟବାହନ । ସେତେବେଳେ ତାନ୍ତ୍ରୀଆ ଟୋପି କାଲ୍ପି ସହରରେ ଶିବାର ସ୍ଥାପନ କରିଥାନ୍ତି । ସେ କ୍ୟାମ୍ବେଲ୍ଙ୍କ ସୈନ୍ୟବାହନ ସହ ଦାରୁଣ ଯୁଦ୍ଧ କଲେ । ତାଙ୍କ ସାହସ ଓ ଯୁଦ୍ଧ କୌଶଳ ଇଂରେଜମାନଙ୍କୁ ବିସ୍ମିତ କଲା ।

ସେଇ ଅମଳ ଉଦୟନ ଶତ୍ରୁ
 ଶୋଣି ତାଙ୍କର ଶକ୍ତି ଉପରେ
 ଅତ୍ୟନ୍ତ ନେତ୍ରାଣି । କିନ୍ତୁ ସଦା
 ସ୍ୱେଚ୍ଛା ସତ୍ୟର ସତ୍ୟ । ସେ କାଳରେ
 ଶୋଣିକୁ ପଥୋଡ଼ିତ ସମ୍ଭବ ନା
 ଜଣାଇଲେ । ଦେଖି କେଳୁ
 ସ୍ୱରତରୁ ଓ ସତ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ
 ଲଢ଼େଇ ଚରୁଥିବା ତାନ୍ତ୍ରୀ ଶୋଣି
 ସତ୍ୟ ଶୌଖୀ ଉପରେ ବ୍ୟାସ
 ରଖିଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଉକ୍ତ ସତ୍ୟ ଶତ୍ରୁ ସହ ବ୍ୟାସ-
 ଘାତକତା କଲେ । କିନ୍ତୁ ତାନ୍ତ୍ରୀ-
 ଶୋଣି ସତ୍ୟ ଉଦୟନରେ ବଶ୍ୟମ
 କରୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ କୋମଳର
 କେତେଜଣ ସୈନିକ ହଠାତ୍ ତାଙ୍କ
 ଉପରକୁ ଲଂଘ ଦେଇ ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ-
 କଲେ । କିନ୍ତୁ ବାହୁଲ୍ୟ ସେ ନିଜ
 ସ୍ୱାର୍ଥ ସିଦ୍ଧି ନିମନ୍ତେ ତାନ୍ତ୍ରୀଶୋଣିକୁ
 ଆଶ୍ରୟ ଦେଇଥିବା ସତ୍ୟ ଜଣଙ୍କ ନିଜ
 ଅବସ୍ଥାକୁ ଶେଷ ହାତକୁ ଟେକିଦେଲେ ।

“ମୁଁ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ପ୍ରକା ଦୃଢ଼େ ମୋ
 ଇଂରେଜମାନେ ମୋତେ ବନ୍ଦୀ
 କରିବାର ଅଧିକାରୀ ।” ଇଂରେଜମାନେ
 ତାନ୍ତ୍ରୀଶୋଣିକୁ ଗାଈ ମଞ୍ଚରୁ ନେଇ-
 ଗଲେବେଳେ ସେ ଉଦାତ୍ତ କଣ୍ଠରେ
 ଏକଥା କହିଥିଲେ । ସେ ଆହୁରି
 କହିଲେ, “ଇଂରେଜମାନେ ଆମ ଘର
 ଭାଙ୍ଗି ପକେଇଛନ୍ତି । ସେମାନେ ତାହା । ଆମେ
 ତାହା ତଡ଼ିବାକୁ ଗଲେବେଳେ ଆମକୁ
 ଅପରାଧୀ କହି ଦଣ୍ଡ ଦେଇଛନ୍ତି !”

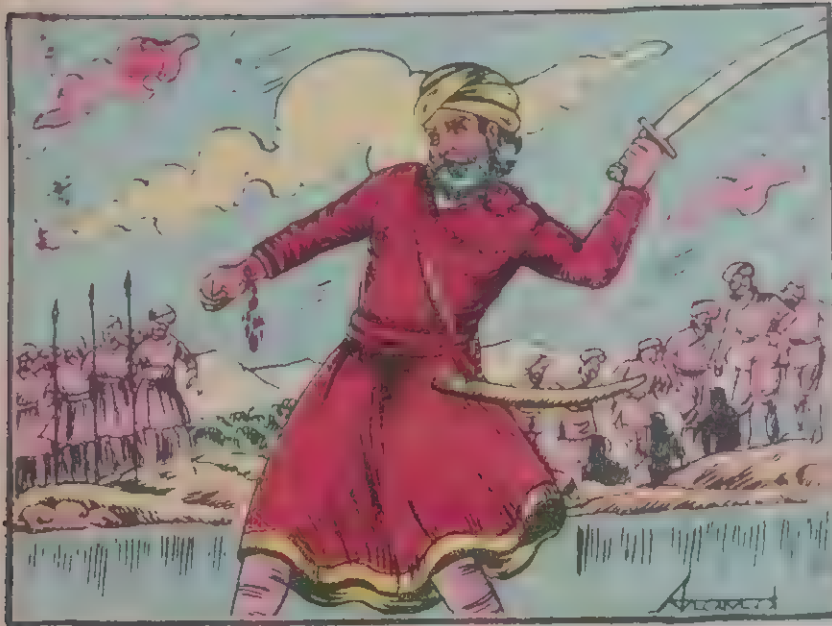
ତାନ୍ତିଆ ଟୋପିଙ୍କ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ନାନା
ସାହେବଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟଥିତ କଲା ।
ତଥାପି ସେ ବଢ଼ୋଡ଼ ଚାଲି ରଖିଲେ ।
ଯେତେବେଳେ ଦେଖିଲେ ଯେ ଧନସ୍ୱର
ସମ୍ଭାବନା ଶୀଘ୍ର, ସେତେବେଳେ ସେ
ନେତାଳର ଅଭାଗ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ
କଲେ । ଇଂରେଜମାନେ ତାଙ୍କୁ
ଧରବାହୁ ସବୁମନ୍ତେ ଚେଷ୍ଟା କରି ବନ୍ଦୀ
ହେଲେ । ତାଙ୍କର ଶେଷ ଜୀବନ
କଷ୍ଟସ୍ୱରେ ଲବ୍ଧିହୀନ ଶାବକ ।

ବଢ଼ୋଡ଼ର ଆଉ ଜଣେ ପ୍ରଖ୍ୟାତ ବୀର
ହେଲେ ରାଜା ବୁଦ୍ଧାର ସାଥୀ । ସେ
ଥିଲେ ବଢ଼ୋଡ଼ର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଜଗଦୀଶସ୍ୱର
ରାଜ୍ୟର ରାଜା । ପଞ୍ଚସ୍ରବ ବର୍ଷ ବୟସରେ
ସେ ଯୁଦ୍ଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲେ ।
ସେ ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଛକାପଞ୍ଚା
ଯୁଦ୍ଧବ୍ୟାପ୍ତି ଶିଖାଇଲେ । ଗଛ ଆଡ଼ୁ-
ଆଳରୁ, ଗୁଂଘା ଭିତରୁ ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟ-
ମାନେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ
କରୁଥାନ୍ତି ।

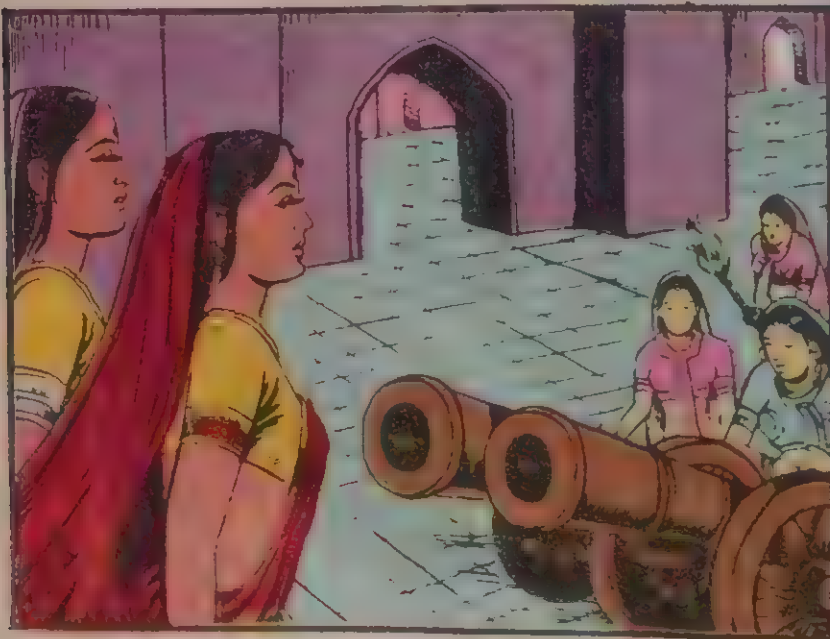
ସେ ଜଣେ ଚତୁର ଭଳି ଡେଇରେ ଯୁଦ୍ଧ
କରୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଡେଇସାନ୍ ଶ୍ୱେତ
ଅଶ୍ୱ ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷକୁ ଚମକାଇ ଦେଉଥାଏ ।
ଥରେ ଶତ୍ରୁ ପକ୍ଷର ଗୁଳି ଆସି ତାଙ୍କ
ଜାହାଜ ହାତରେ ବାଜିଲା । ସେ
ଦେଖିବ ବାମ ହାତରେ ଅସୀ ଗୁଳିନା
କରି ଓ ଆହୁତ ରକ୍ତାକ୍ତ ହାତରେ
ଘୋଡ଼ାକୁ ସମ୍ଭାଳି ସାରି ଦଳସ୍ୱଳ୍ପକଲେ ।

ତେବେ କେଉଁଠି ପରେ ବୁଲିଲେ ସେ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଯାଇଛି ଓ ତାହା ବାବୁ ସହଯୋଗୀ
ରକ୍ତ ପ୍ରବାହ ବଶାନ୍ତ ହୋଇଛି ।
ସେ ଗଙ୍ଗା କୂଳରେ ଠିଆ ହୋଇ
ବାମ ହାତରେ ଅସୀ ଧରି ଡାହାଣ
ବାହୁକୁ ଏକା ଗୋଟିରେ କାଟିଦେଲା ।
ବାହୁ ଯାଇ ଗଙ୍ଗା ଗର୍ଭରେ ପଡ଼ିଲା ।
“ମା ଗଙ୍ଗା ! ମୋର ଏ ଘେଟି ଗ୍ରହଣ
କର !” ସେ କହିଲେ ।

ତେବେ ଆତ୍ମକୃତ ଅସ୍ତ୍ରୋପରୂର
ପ୍ରକୋପରୁ ସେ ଶଯ୍ୟାଶାୟୀ ହେଲେ ।
କେତେ ଘଣ୍ଟା ପରେ ତାଙ୍କ ଜ୍ଞାନ ଲମ୍ବ
ହେଲା ଓ ସେ ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲେ ।
ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କ ସାନ ଭାଇ
ଅମରସିଂହ ସୈନ୍ୟବାହୁନୀର ନେତୃତ୍ୱ
ଗ୍ରହଣ କରି ରଂରେଜମାନଙ୍କ ସହ
ଲଢ଼ିଲେ । ଶୁଷଣ ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ତାଙ୍କ
ଦୁର୍ଗର ପତନ ହେଲା ।

ଜଗନ୍ନାଥପୁର ନଅର ଭିତରେ ରାଜ-
ପରିବାରର ନାରୀମାନେ କମାଣ
ଆଗରେ ଠିଆ ହୋଇ ନିଜେ ନିଜେ
କାରୁଦରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କରି ପ୍ରାଣ
ବିସର୍ଜନ ଦେଲେ । ଅମର ସିଂହଙ୍କୁ
ଶତ୍ରୁମାନେ ଧରିପାରିଲେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ
ସେ ବୁଆଡ଼େ ଗଲେ ଜଣାଗଲା ନାହିଁ ।
୧୮୫୭ର ବିପ୍ଳବ ବିଦ୍ରୋହ
ଉପରେ ଯଦନିକା ପଡ଼ିଲା ।

ପୋତା ଧନ !

ଆଲି ଥିଲା ଖାନ୍ଦାନ ଘରର ପିଲା । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗକୁ ସେ ଜନ୍ମହେବା ବେଳକୁ ତା' ପରିବାର ଶହେବ ହୋଇ ଯାଇଥିଲେ । ସେ ଅଳ୍ପ ବୟସର ହୋଇଥାଏ, ତା' ବାପା ମା ମରିଗଲେ ।

ଆଲି ବିଶେଷ ପାଠଶାଳା ପଢ଼ି ନଥାଏ କି କୌଣସି କାମରେ ତାଲିମ ପାଇ ନଥାଏ । ଘରେ ଯାହା ମୁଲ୍‌ବାନ ଜନିଷ ପସ ଥାଏ, ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ସେସବୁ ବିକ୍ରି କରି ସେ ତଳି ଯାଉଥାଏ । ଡମ୍ପେ ସେସବୁ ଶେଷ ହେଲା । ତେବେ ଆଲି ମନରେ କୌଣସି ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ନଥାଏ ।

ଆଲିର ସ୍ୱପ୍ନବ ଥିଲା ଖୁବ୍ ଭଲ । ସହରର ଲୋକେ ତାକୁ ସ୍ନେହ କରୁଥାନ୍ତି । ଆଲି ନିଜ ପାଇଁ କାମଦାମ କିଛି ନକରି ସମସ୍ତଙ୍କ କାମରେ ଶାହୁଥାଏ । ଆଜି ଯଦି କାହାଘରେ ବାହାଘର

ହେଉଛି, ସେଠି ଦେଖିବ ଆଲିକୁ । କାଲି ଯଦି କିଏ ବେମାର ପଡ଼ିଛି, ଆଲି ଯାଇ ତା' ପାଇଁ ବୈଦ୍ୟ ଡାକିବାକୁ ବା ଔଷଧପତ୍ର ଯୋଗାଡ଼ କରିବାକୁ ହାଜର ।

ଫଳରେ ସେ କୌଣସି ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଲେ ଅନ୍ୟମାନେ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ ବୋଲି ସେ ବୁଝୁଥାଏ ।

ସେ ଚଳୁଥାଏ କିପରି ? ତା' ନିଜ ବାସଘରକୁ ଛାଡ଼ିଦେଲେ ଆଉ ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଘର ତା'ର ସମ୍ପତ୍ତି ହସାବରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ଥାଏ । ସେ ଘରଟି ଭଡ଼ାରେ ଲାଗିଥାଏ । ସେଥିରୁ ଯାହା ମିଳୁଥାଏ, ତାହା ଖାଲି ତା' ନିଜ ପାଇଁ ଯେ ଯଥେଷ୍ଟ ଥିଲା, ସେତକ ନୁହେଁ, ଅଧାଅଧ ସେ ସଞ୍ଚୟ ବି କରୁଥିଲା ।

ସେ ନିଜେ ଯେଉଁଠିରେ ରହୁଥାଏ, ତାହା ଭାଙ୍ଗି ଆସୁଥାଏ । ଅଧାଘର ଉପରେ ଛପର

ନଥାଏ । ତେବେ ସେ ଯଥେଷ୍ଟ ଟଙ୍କା ହେଲେ ସମ୍ଭବ୍ୟ ଭରକୁ ଭାଙ୍ଗି ନୁଆ ଭର ତୋଳିବ, ଏହି ଯୋଜନା କରିଥାଏ ।

ନିଜ ଭାଙ୍ଗା ଭରେ ଟଙ୍କା ରଖିବା ନିରାପଦ ହେବନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଭର ପଛପଟେ ବାଡ଼ି ତଳେ ଠାଏ ଗାତ ଖୋଳି ନିଜ ସଞ୍ଚୟ ଲୁଚାଇ ରଖିଥାଏ । ପ୍ରତିମାସ ରାତିରେ ଥରେ ଗରୁଟି ଖୋଳି ବାହାର କରେ ଓ ସେ ମାସର ସଞ୍ଚୟ ତହିଁ ଭିତରେ ପକାଇ ଦିଏ ।

ଏହିପରି ଭାବରେ ସେ ସଞ୍ଚିଥାଏ ପାଞ୍ଚଶହ ମୋହର ।

ତା' ଭର ପାଖରେ ଥାଏ ଜଣେ ଠକ ଯୁବକ । ତା'ର ପଇସାପତ୍ର ଅନ୍ଧାବ ନଥାଏ ।

କିନ୍ତୁ ଲୋଭର ବି ସୀମା ନଥାଏ । ସବୁ ଭାବିଲା, ଆଲି ପ୍ରତିମାସ ଯେତକ ଟଙ୍କା ପାଉଥିଲା, ସେତକ କେବେ ଖର୍ଚ୍ଚ କରୁନାହିଁ । ତାହା କେଉଁଠି ?

ଠକ ଆଲି ସହ ବହୁତା ଜମେଇଲା । ଆଲି ସରଳ ଭାବରେ ତାକୁ ବହୁ ଭଲ ସମ୍ମାନ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଦେଖାଉଥାଏ । ସେ ଯେତେବେଳେ ଇଚ୍ଛା ଆସି ଆଲି ଘରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଉଥାଏ । ଏହିପରି ସମ୍ପର୍କ ରଖିବା ଭିତରେ ସେ ବୁଝିଗଲା ଆଲି କେଉଁଠାରେ ଟଙ୍କା ଗରା ପୋତିଥାଏ ।

ଦିନେ ରାତିରେ ଆଲି ଅନ୍ୟତ୍ର ଥିବାର ଜାଣି ସେ ତା ଘର ହତାରେ ପଶି ଟଙ୍କା ଗରା ଖୋଳି ବାହାର କରି ନେଲା । ଭରକୁ ଯାଇ ଗଣି ଦେଖିଲା ପାଞ୍ଚଶହ ମୋହର ! ତା ଆନନ୍ଦ କଥା କହିଲେ ନ ସରେ ।

ଏହାର କେଇଦିନ ପରେ ଆଲି ଗରା ଖୋଜିବାକୁ ଯାଇ ଦେଖେ ତ ତାହା ଆଉ ନାହିଁ ! ଶୂନ୍ୟ କିଏ ହୋଇଥାଇ ପାରେ, ସେକଥା ବୁଝିବାକୁ ତାକୁ ଅସୁବିଧା ହେଲା ନାହିଁ ।

ଆଲି ଯେପରି ତାକୁ ସନ୍ଦେହ ନ କରିବ, ସେଥିପାଇଁ ଠକ ଟୋକା ତା' ସହ ଏକାଭିଳି ମଧୁର ସମ୍ପର୍କ ରଖିଥାଏ ଓ ତା' ଭରକୁ ବାରମ୍ବାର ଆସୁଥାଏ । ଦିନେ ଠକ ଆମୁଣ୍ଡି ଜାଣି ଆଲି କିଛି ନ ଜାଣିଲା ଭଳି ଦୂରରେ

ଆମକୁ ପିଠି କରା ଯିବା ଆଗରେ ଶେଷ
ମୁହାଁ ଥୋଇ ଗଣୁଆଏ ଓ ନିଜକୁ ନିଜେ
କହୁଥାଏ, “ପାଞ୍ଚଶହ ସହସ୍ର ଏ ଶହେ
ମିଶିଲେ ହେବ ଛଅଶହ । ଆଗାମୀ କାଲି
ରାତିରେ ଗରା ବାହାର କରି ସେହିରେ ଏତକ
ମିଶାଇବା ।”

ଠକ ଏହା ଶୁଣିଦେଲା ଓ ବୁଝିଲା, ଗରା
ଗୁଣ୍ଡେ ବିଷୟ ଆଲି ଏଯାଏ ଜାଣି ନାହିଁ ।
ଗରାଟି ଯଦି ସେ ରଖିଦିଏ, ତେବେ ଦୁଇଦିନ
ପରେ ଛଅଶହ ମୋହର ପାଇବ !

ସେହି ରାତିରେ ଠକ ଗାତ ଖୋଲି ଗରାଟି
ପୁଣି ପୋତ ଦେବାକୁ ଘିର କଲା । କିନ୍ତୁ
ପୋତବ କେମିତି ? ଯଦି ଆଲି ତାକୁ ଦେଖି
ପକାଏ ?

ସେ ଠକେଇ କହୁଥିବା ଠକେଇ କହୁଥିବା
“ଭାଇ, ଅନେକ ଦିନରୁ ତମକୁ ଶୁଣି
କହୁଛି କହୁଛି ବୋଲି ଶୁଣୁଛି । କହୁଛି”

“କ’ଣ ? ମୋ ପାଖରେ ପୁଣି ଏତେ
ସଙ୍କୋଚ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା କ’ଣ ?”
ଆଲି ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

“ଭାଇ, ଆଜି ସିନା ତମର କିଛି ନାହିଁ,
କିନ୍ତୁ ତମେ ପେଟେହେଲେ ଏ ଅଞ୍ଚଳର
ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଅଧିପତି ଘରର ପିଲା ।
ସେଥିପାଇଁ ଏତେ ସଙ୍କୋଚ । କିନ୍ତୁ କ’ଣ କି,
ତମକୁ ଅଧର ଗୋଟାଏ ବଡ଼ ଘୋଡ଼ାମାଲିକୁ
ନେଇ ଯାଇ ଭଲ କରି ଶୁଆଇବା ହେଲା
ମୋର ଇଚ୍ଛା । ଆଜି ରାତିରେ ତମର ସମସ୍ତ
ହେବ ?” ଠକ ପଚାରିଲା ।

“ବେକାରର ପୁଣି ସମୟ ଅଭାବ! ଯେତେବେଳେ ଚାକର, ଯାଏ ।” କହିଲେ ଆଲି ।

ରାତିରେ ଆଲି ଠକ ସହ ଶ୍ରେକନାଳୟକୁ ଗଲା । ସେଠାରେ ଆଲି ସହ ପରାମର୍ଶ କରି ଠକ ନାନା ପ୍ରକାର ମୁଲ୍ୟବାନ ଖାଦ୍ୟ ଗ୍ରହଣ ବସ୍ତ୍ର କଲା । ସବୁଠାରୁ ଭଲ ପଲଉ ଓ ତେତେ ପ୍ରକାରର ତରକାର ।

ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଛି, ହଠାତ୍ ଠକ କହିଲା, “ସାଇ, ଭଲ୍ ରେ ଟଙ୍କା ଗୁଡି ଆସିଛି । ତମେ ଏଇଠି ଥାଅ, ମୁଁ ଅଧଘଣ୍ଟାକ ଭିତରେ ଆସୁଛି ।”

“ଅଧଘଣ୍ଟାଏ କାହିଁକି, ଘଣ୍ଟାଏ ସମୟ ନାହିଁ । ତମେ ଯେତେ ଖାଦ୍ୟ ବସ୍ତ୍ର କରିଛ, ଦେଉଝଣ୍ଟା ଆଗରୁ ସେସବୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାର ଆଶା ନାହିଁ ।” ଆଲି କହିଲା ।

ଠକ ତରବରରେ ଯାଇ ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ଟଙ୍କା ଗ୍ରାସ ପୋତି ଦେଇ ଫେରି ଆସିଲା ।

ଦୁହେଁ ଖିଆଯିଆ କଲେ । ଠକ ଶ୍ରେକନାଳୟକୁ ଟଙ୍କା ଦେଇଦେଲା । ଯିଏ ଛା’ ଘରକୁ ଫେରିଲେ ।

ସେହି ରାତିରେହିଁ ଆଲି ନିଜ ଟଙ୍କା ଗ୍ରାସ ବାହାର କରିନେଇ ଅନ୍ୟସ୍ଥ ମୋଟଲା ।

ପରଦିନ ରାତିରେ ସେ ଗରୁର ନିଦରେ ଶୋଇବାର ଅଭିଳାଷ କରିଥାଏ । ଠକ ଆସି ଟଙ୍କା ଗ୍ରାସ ବାହାର କରିବାରେ ଲାଗି ପଡ଼ିଲା । କିନ୍ତୁ ଯେତେ ଖୋଲିଲେ ବାହାରିଲା ଖାଲି ଆବର୍ଜନା । କାହିଁ ଗ୍ରାସ ?

ପଛରୁ ଅଛଡ଼ାସ୍ୟ ଶୁଭିଳ । ଠକ ମେକି ପଡ଼ି ବୁଲି ଅନାଇଲା । ଦେଖିବା ବେଳକୁ ଆଲି ଠିଆ ହୋଇଛି । “ଆରେ ସାଇ, ତେ ରାତିର ଖାନା ପାଇଁ ତମକୁ ବିଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେବାକୁ ତମ ଘରକୁ ଯାଉଥିଲି । ତମେ ଏତେ ରାତିରେ ଏଠି କରୁଛ କ’ଣ ?”

ଠକ ଅପମାନରେ ମୃତ ପ୍ରାୟ ହୋଇ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇଗଲା ।

ମନୁଷ୍ୟ ଚରିତ୍ର

ଜୋନ୍ମର ଗ୍ରାମର ସୀମାନ୍ତରେ ଥାଏ ଗୋଟିଏ ଦେବା ମନ୍ଦିର । ସେଇ ଦେବାଙ୍କ ନାମରେ ଅନେକ ଜମିଜମା ଥାଏ ଓ ଅନେକ ମୂଲ୍‌ବାନ୍ ରତ୍ନାଳଙ୍କାର ମଧ୍ୟ ଦେବାପ୍ରତିମା ପିନ୍ଧିଥା'ନ୍ତି । ତା'ଛଡ଼ା ସବୁଦିନ ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଭକ୍ତ ଲାଗି ରହିଥାଏ ।

ଦିନେ ଫୁଆ ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପୂଜା ସାରି ଲେଉଟି ଶଲେଖି; ମନ୍ଦିର ଶୁନ୍‌ଶାନ୍ । ଦେବା ନିଜେ ମନ୍ଦିରରୁ ବାହାର ଆସି ମନ୍ଦିର ପ୍ରାଙ୍ଗଣର କୋଣରେ ଥିବା ଲମ୍ବଗଛ ପାଖରେ ଆସି ବସିଲେ । ସେହି ଗଛଠାରୁ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଏକ ଭଗ୍ନଦୁର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ତେନ୍ତୁଳିଗଛ ମଧ୍ୟରେ ବାସ କରୁଥାଏ ଏକ ପିତାତ । ସେ କିନ୍ତୁ ଗ୍ରାମ ଲୋକଙ୍କର କେବେ କୌଣସି କ୍ଷତି କରନାହିଁ । ତେଣୁ ଦେବାଙ୍କର ତା' ପ୍ରତି କୃପା ଥାଏ ଓ ମଝିରେ ମଝିରେ ସେ ତା' ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି ।

ସହଚ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତି । ଦିନେ କଥା କହୁ କହୁ ଦେବା କହିଲେ କିପରି ଗ୍ରାମ-ବାସୀମାନେ ଓ ଅନ୍ୟଲୋକେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଭକ୍ତି କରନ୍ତି ଓ ପୂଜା ଉପହାର ବହୁତ ଦିଅନ୍ତି ।

ସବୁକଥା ଶୁଣି ପିତାତ ଦେବାଙ୍କୁ କହିଲା, “ମା’, ଆପଣ ବହୁତ ସରଳ ଓ ସ୍ନେହପ୍ରବଣ । ମଣିଷ ମାତ୍ରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧୂର୍ତ୍ତ ଓ ସ୍ୱାର୍ଥପର । ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥପାଇଁ ପାଇଁ ସେମାନେ ଆପଣଙ୍କର ପୂଜା କରନ୍ତି ଓ ଏତେ ଉପହାର ଦିଅନ୍ତି । ଏ ଗାଁରେ ଏପରି ତଥାକହୁତ ଭଦ୍ରଲୋକ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନେ ଆପଣଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତିରେ ହାତ ଦେବାକୁ ତଳେ ମଧ୍ୟ କୁଣ୍ଡାବୋଧ କରିବେ ନାହିଁ । କେତେଜଣ ଆପଣଙ୍କ ସମ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଚଳୁଛନ୍ତି ମଧ୍ୟ ।”

ଗ୍ରାମଦେବାଙ୍କୁ ଏକଥା ଟିକିଏ ଅଡୁଆ ଲାଗିଲା । ସେ ଟିକିଏ ରାଗ କରି କହିଲେ,

“ତୁମ୍ଭେ ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ଇର୍ଷ୍ୟା କରୁଛୁ । ମୁଁ ପ୍ରମାଣ କରି ଦେଖାଇ ଦେବି ଯେ ମୋ ଭକ୍ତମାନେ ମୋର ଆଦେଶ କେବେ ମଧ୍ୟ ଅମାନ୍ୟ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ସେଇ ସମୟରେ ଗ୍ରାମର ଓଡ଼ିଆ ସେଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ଓ ମନ୍ଦିର ପରିଦର୍ଶନ କଲା । ତାକୁ ଦେଖି ଦେବୀ କହିଲେ, “ବରୁଣ ଏ କ୍ୟାନ୍ତଟି ବଡ଼ ଶରୀର । ସେ କେତେଦିନ ହେଲା ମୋର ପୂଜା କରୁଛୁ । ଆଜି ରାତିରେ ମୁଁ ତାକୁ ବରଦାନ ଦେବି ।”

“ଠିକ୍ ଅଛି । କିନ୍ତୁ ତା’ର ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି କେତେ ଭକ୍ତି ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଅଛି ସେ କଥା ଦୁଃଖୀ ପାଇଁ ମୋତେ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତୁ । ଭଲ ଲୋକ

ହୋଇଥିଲେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପ୍ରସାଦ କହିଲି ।

ମେଘନ ରାତିରେ ଦେବୀଙ୍କୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ କହିଲେ, “ତୁ ମନ୍ଦିରର ଭଣ୍ଡାର ଘର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ମୋହନ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଦେଖାଇବ । ସେ ତତେ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କରିବ ।” ଏଣେ ମୋହନକୁ ମଧ୍ୟ ଦେବୀ ସ୍ୱପ୍ନରେ କହିଲେ, “ଭଣ୍ଡାର ଘରର ହସାବ-ପତ୍ର ଦାୟିତ୍ୱ ତୁ ଓଡ଼ିଆ ହାତରେ କାଲି ଯେପରି ସମର୍ପଣ କରୁ ।”

ସକାଳୁ ଉଠି ଓଡ଼ିଆ ମୋହନ ଘରକୁ ଗଲା ଓ ସ୍ୱପ୍ନ ସମାବୃତ କହିଲା । ଏକଥା ଶୁଣି ମୋହନ କହିଲା, “ଆରେ ଭାଇ, ଦେବୀ ତୁମକୁ ଏକଥା କହିବା ପୂର୍ବରୁ ମୋତେ ଟିକିଏ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଜଣାଇଥିଲେ ଭଲ ହୋଇଥାନ୍ତା । ମୁଁ ତ ତୁମ ଆଗରୁ ଆଉ କଣକୁ କାର୍ଯ୍ୟଟି ଦେଇ ଦେଇଛି ।”

ତା’ପରେ ମୋହନ ସେଇଦିନ ସାଞ୍ଜରେ ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଇ ଦେବୀଙ୍କୁ ସାଷ୍ଟାଙ୍ଗ ପୂର୍ଣ୍ଣପାତ ପୂର୍ବକ କହିଲା, “ମା’, କାଲି ସ୍ୱପ୍ନରେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ କହିବାକୁ ଯାଇଥିଲି କି ମୁଁ ହସାବ କାମ ଅନ୍ୟଜଣକୁ ଦେଇଦେଇଛି । କିନ୍ତୁ କହିବା ପୂର୍ବରୁ ଆପଣ ଅନୁର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଲେ । ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ଆପଣଙ୍କ ଭକ୍ତ ସତ୍ୟନିଧି । ମୁଁ କ’ଣ କଥା ଦେଇ ପୁଣି ଫେରିବି ଅଣିବି ?” ଏକଥା କହି ସେ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଏକଥା ଶୁଣି ଦେବୀ ଟକିଏ ବଚଳିତ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ ଜାଣି ନଥିଲେ ଯେ ମୋହନ ଓହ୍ଲାଇ ସେ କାମ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁନାହିଁ । କାରଣ ସେପରି ହେଲେ ସେ ନିଜେ ଟଙ୍କା ମାଗିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଏସବୁ ନାଟକ ପିଣ୍ଡାତ ଦେଖୁଥାଏ । ସେଦିନ ରାତ୍ରେ ସେ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଓହ୍ଲାଇ ଦେଖାଦେଇ କହିଲେ, “ତମେ ମୋର ହେ । ତଥାପି ମୁଁ ତୁମକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବି । ମୁଁ ଏ ଗ୍ରାମର ଧନୀଲୋକର ହିଅ ଦେହରେ ପ୍ରବେଶ କରିବି । କୌଣସି ମନ୍ତ୍ରରେ ମୁଁ ଛଡ଼ିବି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ତମେ ଆସି ଝାଡ଼ିପୁଙ୍କ କରିବା ମାତ୍ରେ ମୁଁ ତାକୁ ମୋ ପ୍ରଭାବରୁ ମୁକ୍ତ କରିବି । ତଦ୍ୱାରା ତମର ଖୁବ୍ ଖ୍ୟାତି ହେବ ଓ ତମେ ବହୁତ ପଇସା ମଧ୍ୟ ପାଇବ ।”

ଓହ୍ଲା ଖୁସିରେ ପିଣ୍ଡାତର କଥା ମାନିଲେ । ପରଦିନ ଜଣାଶୁଣା ଗ୍ରାମର ଧନୀବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ହିଅକୁ ପିଣ୍ଡାତ ଧରିବୁ । ଦିନେ ଅଧେ ଚୁପ୍‌ଚାପ୍ ରହିବା ପରେ ଓହ୍ଲା ଯାଇ ତାଙ୍କ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଓ ନିଜର ଦାମ ବଢ଼ାଇବାକୁ ଯାଇ କହିଲା, “ପୁଜା ପାଇଁ ସବୁ ଜିନିଷପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ରଖ । କାଲିଠାରୁ ମୁଁ ଭୁତ ଛଡ଼ାଇବା ପାଇଁ ପୁଜା କରିବି ।”

ଇତମଧ୍ୟରେ ସେଇ ରାତିରେ ଦେବୀ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଓହ୍ଲାଇ କହିଲେ, “ଦେଖ୍ ତୁ ମୋର ଭକ୍ତ, ମୋ କଥା ମାନ, ମୁଁ ଏଥର ତୋ ପାଇଁ

କିଛି ଧନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବି । ତୁ କାଲି ଯାଇ ବୈଷ୍ଣବ ଗୋବିନ୍ଦରୁ ଏହିତ ଦେଖାକର । କିନ୍ତୁ ମନେରଖ ତୁ ଯଦି ମୋର ପ୍ରକୃତରେ ଭକ୍ତ ତେବେ ତୁ ଧନ ପାଇଁ ଆଉ କାହାର ସାହାଯ୍ୟ ନେବୁ ନାହିଁ ।”

ତା’ପରେ ଦେବୀ ଗୋବିନ୍ଦରୁ ଡ୍ରୁ ସ୍ୱପ୍ନରେ ଦର୍ଶନ ଦେଇ କହିଲେ, “ତୁ ଓହ୍ଲାଇ କିଛି ଧନ ସାହାଯ୍ୟ କରିବୁ ।” ଗୋବିନ୍ଦ ଭକ୍ତ ଭରେ କହିଲା, “ମା’, ଆପଣଙ୍କର ଯତ୍ନ ଇଚ୍ଛା ମୋର ତାହା ଶିରୋଧାରୀ ।”

ପରଦିନ ଓହ୍ଲାଇ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ଗୋବିନ୍ଦ ଚିତ୍କାର କରି କହିଲା, “ମୁଁ କେତେ କଷ୍ଟକରି ପଇସା ରଖି ରଖି ଏତେ ଧନ ଜମାଇଛି ।

ଦାନଧର୍ମ କରିବା ମୋ ପରଦାଉର ଜାତକରେ
ନାହିଁ । ଦେବାଙ୍କର ଆଦେଶ ଓ ଭୁ ଶେଷଯାଇ
ମୋତେ ଆଜି ମାଗୁଛୁ ଏସବୁ ମୋତେ ନାମକ
ପରି ଲଗୁଛି । ମୁଁ ତତେ ପଠା ପାଠୁଲଟାଏ
ସୁଦ୍ଧା ଦେବାକୁ ଚାହୁଁନାହିଁ ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ଓହ୍ଲା ମଧ୍ୟ ରାଗିଯାଇ ସେଠାରୁ
ଚାଲିଗଲା । ତା’ପରେ ଗୋବିନ୍ଦଗୁପ୍ତ ସ୍ନାନ
କରି, ମୁଣ୍ଡରେ ତିଲକ କାଟି ପାଇ ମନ୍ଦିରରେ
ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଠାରେ ଦେବାଙ୍କ ପାଦ ପାଖରେ
ବସି କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ଜଣାଇଲା, “ମା’, ମୁଁ ଆଜି
କହିବି କ’ଣ ? ମୋ ଜୀବନରେ ମୁଁ ବହୁତ
କଷ୍ଟ ପାଇଛି । ମୁଁ ବୋକାମୀ କରି ମୋ
ସ୍ତ୍ରୀ ଜୀମରେ ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି ଲେଖି ଦେଇଛି ।
ମୁଁ ତାକୁ ଆପଣଙ୍କ ଆଦେଶ କହିବା ମାତ୍ରେ

ସେ କହୁଲା ଏପରି ହେଲେ ସେ ମୋତେ
ଘରୁ ନିକାଲି ଦେବ । ମୋତେ ମା ହମା
କରନ୍ତୁ ।” ତା’ପରେ ସେଠାରୁ ଉଠି ସେ
ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ଦେବା ତା’ ଉପରେ ଦୟାର୍ଦ୍ଦ ହୋଇ
ଭାବିବାକୁ ଲାଗିଲେ, “ବହୁତ, ମିଶ ଆଜି
କ’ଣ କରିବ ? ମୋ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭାବ୍ୟ ହିଁଲେ
ମଧ୍ୟ ପତ୍ନୀର ମହଯୋଗ ନ ହିଁବାକୁ ବିଚାର
କେତେ ଦୁଃଖ କରୁଛି ।”

ପରଦିନ ଓହ୍ଲା ଧନାଘରେ ପହଞ୍ଚି ତା’ ହିଁଅ
ଦେହରୁ ପିଣାତକୁ କାଢ଼ିଦେଲା । ତେଣୁ
ଧନାବ୍ୟକ୍ତ ଧୂରସ୍ୱାର ସ୍ୱରୂପ ଓହ୍ଲାକୁ ବହୁତ
ଧନ ଦେଲା । ଏଇ ଘଟଣା ପରେ ତା’ର
ନାମ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତେ ଜାଣିଗଲେ ।

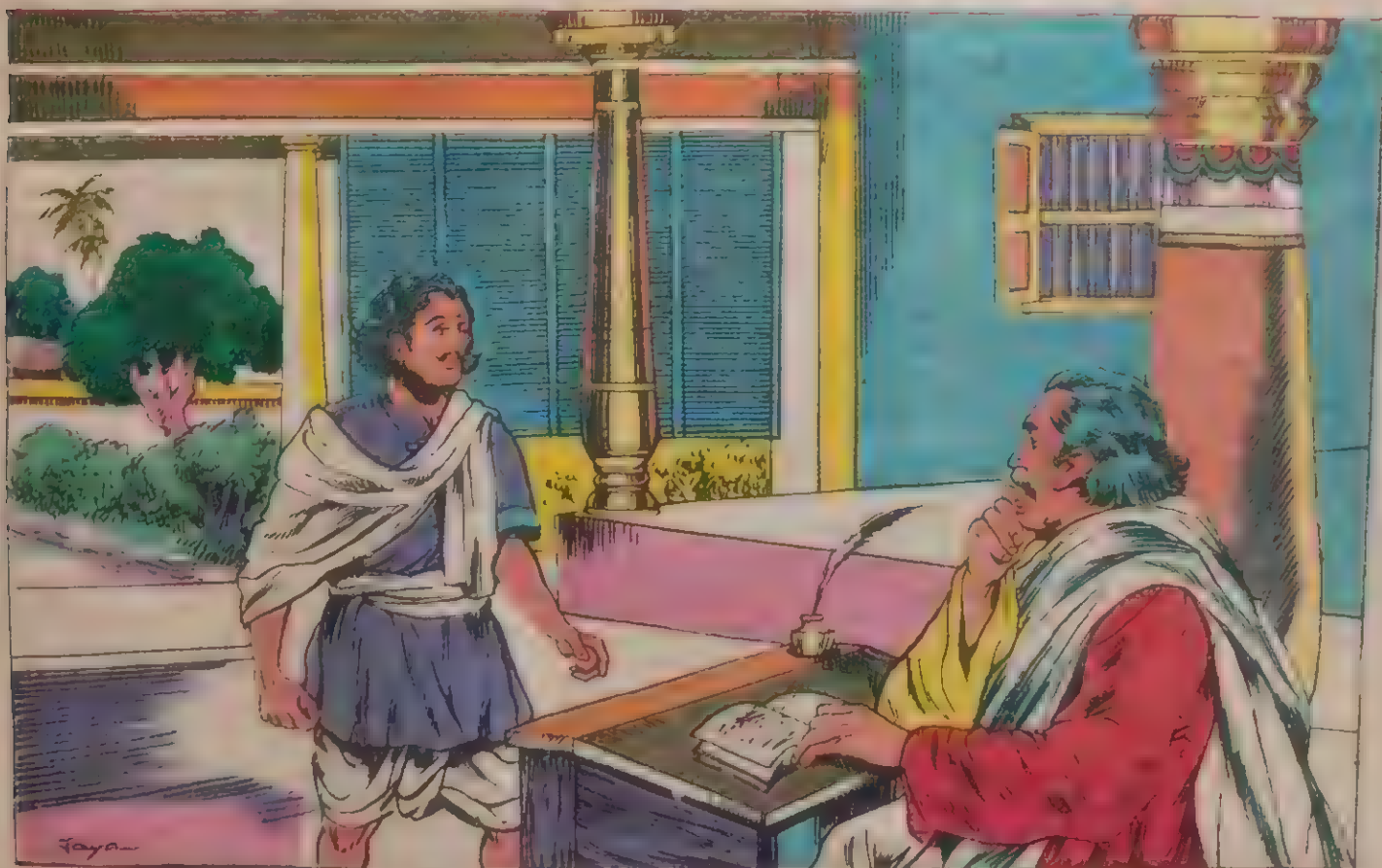

ତା'ପର ସମ୍ବାଦରେ ପିଣାଚ ପାଖ ଗାମର
ମୁଖିଆଙ୍କ ଝିଅ ଦେହରେ ପ୍ରବେଶ କଲ ଓ
ଓଢ଼ା ତାକୁ ଭଲ କଲ । ପିଣାଚ ଝିଅ ଓଢ଼ାକୁ
ବିଶ୍ୱାସ ବଢ଼ିଲା । ଦିନେ ରାତ୍ରେ ଦେବ
ଆସି ଓଢ଼ାକୁ ଦେଖା ଦେଲେ । ଓଢ଼ା ହାତ
କୋଡ଼ି କହିଲା, “ମା”, ଆପଣ ମୋ ପାଇଁ
ସେହି ଚେଷ୍ଟା କଲେ ସେଥିପାଇଁ ଧନ୍ୟବାଦ ।
କିନ୍ତୁ ପିଣାଚର ସହାୟତାରେ ମୁଁ କୌଣସି
ମତେ ହେଉଛି । ତେଣୁ ମୋତେ ଛାଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ଏକଥା ଦେଖି ଟିକିଏ ଅପମାନଜନକ
ଲାଗିଲା । ସେ ଶାନ୍ତ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ,
“ଶୁଣ ଏଥରକ ମୁଁ ଶେଷ ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।
ତୁ ଯାଇ ଭଲ ଶିବରାମକୁ ଦେଖା କର । ତୁ
ମୋତେ କଥା ଦେ ଯେ ଭବିଷ୍ୟତରେ କେବେ

ପିଣାଚେ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ନେବୁ ନାହିଁ । ତେଣୁ
ମାଲ ମୁଁ ତୋର ସହାୟତା କରବି ।”

ଓଢ଼ା ଆଜି କ'ଣ କରବି । ଅନେକା ସମୟ
ମଧ୍ୟ ଦେଖାଇ କଥାରେ ସଫଳ ହେଲା ।
ତା ପରଦିନ ଯାଇ ଶିବରାମ ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।
ମେତେବେଳେ ଶିବରାମ ଦଳ ମନେପକାଇ
ସହକାରେ “ରାମ” “ରାମ” ଲେଖିଥାଏ ଓ
କପୁଥାଏ । ଓଢ଼ା ସେଠାରେ କିଛି ସମୟ
ଅପେକ୍ଷା କଲ ପରେ ସେ ଖାତାରୁ ମୁଦ୍ର
ଉପରକୁ ଉଠାଇ କହିଲା, “ଦେବା ରାତ୍ରେ
ବୋଧେ ହୁମିଶ କଥାହିଁ କହୁଥିଲେ । ଅମଲ
କଥା ହେଉଛି ମୁଁ ଯେତେଦିନ ଦେବାଙ୍କର
ଭଲ ହୋଇଥିଲି ମୋର କିଛି ଭଲ ହୋଇ
ନାହିଁ । ଏବେ ‘ରାମ’ ‘ରାମ’ ଲେଖିବାକୁ

ମୋତେ ଶାନ୍ତ ମିଳୁଛି । ଏଇ ଜପ ଶେଷ ହେବା ପରେ ମୋତେ ଅନେକ ସମସ୍ତି ମଧ୍ୟ ମିଳିବ । ସେତେବେଳେ ମୋର ଯାତ୍ରାକୁ ଇଚ୍ଛା ତାକୁ ସେ ସମସ୍ତି ଦେଇଦେବ ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ଓଝା ସେଠାରୁ ସିଧା ଜମିଦାର ଘର ଆଡ଼େ ଚାଲିଲା । ବାଟରେ ଜମିଦାରଙ୍କ ଚାକର ଓଝାକୁ ଦେଖି କହିଲା, “ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଖୋଜୁଛି । ଜମିଦାରଙ୍କ ଝିଅକୁ ପୁଣି ପିଣ୍ଡାତ ଲାଗିଛି ଆପଣ ଆସି କିଛି ପ୍ରତିକାର କରନ୍ତୁ । ଶୀଘ୍ର ମୋ ସହଚର ଆସନ୍ତୁ ।” ଓଝା ସିଧା ସେଠାକୁ ଗଲା । ଜମିଦାର ନିଜେ ତାକୁ ସେଗିଣୀ ପାଖକୁ ଘେନିଗଲେ । ଓଝା ଘର ଭିତରକୁ ଯାଇ

କବାଟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲା । କବାଟ ଖୋଲି ଅଛନ୍ତାସ କରି ତାଳି ମାରି କହିଲା, “ମୋ ଏଠାରେ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗୁଛି । ଭଲ ଘୋଷନ, ଶୋଇବାକୁ ନରମ ଗଦି । ମୁଁ ଏବେ ଏଇଠି ରହିବି । ତମେ ଚାଲିଯାଅ ।”

ପିଣ୍ଡାତର କଥା ଶୁଣି ଓଝା ମୁଣ୍ଡରେ ବଜପାତ ହେଲା । ଯଦି ସତରେ ପିଣ୍ଡାତ ନ ଯାଏ ତେବେ ଓଝାର ବଦନାମ ହେବ ଓ ଜମିଦାର ତାକୁ ବହୁତ ଦଣ୍ଡ ମଧ୍ୟ ଦେବେ । ତେଣୁ ସେ କିଛି କାହାକୁ ନ କହି ନିଜ ଘରକୁ ଚାଲିଗଲା ।

ସେଦିନ ରାତିରେ ତା’ର ନିଦ ହେଲା ନାହିଁ । ଶେଷ ରାତିରେ ଟିକିଏ ଆଖି ବୁଜିଛି କି ନାହିଁ ସ୍ବପ୍ନରେ ଦେଖିଲା ଗ୍ରାମଦେବୀ ଆସି କହୁଛନ୍ତି, “ପିଣ୍ଡାତ ତମେ ଯେତେ ମନ୍ତ୍ରାୟତା କଲେ ମଧ୍ୟ ପିଣ୍ଡାତ ପିଣ୍ଡାତହିଁ । ଏକଥା ତୁ ଭୁଲିଯାଇ ବିପଦରେ ପଡ଼ୁଛୁ । କିନ୍ତୁ ଦୁଃଖ କରନା । ମୁଁ ଯାତ୍ରା କହୁଛି କର ।” ତା’ପରେ ଦେବୀ ଓଝାକୁ କିଛି ଉପାୟ କହିଦେଇ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ପରଦିନ ଓଝା ହାତରେ କାତର ଗଡ଼ୁଟିଏ ଧରି ଜମିଦାର ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା । କାତଗଡ଼ୁ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେହିଁ ପିଣ୍ଡାତ ପଚାରିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ଏଇଟି କେଡ଼େ ସୁନ୍ଦର ହେଇଛି । ମନେ ହେଉଛି ତା’ ଭିତରେ ରେଣମର ଦୋଳଟିଏ ଅଛି ।”

ଓହା କହିଲା, “ଗାଁଲି ଶୁଣିଲେ ମୋ ଗୁରୁ ବନ୍ଧ୍ୟାବଳରୁ ଫେରିଛନ୍ତି । ସେ ମୋ ଭକ୍ତ ଓ ଅତ୍ୟୁତ୍ସାହୀରୁ ଶୁଣି ହୋଇ ମୋତେ ଏଇଟି ଖବର ଦେଲେ । କାତଗଡ଼ ଭିତରେ ଥିବା ଦୋଳରେ ଯିଏ ବସି କିଛି ଲଜ୍ଜା କରିବ ତତ୍ତ୍ଵଶାସ୍ତ୍ର ତାହା ପାଇ ପାରିବ । କିନ୍ତୁ ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ଏହାର କିଛି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ଏ ଛୋଟ ଗଡ଼ ଭିତରେ କିଏ ବା ପ୍ରବେଶ କରିପାରିବ ।

ଏକଥା ଶୁଣି ପିତାତା ଶୁଣି ହୋଇ ଓହାକୁ କହିଲା, “ମୋର କେତେଦିନର ଲଜ୍ଜା ଆଜି ଫଳବତୀ ହେବ । ମୋର ଲଜ୍ଜା କେବେଠାରୁ ଥିଲା ମୋର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଶତଗୁଣରେ ବଢ଼ିଯା’ନ୍ତା କି? ଏବେ ମୁଁ ଯାଇ ଭିତରେ ପଶି ସେ ରେମେ ଝୁଲରେ ଟିକିଏ ଝୁଲେ ।”

ସେ ପଶିବା ମାତ୍ରେ ଓହା କାତଗଡ଼ରେ ଡାକୁଣୀ ଲଗାଇ ଦେଲା । ସେଥିରେ ପିତାତା ଶୁଣିଯାଇ ଭିତରୁ ଅନେକ ଚିତ୍କାର କରି

କହିଲା, “ଏପରି ବନ୍ଧ୍ୟାବଳରୁ କିଏ କଲ । ଏଇଟା ଘୋର ଅନ୍ୟାୟ ।” ଓହା କହିଲା, “ତୁ ଯେତେବେଳେ ଜମିଦାର ବା ଦେହରୁ ବାହାରିବାକୁ ମନା କରୁଥିଲ ସେଇଟା କ’ଣ ବଡ଼ ନ୍ୟାୟଟା କରୁଥିଲା କି? ଯାହା ହେଉ ଦେବାକ କୃପାରୁ ସବୁ ହୋଇଛି ।”

ଓହାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଶୁଣି ହୋଇ ଜମିଦାର ତାକୁ ଅନେକ ଜମି ଓ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଦେଲେ ।

ଗ୍ରାମଦେବୀ ମଧ୍ୟ ଉପଲବ୍ଧ କଲେ ମନୁଷ୍ୟକୁ ସେ ଯେତେ ସରଳ ଭାବୁଥିଲେ ସେ ସେତେ ନୁହେଁ । ପ୍ରକୃତରେ ମଣିଷ ମଧ୍ୟରେ ଭଲ ମନ୍ଦ ଦୁଇଟା ରହୁଛି । ସେ ସମସ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେଖି ଦୁଇଟାକୁ କାମରେ ଲଗାଏ । ଏଣିକି ଦେବା ଆଉ ମହଜରେ ଦର୍ଶନ ଦେବା ବା ସ୍ଵପ୍ନରେ କଥାବାହାଁ କରିବା ବନ୍ଦ କରିଦେଇ ବେଶି ସମୟ ମୌନ ରହୁଲେ ।

ଆଦର୍ଶ ବ୍ୟବସାୟ

କାଳୀପଦ ଓ ତପନ ଦୁହେଁ ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ବାସ କରନ୍ତି । ଥରେ କାଳୀପଦର ଟଙ୍କା ଦରକାର ହେଲା । ସେ ତା'ର ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ି ଶହେଟଙ୍କାରେ ତପନକୁ ଧକ୍କାଦେଲା । ତା'ପରେ ତା' ମନରେ ସନ୍ଦେହ ହେଲା ଯେ ଦୁଏତ ସେ ତରତରରେ କିମ୍ ଟଙ୍କାରେ ଗାଡ଼ି ବକ ଦେଇଛି । ଏ ବରୁ ମନରେ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ସେ ତପନ ସହୁତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ଦୁଇଶହ ଟଙ୍କାରେ ଗାଡ଼ି କିଣିନେଲା ।

ତା'ପରେ ଥରେ ତପନର ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ି ଦରକାର ହେଲା । ସେ ବନା ଦ୍ଵିଧାରେ ଡକ୍ଟରରେ ସେଇଟି ପୁଣି କାଳୀପଦଠାରୁ କିଣି ନେଲା । ଏହପରି ଭାବରେ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଘୋଡ଼ାଗାଡ଼ି କିଣାବିକା ହେଉ ହେଉ ତା'ର ମୂଲ୍ୟ ମାଲ ଆଠଶହ ଟଙ୍କାରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତା'ପରେ ଗ୍ରାମର ଜଣେ ଧନୀ ଗାଡ଼ି କାଳୀପଦଠାରୁ ହଜାରେ ଟଙ୍କାରେ କିଣି ନେଲା । ଏକଥା ଶୁଣୁ ଶୁଣୁ ତପନ କାଳୀପଦ ଘରେ ପହଞ୍ଚି ତାକୁ ବାରିକରି କହିଲା, “କାଳୀପଦ, ତୁମପରି ମୁଁ ଆଉ ଜଗତରେ ନାହିଁ । ବ୍ୟବସାୟର ମଲ ରହସ୍ୟ ବୋଧେ ତୁମକୁ ମାଲୁମ ନାହିଁ । ଆମ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ବରକର ଲାଭ ଆଣି ଦେଉଥିବା ଗାଡ଼ିକୁ ତୁମେ ଅନ୍ୟ ଜଣେ ଲୋକକୁ ବକ ଦେଲ ?”

ବିଷ୍ଣୁ ପୁରାଣ

ମୁନିମାନେ ସୁତ ମହର୍ଷିଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ,
 “ମୁନିନ୍ଦ୍ର, ଆମେମାନେ ଶୁଣିଛୁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର
 ଅନ୍ୟ ଏକ ରୂପ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଆକୃତି ପରି ଓ ସେ
 ଗୋଲେକରେ ବାସ କରନ୍ତି । ଆମେ ତାଙ୍କ
 ବିଷୟରେ କିଛି ଶୁଣିବାକୁ ଚାହୁଁଛୁ ।”

ସୁତ ମୁନି କହିଲେ, “ସତ୍ୟ ଲୋକର
 ଉତ୍ପତ୍ତିରେ ଅଛି ଗୋଲେକ । ଏହା ସଦାସର୍ବଦା
 ଅନେକ ନକ୍ଷତ୍ରସମୂହ ଦ୍ୱାରା ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାଲେକରେ
 ପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଏ । ସେଠାରେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଶରୀରର
 ରଙ୍ଗ ଘନ ନୀଳ । ସର୍ବଦା ନିକଟରେ ପ୍ରବାହିତ
 ବରଜା ନଦୀ ତଟସ୍ଥ ଭୂଲସୀବନରେ ବର୍ଣ୍ଣା-
 ବାଦନ ରତ, ତାଙ୍କ ନାମ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ।
 ସେଇ ଦିବ୍ୟ ମୂର୍ତ୍ତିର ଦିବ୍ୟ ଧ୍ୱନିରୁ ଥରେ
 ପ୍ରକଟ ହେଲେ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟମୟୀ ରାଧା । ରାଧା ଓ

କୃଷ୍ଣପ୍ରକୃତ ଓ ପୁରୁଷ । ଏକତ୍ର ଦିବ୍ୟସନ୍ତ
 ଦ୍ୱିତୀୟା ବିଭକ୍ତ । ସେଇ ଗୋଲେକରେ ଦୁହେଁ
 ବନ୍ଦୀ କରୁଥା’ନ୍ତି । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦିବ୍ୟସନ୍ତରୁ
 ଉତ୍ପନ୍ନ ସୁଦାମ ସେମାନଙ୍କର ସର୍ବଦା
 ସେବାରତ । ଦେବୀ ରାଧାଙ୍କ ଶରୀରରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ
 ହେଲେ ଅସଂଖ୍ୟ ଗୋପୀ । ଆଉ ବରଜା
 ଦେବୀ ସ୍ୱୟଂ ନାଗରୂପ ଧାରଣ କରି ବୃନ୍ଦାଦେବୀ
 ନାମ ନେଇ ଦୁହିଁଙ୍କର ସେବା କରୁଥା’ନ୍ତି ।
 ଥରେ ରାଧା ଓ କୃଷ୍ଣ ପରସ୍ପର ଅନୁରାଗବଚନ
 ଦିବ୍ୟଆନନ୍ଦରେ ମଗ୍ନ ଥା’ନ୍ତି । ଠିକ୍ ସେତେ-
 ବେଳେ ବରଜା କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଖୋଜି ଖୋଜି
 ସେଇଠି ପହଞ୍ଚିଲେ ଓ ରାଧାଙ୍କର ଆନନ୍ଦ ଧ୍ୟାନ
 ଭଙ୍ଗ ହେଲା । ରାଧା ବିଚଳିତା ହୋଇ ଶାପ
 ଦେଲେ ଯେ ସେ ଯେପରି ପୃଥିବୀରେ ଜନ୍ମ

ଅଗ୍ନିସ୍ତୁଳିଙ୍ଗକୁ ନେଇ ସମୁଦ୍ରରେ ରହିବେ ।
ଏଣେ ରାଧାଙ୍କ ଅଭିଶାପବଶରୁ ସୁଦାମା
ଗୋଲକରୁ ସେଇ ଅଗ୍ନିକ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ି
ହେଲେ ଓ ମଥାରେ ଏକ ଶ୍ୱେତବର୍ଣ୍ଣ ଧାରଣ
କରି ପାଣିକୂଳରେ ଏକ ବାଳକ ହେଲେ
ଭାସୁଥା'ନ୍ତି । ସୁଦାମା କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଜଣେ ପ୍ରିୟ-
ପାତ୍ର ଥା'ନ୍ତି । ତେଣୁ କୃଷ୍ଣ ସେଇ ନବଜାତ
ବାଳକକୁ ଅଜେୟ କୃଷ୍ଣକବଚ ଧାରଣ
କରିବାକୁ ଦେଲେ ।

ସେଇ ସମୟରେ ଦନ୍ତ ନାମକ ରାଜା ବଡ଼
ସମୁଦ୍ରତଟରେ ପୁରପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ଘୋର ତପସ୍ୟା
କରୁଥାଏ । ସେ ସମୁଦ୍ରଜଳରୁ ଏଇ ବାଳକଟିକୁ
ନେଇ ନିଜର ପୁତ୍ର ରୂପେ ପାଳନ କଲା ।
ସେହି ବାଳକର ନାମ ହେଲା ଜଳନ୍ଦର ।
ତା'ର ଅନ୍ୟ ନାମ ହେଲା ଶଙ୍କରୁଡ଼ ।

ଏଣେ ରାଜକୁମାରୀ ତୁଳସୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ନିଜ
ପତି ରୂପରେ ପୂଜା କରୁଥାଏ । ଦିନେ ଜଳନ୍ଦର
ତାକୁ ଦେଖିଲା । ତା'ପରେ ସେ ତୁଳସୀର
ପିତା ରାଜା ଧର୍ମଧ୍ୱଜଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ତୁଳସୀକୁ
ବିବାହ କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା । ରାଜା
ତାହାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଗ୍ରହଣ କଲେ ଓ ବିବାହ
ସମ୍ପନ୍ନ ହେଲା । ତୁଳସୀର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ମୁଗ୍ଧ
ହୋଇ ଜଳନ୍ଦର ବିବାହ କଲେ ମଧ୍ୟ ତୁଳସୀର
ସାତ୍ତ୍ୱିକ ସ୍ୱଭାବ ଓ ଜଳନ୍ଦରର ତାମସିକ ସ୍ୱଭାବ
ମଧ୍ୟରେ ବହୁତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥିଲା । ସେ ବିବାହ
ପରେ କୌଣସି ମତେ ତୁଳସୀର ସାଲିନ୍ଦରେ

ହୁଅନ୍ତି । ସୁଦାମାଙ୍କୁ କିନ୍ତୁ ଏଇଟା ଟିକିଏ
ଅନ୍ୟାୟ ମନେ ହେଲା । ସେ କହିଲେ ଏପରି
ଶାପ ଦେବା ଉଚିତ ହୋଇନାହିଁ ।

ରାଧାଙ୍କର ରାଗ ହୁଏତ ଆହୁରି ବଢ଼ିଗଲା ।
ସେ ସୁଦାମାକୁ ମଧ୍ୟ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ, “ତୁ
ମଧ୍ୟ ରାକ୍ଷସ ହୋଇ ପୃଥିବୀରେ ଜନ୍ମ ହେବୁ ।”
ରାଧାଙ୍କ ଅଭିଶାପ ଯୋଗୁ ବିରଜା ତୁଳସୀ
ନାମକ ଏକ ରାଜକୁମାରୀ ହୋଇ ପୃଥିବୀ ଉପରେ
ଥା'ନ୍ତି, ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ନାମ ଥିଲା ବୃନ୍ଦା ।

ଥରେ ଇନ୍ଦ୍ର, କୈଳାସକୁ ଯାଇଥିଲେ ।
ତାଙ୍କର କୌଣସି ଭଲ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗୁ ଶିବଙ୍କର
ଭୃତ୍ୟ ନୟନରୁ ଅଗ୍ନି ସ୍ତୁଳିଙ୍ଗ ସବୁ ବାହାରି-
ଥିଲା । ଶିବ ପରେ ଶାନ୍ତ ହେଲେ କିନ୍ତୁ ସେଇ

ରହି ପାରୁ ନଥାଏ । ତେଣୁ ବିବାହ ପରେ
ଯଥେଷ୍ଟ ଦୁରଭ୍ୟ ରକ୍ଷା କରଥାଏ । କିନ୍ତୁ
ତୁଳସୀ ନିଜ ସ୍ବାମୀର ମଙ୍ଗଳ ପାଇଁ ଧର୍ମକାର୍ଯ୍ୟ
ସବୁ କରୁଥାଏ । ଜଳନ୍ଦର କୃଷ୍ଣକବଚ ଯୋଗୁ
ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଅଜେୟ ହୋଇ ଉଠିଲା ।

ଦିନେ ଜଳନ୍ଦ୍ରପ୍ରିୟ ନାରଦ ଯାଇ ଜଳନ୍ଦର
ଆଗରେ ଦେବୀ ପାବତୀଙ୍କର ରୂପର ବର୍ଣ୍ଣନା
କଲେ । ସେ ବର୍ଣ୍ଣନା ଶୁଣି ଜଳନ୍ଦର ସିଧା
ଶିବଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ କହିଲା, “ତୁମର ସ୍ତ୍ରୀକୁ
ମୋତେ ଚୁପ୍‌ଚୁପ୍ ଦେଇଦିଅ ନହେଲେ ଫଳ
ଶରାପ ହେବ ।” ଶିବ ରାଗିଯାଇ ତା’ ଉପରେ
ଦିଶୁଳ ପ୍ରହାର କଲେ, କିନ୍ତୁ କୃଷ୍ଣକବଚ
ଯୋଗୁ ତାର କୌଣସି କ୍ଷତି ହେଲା ନାହିଁ ।
ଏକଥା ଦେଖି ପାବତୀ ଭୟଭୀତ ହୋଇ
ରାଧାଙ୍କର ଶରଣ ନେଲେ । ରାଧା କହିଲେ,
“ଶିବଙ୍କ ଭୃତ୍ୟସୁନେନ୍ଦ୍ରରୁ ନିଃସାରିତ ଅଗ୍ନି
ଦ୍ବାରା ସମୁଦ୍ରରେ ହୋଇଥିବା ଅଗ୍ନି କ୍ଷେତ୍ରରେହିଁ
ତା’ର ଉତ୍ପତ୍ତି । ଶିବ ତାକୁ ମାରିପାରିବେ
କିନ୍ତୁ କୃଷ୍ଣକବଚ ଥିବାପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଅଜେୟ
ହୋଇଥିବ । ପୁଣି ତା’ ସ୍ତ୍ରୀର ଚପସ୍ୟାଶକୁ
ତାକୁ ରକ୍ଷା କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ମାୟାକୁ
କେହି ଜିତି ପାରିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ଯାଇ
ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ଶରଣ ନିଅ ।”

ପାବତୀ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କଲେ । ତାଙ୍କର
ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣି ବିଷ୍ଣୁ ଏକ ବୃଦ୍ଧ ବାହୁଣ
ରୂପରେ ଯାଇ ପ୍ରଥମେ ଅନେକ ପ୍ରକାରରେ

ଜଳନ୍ଦରର ପ୍ରଂସା କର କହିଲେ, “ତମେ
ଓ ବରଣେଷ୍ଟ ତମର କବଚର କ’ଣ
ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି ? ମୁଁ ଶୀତ ଗ୍ରୀଷ୍ମରେ
କାତର ହେଉଛି । ମୋତେ ଯଦି କବଚଟି
ଦିଅନ୍ତୁ ତେବେ ମୁଁ ଟିକିଏ ଏଇସବୁ ପୀଡ଼ାରୁ
ଉଦ୍ଧାର ପାଆନ୍ତୁ ।”

ଜଳନ୍ଦର ହସି ହସି କହିଲା, “ତମେ ଯାହା
କହିଛ ଠିକ୍ । ମୋ ପାଖରେ କୃଷ୍ଣକବଚର
କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ ।” ଏକଥା
କହି ସେ ବାହୁଣକୁ ଚାହା ଦାନ କରିଦେଲା ।
ତା’ପରେ ବିଷ୍ଣୁ ଜଳନ୍ଦରର ରୂପ ନେଇ
ତୁଳସୀ ପାଖକୁ ଗଲେ । ଏଣେ ଶିବ ଓ
ଜଳନ୍ଦର ମଧ୍ୟରେ ତୁମ୍ବଳ ସଂଗ୍ରାମ ଚାଲିଥାଏ ।

ଦିନ ପରେ ସୁମାଲୁ ପାଇଁ ଖୁସି ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲେ । ତାଙ୍କ ସେତେବେଳେ ଶିବଙ୍କ ଦିଶୁଳା ଜଳନ୍ଦରର ବେକ କାଟି ସେଇଠାରେ ଆଣି ପକାଇ ଦେଲା । ତୁଳସୀ ନିମିଷକ ମଧ୍ୟରେ ସବୁ ବୁଝିଗଲେ । ସେ ଦୁଃଖ ଓ ବନ୍ଦରେ ବନ୍ଧୁକୁ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ତମେ ମୋତେ ଠକାଇଛ, ସେଇ ଅପରାଧ ଯୋଗୁ ତମେ ଶିଳରୂପ ଧାରଣ କର ।”

ବନ୍ଧୁ ସେତେବେଳକୁ ନିଜ ରୂପରେ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥାନ୍ତେ । ସେ ଅଳ୍ପ ହସି କହିଲେ, “ହେ ସତ୍ତା ତୁଳସୀ, ମୁଁ ତୁମ ଶାପକୁ ପ୍ରସନ୍ନତା ପୂର୍ବକ ଗ୍ରହଣ କରୁଛି । ତୁମେ ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ମୋତେହିଁ ପାଇବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲ । ଜଳନ୍ଦର ରୂପରେ ମୋର ହେଉଥିବା ଜାତ ସୁଦ୍ଧାମହିଁ ତୁମକୁ ବିବାହ କରିଥିଲ । ତମେ ପତକୁତ୍ସଧର୍ମ ପାଳନ କରିବାରେ ଆଦର୍ଶନାୟା । ତମେ ତୁଳସୀ ଗଛ ରୂପରେ ପୃଥିବୀରେ ରହିବ । ତାହା ହେବ ମୋର ସବୁଠାରୁ ପ୍ରିୟ ଗଛ ଏବଂ ତାହା ହେବ ସବୁଠାରୁ ପବିତ୍ର ଗଛ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଶାଳଗ୍ରାମ ପଥର ଭାବରେ ପୃଥିବୀ ଉପରେ ଅବସ୍ଥାନ କରିବି ।”

ସେଦିନଠାରୁ ତୁଳସୀ ଗଛ ପୃଥିବୀ ଉପରେ ଦେଖାଦେଲା । ତୁଳସୀ ସବୁ ପ୍ରକାର ବନ୍ଧୁ ପୂଜା ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ । ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀବତ୍ସଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ରୂପରେ ପୂଜା ପାଇଲା ।

ବହୁଦିନ ପୂର୍ବେ ଗନ୍ତକା ନାମକ ଏକ ଦେବନର୍ତ୍ତକୀ ପୃଥିଲେକରେ ଜନ୍ମ ନେଇ ବନ୍ଧୁକୁ ଚପସ୍ୟା କରୁଥାଏ । ବନ୍ଧୁ ତା’ ଆଗରେ ପ୍ରକଟ ହୋଇ ବର ମାଗିବାକୁ କହିଲେ । ଗନ୍ତକା ଅତି ଖୁସି ହୋଇ କହିଲା, “ଭଗବାନ୍, ଆପଣଙ୍କୁ ମୋ ମଧ୍ୟରେ ଲଗାଇ ରଖିବା ପାଇଁ ମୋର ପ୍ରବଳ ଆଗ୍ରହ ।”

ବନ୍ଧୁ କହିଲେ, “ତମେ ପୃଥିବୀ ଉପରେ ଗନ୍ତକା ନଦୀ ହୋଇ ପ୍ରବାହିତ ହୁଅ ମୁଁ ତୁମ ମଧ୍ୟରେ ପବିତ୍ର ଶାଳଗ୍ରାମ ଶିଳ ହୋଇ ରହିବି ।” ତା’ପରେ ଗନ୍ତକା ନଦୀ ରୂପ ଧାରଣ କଲା ।

ଏଣେ ତୁଳସୀଦେବୀ ଜଳନ୍ଦର ରୂପୀ ବନ୍ଧୁକୁ ଦେଖି ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଲେ । ବହୁତ

ଥରେ ମହର୍ଷିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବବାଦ ହେଲା ଯେ ତନି ଦେବତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ବଡ଼ କିଏ । ଏକଥା ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ସେମାନେ ମହର୍ଷି ଭୃଗୁଙ୍କୁ ପଠାଇଲେ । ପ୍ରଥମେ ଭୃଗୁ ବହୁଲେକରେ ପଡ଼ିଥିବା ଦଖିଲେ ବହୁ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ ବାଣାବାଦନ ଶୁଣି ମଗ୍ନ ହୋଇ-
ଥା'ନ୍ତି । ଭୃଗୁଙ୍କ ଆଗମନ ସେ ଜାଣି ପାରିଲେ ନାହିଁ । କିଛି ସମୟ ଅପେକ୍ଷା କରିବା ପରେ ସେ କୈଳାସକୁ ଗଲେ । ସେଠି ଦେଖିଲେ ଶିବ ପାଦତଳାଙ୍କ ସହିତ ନୃତ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ସେ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଭୃଗୁଙ୍କର ଆଗମନରେ ସେ ଟକିଏ ଶ୍ପର୍ଶ ହେଲେ ।

ଦୁଇ ସ୍ଥାନରେ ଅପମାନିତ ହୋଇ ଭୃଗୁ ରାଗି ଉଠିଲେ । ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପାଦରେ ଗୋଟିଏ ଆଖି ଥାଏ ସେଥିପାଇଁ ମଧ୍ୟ ସେ ଟକିଏ ଗର୍ବ କରନ୍ତି । ସେ ରାଗ ଅବସ୍ଥାରେ ଯାଇ ବୈକୁଣ୍ଠରେ ପଡ଼ିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ବିଷ୍ଣୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସହିତ ବସି ଗଳ୍ପ କରୁଥିଲେ । ଭୃଗୁ ହୋଧବଶତଃ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ବସସ୍ଥଳରେ ପଡ଼ାଘାତ କଲେ । ବିଷ୍ଣୁ ତରୁଣଶାବ୍ଦ ଉଠିପଡ଼ି ମୁନିଙ୍କୁ ନମସ୍କାର କଲେ ଓ ତାଙ୍କ ପାଦକୁ ଆର୍ଦ୍ର କରି ଦେଇ କହିଲେ, “ଆହା ଆପଣଙ୍କ ପାଦକୁ କି କଷ୍ଟ ହୋଇଥିବ ।” ଭୃଗୁଙ୍କ ପାଦକୁ ଆର୍ଦ୍ର କରି ଦେବାବେଳେ ସେ ତାଙ୍କର ପାଦରେ ଥିବା ନେତ୍ରକୁ ମଧ୍ୟ ଦବାଇ ଦେଇ ନିଷ୍ପତ୍ତି କରି ଦେଇଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ତାଙ୍କର

ଗର୍ବ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିଲା । ତା’ପରେ ଭୃଗୁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ସ୍ତୁତି କଲେ ଓ ସେଠାରୁ ଫେରି ମୁନିମାନଙ୍କୁ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କର ମହତ୍ତ୍ୱ ବର୍ଣ୍ଣନା କଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଭୃଗୁଙ୍କର ପଦାଘାତ ଦେଖି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସେଠାରୁ ବରଜ୍ଜ ହୋଇ ଗୁଳା ଆସିଲେ ଓ ପୃଥିବୀରେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ତପସ୍ୟାରେ ମଗ୍ନ ହେଲେ । ତେଣୁ ବିଷ୍ଣୁ ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ପୃଥିବୀକୁ ଆସିଲେ । ସେ ଶ୍ରୀନିବାସ ନାମରେ ବକୁଳଦେବୀଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ଆସି ପଡ଼ିଥିଲେ । ବକୁଳଦେବୀଙ୍କ କୃପା ଅବତାର ସମୟରେ ଥିଲେ ମାତା ଯଶୋଦା । ଥରେ ମାତା ଯଶୋଦା କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କହିଥିଲେ,

“କୃଷ୍ଣ ତୁ ବ’ଣ ଜାଣୁନା ଯେ ପୁଅକୁ ବିବାହ କରାଇ ପୁଅବଧୂତିଏ ଘରକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ମା’ର କେତେ ପ୍ରବଳ ଲଜ୍ଜା ଥାଏ ? ମୋର ତ ଏ ଲଜ୍ଜା ପୁରଣ ହୋଇପାରୁ ନାହିଁ ।”

କୃଷ୍ଣ କହିଥିଲେ, “ମା, ଆସନ୍ତା ଜନ୍ମରେ ତୁମର ଏ ଲଜ୍ଜା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବ ।”

ଏ ଜନ୍ମରେ ବକୁଳ ଦେବୀ ଶ୍ରୀନିବାସକୁ ପୁଅ ପରି କରି ରଖିଲେ ଓ ପରମାନନ୍ଦ ତ ହେଲେ । ସେ ସେଠାରେ କିଛିଦିନ ରହିବା ପରେ ଦିନେ ଗୋଟିଏ ବନ ମଧ୍ୟରେ ବୁଲୁଥା’ନ୍ତି । ସେ ଦୂରରୁ ଦେଖିଲେ ସେଠାକୁ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ ଜନମା ତା’ର ସଖୀମାନଙ୍କ

ଗହଣରେ ସେଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା ଏକ ବିହାର କରିବା ପାଇଁ । ସେ ଥିଲା ସୁନ୍ଦରୀ ରାଜାର ଜନମା । ଅଳ୍ପ ସମୟ ଧରି ଗୋଟିଏ ମନ୍ତ୍ର ହସ୍ତୀ ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସିଏ ସୁଆଡ଼େ ପଲାଇଲେ । ଏକମାତ୍ର ରାଜ-ଜନମାକୁ ଦେଖି ହାତୀ ସେଇଆଡ଼େ ଚାଲିଲା । ରାଜକୁମାରୀ ତତ୍ତ୍ୱହୀନ ହୋଇ ଦୌଡ଼ୁ ଦୌଡ଼ୁ ଶ୍ରୀନିବାସ ନିକଟରେ ଆସି ପଡ଼ିଗଲେ । ଶ୍ରୀନିବାସ ହାତୀ ଓ ରାଜକୁମାରୀଙ୍କ ମଝିରେ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ । ତା’ପରେ ମନ୍ତ୍ରହାତୀ ଶାନ୍ତ ହୋଇ ଶ୍ରୀନିବାସକୁ ପ୍ରସାମ ଭଲ ଓ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲା । ହାତୀ ଚାଲିଯିବା ପରେ ରାଜକୁମାରୀ ପଦ୍ମାବତୀ ଉଠିଲେ । ସେଇ ଘଟଣା ଯୋଗୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟବନ୍ ସ୍ତବରେ ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀନିବାସଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନୁରାଗ ସେ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ପରସ୍ପର ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେଲେ । ପ୍ରକୃତରେ ରାବଣର ପୁଣିରେ ନିଜକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିଥିବା ବେଦମର୍ତ୍ତୀଙ୍କ ଏବେ ପଦ୍ମାବତୀ ହୋଇ ଜନ୍ମ ହୋଇଛନ୍ତି । ସେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଅଂଶଭୂତା ଥିଲେ । ଏ ଘଟଣା ପରେ ବକୁଳ ଦେବୀ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଋଷୀବ୍ରତୀ-ମାନଙ୍କ ସହିତ ଆକାଶବାଜା ଘରକୁ ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ନେଇ ଗଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କରେ ଶ୍ରୀନିବାସ ଏକ ମାଲ୍ୟଗ୍ରୀ ରୂପରେ ଯାଇ ପଦ୍ମାବତୀଙ୍କୁ କହିଲେ, “ତୁମେ ଯେଉଁ ବରକୁ ଚାହୁଁଥିଲ ତାଙ୍କର ସହିତ ତୁମର ବିବାହ ହେବ ।”

ପ୍ରକୃତରେ ସେ ବସୁଙ୍କୁ ପତ ଶ୍ରବଣେ
ପାଇବାକୁ ଚପସ୍ୟା କରୁଥିଲେ ।

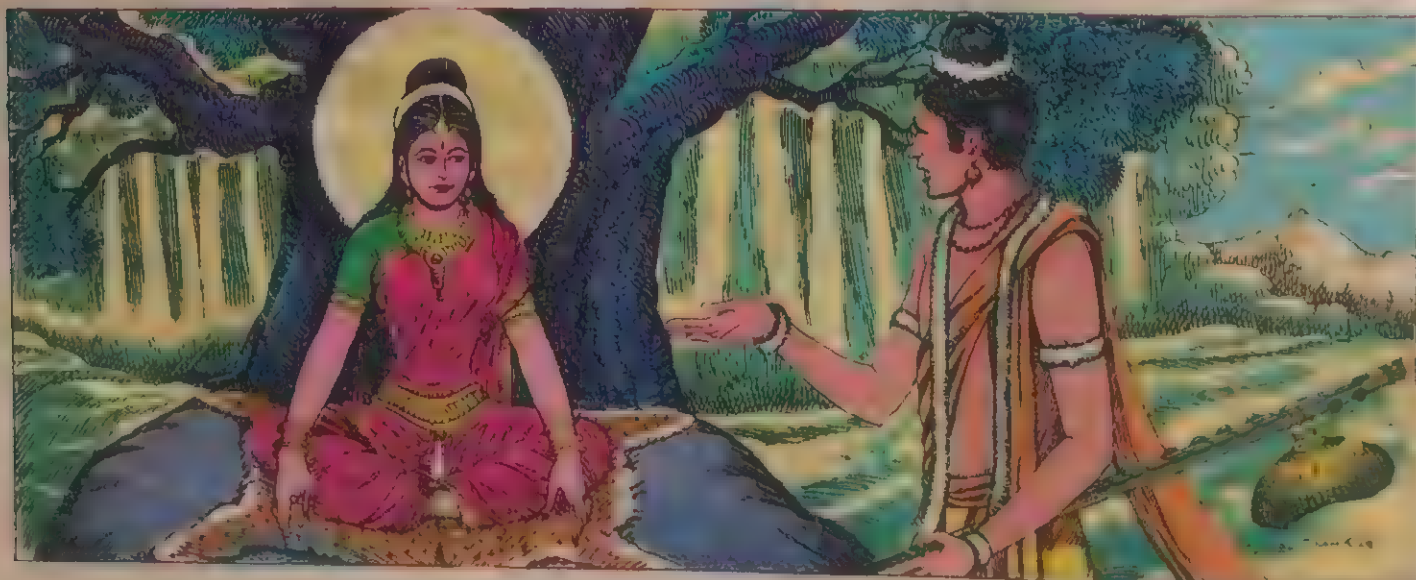
ପଦ୍ମାବତୀ ଓ ଶ୍ରୀନବାସଙ୍କର ବିବାହ ବହୁତ
ଆଡ଼ମ୍ବରରେ ସମ୍ପାନ୍ନ ହେଲା । ଏଇ ବିବାହ
ପାଇଁ କୁବେର ଧନ, ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଓ ରତ୍ନରାଜ ସବୁ
ପଠାଇ ଦେଇଥିଲେ । ବିବାହ ପରେ ପଦ୍ମା-
ବତୀଙ୍କୁ ନେଇ ଶ୍ରୀନବାସ ଫେରିଲେ ।

ଇତିମଧ୍ୟରେ ନାରଦ ଯାଇ ଚପସ୍ୟାରତା
ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କୁ ଶ୍ରୀନବାସଙ୍କ ବିବାହ କଥା କହିଲେ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଶୀଘ୍ର ସେଠାକୁ ଆସୁଥା'ନ୍ତି । ଏକଥା
ଶୁଣି ଶ୍ରୀନବାସ ପଦ୍ମାବତୀଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ସାତଶିଖର
ଥିବା ଶେଷାଦ୍ରି ପର୍ବତ ଉପରେ ଥାଇ ଲକ୍ଷ୍ମୀ-
ଦେବୀଙ୍କର ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।
ଲକ୍ଷ୍ମୀଦେବୀ ନିକଟତର ଦୁଅନ୍ତେ ଦୁହେଁ ଦୁହେଁଙ୍କୁ
ଦେଖି ମନ୍ଦହାସ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ଓ ବସୁ
ଚତୁଷଶାତ କଳପଥରର ମୁଖିରେ ପରଶତ
ହେଲେ । ସେହି ମୁଖିର କଣ୍ଠଦେଶରେ ପବନ
ତୁଳସୀ ଦ୍ଵାର ସଜଦା ଝୁଲୁଥାଏ । ସେହି

ମୁଖି ମଧ୍ୟରେ ବସୁ, ଶବ୍ଦ ଓ ଚାନ୍ଦିନୀ
ସହଚ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେବାଦେବୀଙ୍କ ଅଂଶ ମଧ୍ୟ
ପ୍ରକଟ ହୁଏ । ତା'ପରେ ଭକ୍ତଙ୍କ ବାସ୍ତବ
ରୂପରେ ଦର୍ଶନ ଦେବାକୁ ଯାଇ ସେ "ଶାବନ,
ଭେଙ୍କଟରମଣି ଓ ଭେଙ୍କଟେଶ୍ଵର ଇତ୍ୟାଦି ନାନା
ପ୍ରକାର ନାମରେ ନାମିତ ହେଲେ ।

ପଦ୍ମାବତୀ ଶେଷାଦ୍ରିର ସମୀପରେହିଁ
ଅଲମେଲ୍ ମଙ୍ଗଳା ରୂପରେ ରହିଲେ । ଲକ୍ଷ୍ମୀ
ଯେଉଁଠି ଚପ କରୁଥିଲେ ସେହିଠାରେହିଁ
ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ରୂପରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥା'ନ୍ତି ।
ସେହିଠାରେହିଁ କୋହ୍ଲାପୁର ସହର ନିର୍ମିତ
ହେଲା ।

ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଡାକ ଶୁଣିବାକୁ ବସୁ
ଶେଷାଦ୍ରି ଚୁଡ଼ାରେ ଭେଙ୍କଟେଶ୍ଵର ନାମ
ନେଇ "କଳିଯୁଗର ଦେବତା" ଭାବରେ
ସମସ୍ତ ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ ସହ ବିରାଜମାନ କରୁଛନ୍ତି ।
ବସୁଙ୍କର ଏ ସମସ୍ତ ଲାଲ ଶୁଣି ମୁନିମାନେ
ମହାଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ ଉଠିଲେ ।

ସହକାରୀ ନିର୍ବାଚନ

ମଧୁଗୁପ୍ତ ବେପାର କରୁଥିଲେ । ଶ୍ରାବଣ-
ପୂରରେ ତାଙ୍କ ଦୋକାନ । ତେବେ
ସହରରୁ ମାଲ ଖରିଦ୍ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା ।

ସହରରୁ ମାଲପତ୍ତ ଖରିଦ୍ କରିବା ସକାଶେ
ଜଣେ ସହକାରୀ ଆବଶ୍ୟକ ହେବାରୁ ସେ
ତାଙ୍କର ଜଣେ ବନ୍ଧୁକୁ କହିଲେ । ବନ୍ଧୁ
ସେଠାରୁ ଦୁଇଜଣ ଯୁବକଙ୍କୁ ପଠାଇ ଦେଲେ;
ଖବର ପଠାଇଲେ କି ଦୁହେଁ ବଶୁପ୍ର । ସେ
ସାହାକୁ ଇଚ୍ଛା ତାକୁ ଜାମରେ ରଖାଇ
ପାରନ୍ତି ।

ମଧୁଗୁପ୍ତ ଦୁଇ ଯୁବକଙ୍କୁ ଦାଣ୍ଡରେ ବସାଇ
ଘର ଭିତରକୁ ଗଲେ । ପ୍ରାୟ ଅଧଘଣ୍ଟାଏ
ପରେ ବାହାରି ଆସି କହିଲେ, “ମୋତେ
ଆଜି ସହରରୁ ବଜାରକୁ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।
ଜଣକୁ କିଛି ଟଙ୍କା ଦେବାର ଥିଲା । ସେ
ଖବର ପଠାଇଛି କି ଆଜି ତା’ର ଟଙ୍କା

ଜରୁରି ଦରକାର । ତମେ ଦୁହେଁ ଯାଅ ।
ମୁଁ ମୋ ବନ୍ଧୁ ପାଖକୁ ଯିବା ଶବ୍ଦକ ମୋରଟି ।
ଆଜ୍ଞା, କହ ପାରିବ, ସହରରୁ ଖୁଣ୍ଟାରେ ଘର
ଚଢ଼ଘର ଅଛି କି ନାହିଁ ?”

ଘଟକୁମାର ନାମକ ଯୁବକ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ
କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଗୁରୁଥର ଯାଇଛି ଓ
ବଜାରର ଗୁରୁତ୍ବଯାକ ଚଢ଼ଘରେ ଥରେ ଥରେ
ରହିଛି । ସବୁ ଚଢ଼ଘରେ ଶାନ୍ତ୍ୟନ୍ତ୍ରାବ୍ୟ ବହୁ
ଅଭିଷେଦ ଖରାପ । ସବୁଥର ମୋ ପେଟ ଖରାପ
ହୋଇଛି । ତେବେ ଆଦୁର ମାଗମୁକ କଥା
କ’ଣ ଜାଣନ୍ତି ? ସେଠି ପକେଟମାରୁ ଓ ଗୁରୁ
ଖାଲି କଲିବଲି ହେଉଛନ୍ତି । ଗୁରୁଥର ଯାକ
ମୁଁ କିଛି ନା କିଛି ହସାଇଛି ।”

“ସତେ ? ତମେ କେବେ ସହରରୁ ଖୁଣ୍ଟା
ଯାଇନାହିଁ ?” ମଧୁଗୁପ୍ତ ବଂଶୀଧର ନାମକ
ଅନ୍ୟ ଯୁବକ ଜଣକୁ ପଚାରିଲେ ।

“ଯାଇଛି ଆଜି । ଆଠ ଦଶଧର ଯାଇଛି ।
ରାଜକୁମାର ଯାହା କହିଲେ, ସେସବୁ ସତ ।”
ବଂଶୀଧର କହିଲେ ।

“ତମେ ବି ପରସା ପଦ ହରାଇଛ ଓ
ଚଟିଘରେ ଖାଇ ବେମାର ପଡ଼ିଛ ?”
ମଧୁଗୁପ୍ତ ପଚାରିଲେ ।

“ହଁ ଆଜି, ପ୍ରଥମଥର ମୋ ପକେଟମାରୁ
ହୋଇଗଲା । ପରେ ଯେତେଥର ଯାଇଛି,
ଶୁବ୍ ସତର୍କ ହୋଇ ଚଳିଛି । ତେଣୁ ଆଉ
ବୋରି ହୋଇନାହିଁ । ପ୍ରଥମଥର ମୋର ବି
ଚଟିଘରେ ଖାଇ ପେଟ ଖରାପ ହେଲା ।
ତେଣୁକି ମୁଁ ସାଥରେ ଖାଦ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଧରି
ଯାଏଁ । ସେଠି କିଛି କରି ଖାଏ ନାହିଁ ।”
ବଂଶୀଧର ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

“ଆଜ୍ଞା ହେଉ । ଯାଅ ।”

“କହୁଥିଲି କି, ଯଦି ଖାଲି ଟଙ୍କାତଳ
ଦେଇ ଆସିବା କଥା, ଆପଣ ନଜେ କଷ୍ଟ
କରି ନଯାଇ ମୋତେ ଦେଲେ ମୁଁ ଦେଇ

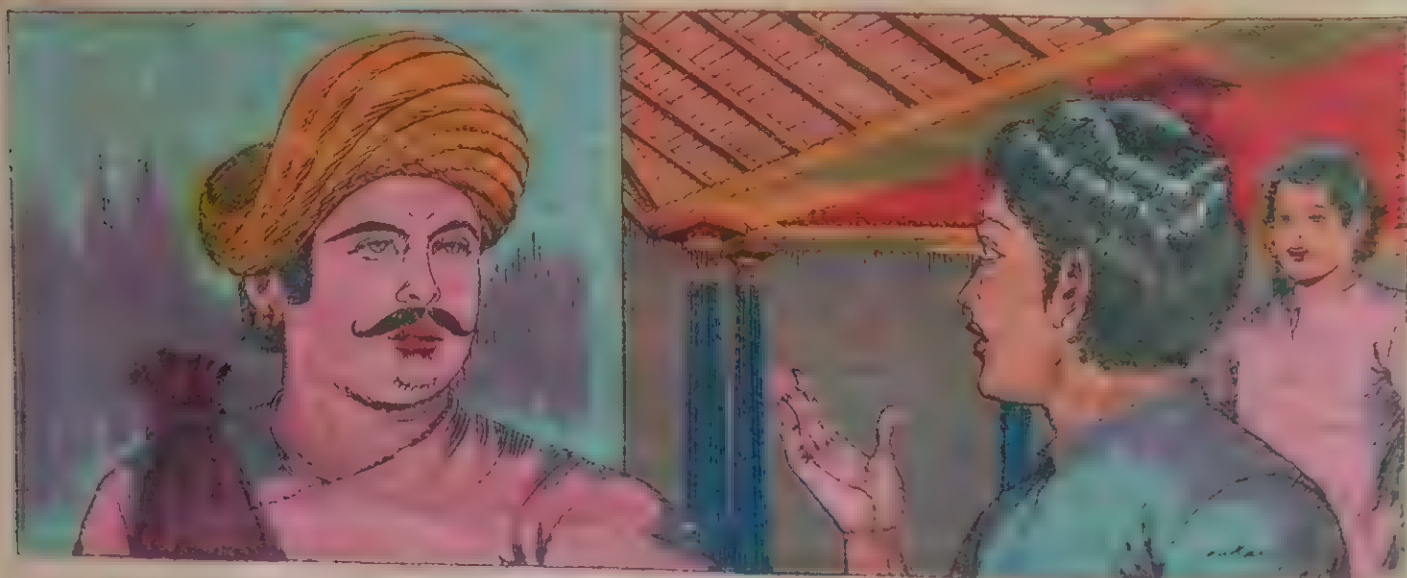
ଆସିବି । କାରଣ ସହରକୁ ଯିବା ଅଳ୍ପ
ମୋର ଅଛି । ଗୋଟାଏ ସିଧା ବାଟ ବି ମୁଁ
ଜାଣେ ।” ବଂଶୀଧର କହିଲା ।

“ବେଶ୍, ବେଶ୍, ଧନ୍ୟବାଦ । ତେବେ
ମୋତେ ଯିବାକୁହଁ ପଡ଼ିବ । ସେ ଭୟାନକ
ସହ ଦୁଇପଦ କଥାବାଣୀ ବି ହେବାର ଅଛି ।”
ମଧୁଗୁପ୍ତ କହିଲେ ।

ଦୁହେଁ ନମସ୍କାର କରି ଚାଲିଗଲେ । ରାତିରେ
ମଧୁଗୁପ୍ତ ତାଙ୍କ ବନ୍ଧୁକୁ ଶବ୍ଦ ଦେଲେ, “ବଂଶୀ-
ଧରକୁ ଜାମରେ ଘୋଷ ଦେବାକୁ କହିଦିଅ ।”

ବନ୍ଧୁ ପଚାରିଲେ, “ରାଜକୁମାର କ’ଣ ସାଧୁ
ଦୁହେଁ ବୋଲି ତମର ଧାରଣା ହେଲା ?”

“ନା, ନା, ସେ ପରାଷା ମୁଁ କରିନାହିଁ ।
କାରଣ ତମ କଥାରେ ମୁଁ ବିଶ୍ୱାସ କରେ ।
ରାଜକୁମାରର ଦୋଷ ହେଲା ସେ ଠକି ମଧ୍ୟ
ଶିଖେନାହିଁ । ବଂଶୀଧର ଯେଉଁ ଅଭିଜ୍ଞତା
ଅରଜେ, ସେଥିରୁ ଶିକ୍ଷା ଲଭ କରେ ।”
ମଧୁଗୁପ୍ତ ବୁଝାଇ ଦେଲେ ।

ଦିବ୍ୟ ଔଷଧ

ଗୋଟିଏ ଦେଶରେ ଜଣେ ରାଜା ଥା'ନ୍ତି ।
ତାଙ୍କର ଜଣେ ରାଣୀ ମଧ୍ୟ ଥା'ନ୍ତି ।

ଦୁହେଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବୋକା । ସେମାନଙ୍କର କନ୍ୟା
ସନ୍ତାନଟିଏ ଜନ୍ମ ହେଲା । ରାଣୀ ଓ ରାଜା
ଛୁଆକୁ ଦେଖି ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ବସିଲେ ।

ରାଣୀ କହିଲେ, “ହଁ, ହଁ, କି ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ।
ଏଡ଼େ ବୁଦ୍ଧିତ ଛୁଆଟାଏ ଜନ୍ମ ହେଲା ଯେ ବାଳ
ବି ନାହିଁ, ଦାନ୍ତ ବି ନାହିଁ, ପାକୁଆ ପାଟି ।”

ରାଜା କହିଲେ, “ସତ ସତ, ଏପରି
ଅପ୍ରାକୃତକ ବିମୁତ କିମାକାର ଛୁଆଟା ବଡ଼
ଅଶୁଭଶୁଭକ । ଏକଥା ସମସ୍ତେ ଜାଣିଲେ
ମୋତେ ତ ସାଂଘାତକ ଅପମାନ ହେବ ।
କ'ଣ କରିବା ?”

ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଏକଥା ଶୁଣି ରାଜା ଓ ରାଣୀକୁ
କହିଲେ, “ଦେଖନ୍ତୁ, ଆପଣମାନେ ଏ କଥାରେ
ମନ ବସ୍ତୁ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ । ନବଜାତ ଶିଶୁଙ୍କ

କର୍ମୁନ୍ଦାଳେ ଦାନ୍ତ ନଥାଏ । ବାଳ ମଧ୍ୟ
ଅଧିକାଂଶଙ୍କର ନଥାଏ ।”

ରାଜା କହିଲେ, “ନା, ଏସବୁ ଶାଳି
ଆମକୁ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇବା ପାଇଁ
ତମେମାନେ କହୁଛ । ଭଲ ଭଲ ବୈଦ୍ୟ-
ମାନଙ୍କୁ ଏଠାକୁ ଡକାଅ ।”

ବୈଦ୍ୟମାନେ ଆସିଲେ । ସବୁ ବୈଦ୍ୟଙ୍କୁ
ଏକାଠି କରି ରାଜା କହିଲେ, “ମୋର
ଝିଅଟିଏ ହୋଇଛି । ଜନ୍ମ ହୋଇଛି
ଛୋଟିଆଟିଏ ହୋଇ । ପୁଣି ତା' ମୁଣ୍ଡରେ
ବାଳ ନାହିଁ ବା ପାଟିରେ ଦାନ୍ତଟିଏ ନାହିଁ ।
ତମେମାନେ ଔଷଧ ଦେବ ଯେଉଁଥିରେ କି
ତା'ର ଦାନ୍ତ, ବାଳ ଉଠିବ ।”

“ମହାରାଜ ! ଏକଥା ତ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।”

“ଶୁଣ, ମୁଁ ହେଉଛି ଚେକିରୀ ରାଜା,
ଅର୍ଥାତ୍ ମୁଁ ହେଉଛି ସମ୍ରାଟ । ମୁଁ ଯାହା କହୁଛି

ଆପଣଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବୁ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ଲାଗିବ । ଗୋଟିଏ ସୁଗ୍ରୀବ ଔଷଧ ଅଛି । ସେଇଟା ମିଳିଲେ ରାଜକୁମାରଙ୍କର ଦାନ୍ତ ବାଳ ସବୁ ଉଠିବ ।”

“ଠିକ୍ ଅଛି । କୁହ ଦିବ୍ୟ ଔଷଧ କିପରି ମିଳିବ ?” ରାଜା କହିଲେ ।

“ଏବେ ତ ତଥାରି ହୋଇନାହିଁ । ତଥାରି କରିବାକୁ ସମୟ ଲାଗିବ ।”

“କାହିଁକି ସମୟ ଲାଗିବ ? ମୁଁ ଖାଲି ରାଜା ନୁହେଁ, ରାଜାଧିରାଜ, ଚନ୍ଦ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଓ ସମ୍ରାଟ । ଆଉ ଔଷଧ ମିଳିବାକୁ କଷ୍ଟ ହେବ । ଏବେହିଁ ତଥାରି କରିବାରେ ଲାଗିପଡ଼ିବ । କ’ଣ ଦରକାର କୁହ ଦିଆଯିବ ।” ରାଜା କହିଲେ ।

“ଆପଣଙ୍କ କଥା ଠିକ୍ । କିନ୍ତୁ ଦିବ୍ୟ ଔଷଧ ତଥାରି କରିବାକୁ ହେଲେ ଗୁରୁଗନ୍ଧ ପଞ୍ଚସଠି ପ୍ରକାର ଜଡ଼ିବୁଟି ଦରକାର ଏବଂ ସେଥିରେ ତିନିଟି ବାରପ୍ରକାର ଧାତୁ ଦରକାର ।” ବୈଦ୍ୟ କହିଲେ ।

ରାଜା ଗର୍ବର ସହଚ କହିଲେ, “ସବୁ ଜିନିଷ ନେଇ ଆସ, ଯେତେ ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଉ । କିନ୍ତୁ ଦିବ୍ୟ ଔଷଧ ତଥାରି କର । ଯେପରି ସେଇଟା ଶିଘ୍ର ତଥାରି ହୋଇଯିବ !”

“ମହାରାଜ, ଏ କାମ ଏତେ ଶିଘ୍ର ହେବା ମୁଷ୍ଟିଲ୍ । ସେଥିରେ ଏକ ଶତର ଫୁଲ ଦିଆଯିବ ଯାହା ଦୁଇ ବର୍ଷରେ ଥରେ ଫୁଟେ । ଯେତେବେଳେ ତାହା ଚତୁର୍ଥ ଥର ଫୁଟେ

ତାହା କର, ନକଲେ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଗୁରୁକ୍ ମାରି ମାରି ପିଠିରୁ ଛଲ ବାହାର କରିଦେବ । ଏବେ ତୁମକୁ କିଛି ସମୟ ଦେଉଛି । ଭାବିଚିନ୍ତି କୁହ ।” ରାଜା କହିଲେ ଓ ଅନ୍ୟ କଷକୁ ଗୁଲିଗଲେ ।

କିଛି ସମୟ ପରେ ରାଜା ଫେରି ଆସି ଦେଖିଲେ ବୈଦ୍ୟମାନେ ମୁଣ୍ଡ ତଳକୁ କରି ମହା ଚନ୍ଦ୍ରାରେ ପଡ଼ି ବସିଛନ୍ତି । ପୁଣି ରାଜା ପଚାରିଲେ, “କ’ଣ ଗୁଡ଼ ? ଔଷଧ ଦେବ ନା ମାଡ଼ ଖାଇବ ?”

ସମସ୍ତେ ନାରବ ରହିଲେ ।

ଜଣେ ବୃଦ୍ଧ ବୈଦ୍ୟ ଶେଷରେ ଉଠି କହିଲେ, “ମହାରାଜ, ଆମେମାନେ ଅବଶ୍ୟ

ସେତେବେଳେହିଁ ତାକୁ ଛୁଣାଇ ଆଣିବ ।
ସେହିପରି ଗୋଟିଏ ଧାତୁ ଏକ ବରଫ
ପାତାଡ଼ରେ ଥାଏ । କିନ୍ତୁ ସେହି ପାତାଡ଼ର
ବରଫ କେତେବର୍ଷରେ ଥରେ ତରଳେ ।
ସେହିପରି ଦୁଇଥର ବରଫ ତରଳିଲା ପରେ
ସେ ଧାତୁକୁ ଖୋଳି ଆଣିବାକୁ ହେବ ।”

“ଠିକ୍ ଅଛି । ଏ ଔଷଧ ଦୁଇ ସପ୍ତାହ
ମଧ୍ୟ ଭିଆର ହୋଇଯିବ ?” ରାଜା

ଅଚ୍ଛବ୍ଧିଲେ ।

“ନାହିଁ ଆଜ୍ଞା, ଆହୁରି ବହୁତ ସମୟ ଲାଗିବ ।
ବରଫ ଆପଣ ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା କରନ୍ତୁ ।
ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ଆମକୁ ବାରବର୍ଷ ପାଇଁ ସମର୍ପି
ଦିଅନ୍ତୁ । ଆମେ ଯଥା ସମୟରେ ଔଷଧ ଆଣି
ତାଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା କରିବୁ ।” ବୈଦ୍ୟ କହିଲେ ।

ରାଜା ରାଣୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ରାଣୀ, ତୁମର
ଏଥିପାଇଁ ମତ କ’ଣ ? ଆମେ ବାରବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ଝିଅକୁ ସେମାନଙ୍କ ହାତରେ ସମର୍ପି ଦେବା
ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ନା ତାଙ୍କୁ ସବୁ ଗୁରୁକ୍ ମାରିବା ?”

ରାଣୀ ଟିକିଏ ଚିନ୍ତାକରି କହିଲେ, “ତାଙ୍କୁ
ବାରବର୍ଷ ପାଇଁ ଝିଅକୁ ଦେଇ ଦେଖିବା କିପରି
ସେମାନେ ଚିକିତ୍ସା କରୁଛନ୍ତି । ଯଦି ଭଲ
ଚିକିତ୍ସା ଝିଅର ନ ହୋଇଥାଏ ତେବେ
ଗୁରୁକ୍ କାହିଁକି ଏକାବେଳେ ମୁଣ୍ଡକାଟି ।”

ରାଜା ରାଣୀଙ୍କ କଥା ଗ୍ରହଣ କଲେ ।
ବୈଦ୍ୟମାନେ ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ନେଇଗଲେ ।
ରାଜାଙ୍କଠାରୁ ଚିକିତ୍ସା ପାଇଁ ତ ଯଥେଷ୍ଟ ଟଙ୍କା
ପାଉଥା’ନ୍ତି । ତେଣୁ ଅତି ଆଦରରେ ପିଲାକୁ
ପାଳିଲେ । ଯଥା ସମୟରେ ବାଲ ଓ ଦାନ
ଉଠିଲା । କ୍ରମେ ସେ ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଝିଅରେ
ପରିଣତ ହେଲା । ଯଥା ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ନାନା
ପ୍ରକାର ଶିକ୍ଷା ଦିଆଗଲା ।

ବାରବର୍ଷ ପରେ ସେମାନେ ସୁଶିକ୍ଷିତା ଓ
ସୁନ୍ଦର ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ନେଇ ରାଜା-ରାଣୀଙ୍କୁ
ସମର୍ପଣ କଲେ । ରାଜା ରାଣୀ ଝିଅକୁ
ଦେଖି ଆନନ୍ଦରେ ବିହ୍ୱଳ ହୋଇ ଉଠିଲେ ।
ବୈଦ୍ୟମାନେ ଯଥେଷ୍ଟ ପୁରସ୍କାର ପାଇଲେ ।

ପଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା: ପୁରସ୍କାର ଟ. ୫୦

ପୁରସ୍କାର ପରିଚୟୋତ୍ତ ଉପେକ୍ଷକ ୧୯୮୪ ସଙ୍ଗୀତରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ

P. R. Herle

S. B. Prasad

- ★ ଭାରତୀୟ ଚିତ୍ର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ଦ୍ଵାରା ଗୁରୁ ଧାତ୍ତରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ପରିସ୍ପଷ୍ଟ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ
- ★ ଅକ୍ଟୋବର ୧୦ ପୂର୍ବ ପରିଚୟୋତ୍ତ ପତ୍ରପତ୍ର ଦିଆଯାଉ ।
- ★ ସଙ୍ଗୀତ ଉପଯୁକ୍ତ ଉପେକ୍ଷକ ପରିଚୟୋତ୍ତ ପାଇଁ ଟ. ୫୦-୦୦ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ ।
- ★ ପରିଚୟୋତ୍ତ ସହ ପ୍ରେସ୍‌କର ନାମ ଓ ଠିକଣା ଗୋଟିକାରେ ଲେଖା ହୋଇ ତଥାମାମା ପଟୋ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ମାଡ୍ରାସ-୨୦୦୦, ୨୨ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅଗସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

- ପ୍ରଥମ ଚିତ୍ର : କେ ଦେଇ ପାରିବ ସୁଲଭ ମୂଲ୍ୟ !
- ଦ୍ଵିତୀୟ ଚିତ୍ର : ଶିଶୁଙ୍କ ଅଟ୍ଟର ତାହାର ଭଲ !!
- ପୁରସ୍କାର ଚିତ୍ର : ହୃଦୟ ବିହୀନ ଭାବ, ବାସ ।
- ଚିତ୍ରକୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ପ୍ରଶ୍ନମାଳାର ଉତ୍ତର

୧. ଶିଶୁଙ୍କ ନାମ ସମ୍ପର୍କ ଜୋଗ କଲପ୍ରସାଦ । ୨. ହରିହାର । ୩. ସାବରମଣୀ ।
୪. ମଧୁସୂଦନ । ୫. କଲକତାରେ ।